

JEALOUSY, BASIC NEED SATISFACTION AND WELL-BEING IN
ROMANTIC RELATIONSHIPS

A THESIS SUBMITTED TO
THE GRADUATE SCHOOL OF SOCIAL SCIENCES
OF
MIDDLE EAST TECHNICAL UNIVERSITY

BY

BÜLENT AYKUTOĞLU

IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR
THE DEGREE OF DOCTOR PHILOSOPHY
IN
THE DEPARTMENT OF PSYCHOLOGY

JANUARY 2021

Approval of the thesis:

**JEALOUSY, BASIC NEED SATISFACTION, AND WELL-BEING IN
ROMANTIC RELATIONSHIPS**

submitted by **BÜLENT AYKUTOĞLU** in partial fulfillment of the requirements for
the degree of **Doctor of Philosophy in Psychology, the Graduate School of Social
Sciences of Middle East Technical University** by,

Prof. Dr. Yaşar KONDAKÇI
Dean
Graduate School of Social Sciences

Prof. Dr. Sibel KAZAK-BERUMENT
Head of Department
Psychology

Assist. Prof. Dr. Banu CİNGÖZ ULU
Supervisor
Psychology

Examining Committee Members:

Prof. Dr. Bengi ÖNER-ÖZKAN (Head of the Examining Committee)
Middle East Technical University
Psychology

Assist. Prof. Dr. Banu CİNGÖZ ULU (Supervisor)
Middle East Technical University
Psychology

Assist. Prof. Dr. Yonca TOKER GÜLTAŞ
Middle East Technical University
Psychology

Assist. Prof. Dr. Nevin SOLAK
TED University
Psychology

Assist. Prof. Dr. Elçin GÜNDOĞDU-AKTÜRK
Zonguldak Bülent Ecevit University
Psychology

I hereby declare that all information in this document has been obtained and presented in accordance with academic rules and ethical conduct. I also declare that, as required by these rules and conduct, I have fully cited and referenced all material and results that are not original to this work.

Name, Last Name: Bülent AYKUTOĞLU

Signature:

ABSTRACT

JEALOUSY, BASIC NEED SATISFACTION, AND WELL-BEING IN ROMANTIC RELATIONSHIPS

AYKUTOĞLU, Bülent

Ph.D., The Department of Psychology

Supervisor: Assist. Prof. Dr. Banu CİNGÖZ ULU

January 2021, 120 pages

The primary aim in this dissertation was to propose the Jealousy-Basic Need Satisfaction Model derived from Self-Determination Theory (SDT), claiming jealousy thwarts basic need satisfaction, which in turn results with lower individual and relationship well-being. The model was tested across six studies with cross-sectional, longitudinal, and experimental designs. Studies 1 and 2 provide correlational evidence. Study 3 provide longitudinal evidence that males reported lower basic need satisfaction, and in turn lower individual and relationship well-being on the day after they reported more jealousy. Studies 4 and 5 provided experimental evidence, as after recalling a jealousy experience, individuals reported lower basic need satisfaction, individual and relationship well-being. Finally, in Study 6, jealousy was evoked using an offline ball-tossing game, Cyberball, and participants in jealousy condition reported lower relatedness satisfaction, and relationship well-being. Overall, findings demonstrated consistent associations among jealousy, basic need satisfaction and well-being, and supported the proposed model.

Keywords: Jealousy, Basic Need Satisfaction, Well-Being

ÖZ

ROMANTİK İLİŞKİLERDE KISKANÇLIK, TEMEL İHTİYAÇ DOYUMU VE İYİ OLMA HALİ

AYKUTOĞLU, Bülent

Doktora, Psikoloji Bölümü

Tez Yöneticisi: Assist. Prof. Dr. Banu CİNGÖZ ULU

Ocak 2021, 120 sayfa

Bu tezin temel amacı, Öz Belirleme Kuramı'ndan yola çıkarak, kıskançlığın temel ihtiyaç doyumunu olumsuz yönde etkileyerek bireysel ve ilişkisel iyi olma haline zarar verdiğini öne süren Kıskançlık-Temel İhtiyaç Doyumu Modelini önermektir. Model kesitsel, boylamsal ve deneysel desenlerle 6 çalışma ile test edilmiştir. Çalışma 1 ve Çalışma 2, modeli korelasyonel bulgularla desteklemiştir. Çalışma 3, erkeklerin daha fazla kıskançlık bildirdikleri günden sonraki gün daha düşük seviyede temel ihtiyaç doyumunu ve buna bağlı olarak daha düşük bireysel ve ilişkisel iyi olma hali bildirdiklerini gösteren boylamsal bulguyu ortaya koymuştur. Çalışma 4 ve 5, kıskançlık deneyimleri anımsatılan bireylerin daha düşük miktarda temel ihtiyaç doyumunu, bireysel ve ilişkisel iyi olma hali bildirdiğini ortaya koymuştur. Son olarak, Çalışma 6, Cyberball oyunu kullanılarak kıskançlığın oluşturulduğu deneysel koşulda katılımcıların daha düşük seviyede ilişkisellik tatmini ve buna bağlı olarak düşük bireysel ve ilişkisel iyi olma hali rapor ettiğini göstermiştir. Sonuç olarak, çalışma bulguları kıskançlık, temel ihtiyaç doyumunu, bireysel ve ilişkisel iyi olma hali arasında istikrarlı bir ilişki olduğunu ortaya koymuş ve öne sürülen modeli desteklemiştir.

Anahtar Kelimeler: Kıskançlık, Temel İhtiyaç Doyumu, İyi Olma Hali

To My Wife

ACKNOWLEDGMENTS

First, I would like to express my sincere gratitude to my mentor, Assoc. Prof. Dr. Ahmet Uysal. I know I would not have accomplished half of what I have done without his guidance. Being a student of him was a privilege for me.

I would also like to express my sincere gratitude to my supervisor, Asst. Prof. Dr. Banu Cingöz Ulu for her constant support and guidance throughout my Ph.D. process.

I also wish to thank my advisory board Asst. Prof. Dr. Yonca Toker Gültaş, Asst. Prof. Dr. Nevin Solak, Assoc. Prof. Dr. Emre Selçuk and Assoc. Prof. Dr. Ayça Özen Çıplak, as well as my thesis committee members Prof. Dr. Bengi Öner Özkan and Asst. Prof. Dr. Elçin Gündoğdu-Aktürk for their valuable comments, feedback, and encouragement.

I also owe TÜBİTAK Science Fellowships and Grant Programs Department (BİDEB) a debt of gratitude for funding me during my Ph.D. research and making this dissertation real.

My sincere thanks go to Chip, Zach Baker, and Whitney Petit for showing me what it means to be passionate, dedicated, and hardworking.

I would also like to express my deepest gratitude to my colleagues, two of the nicest people I know, Elçin and Bükün for helping and supporting me whenever I need. I really feel grateful to have you.

I wish to thank my buddies, İbo, Serhat, Sinan, Fatih, Saygın, Melih, Apo, Berkem, Umut, Ferhat, and Özde. Life is so much funnier with you guys.

I also want to thank board game geeks, İren Berk, Ece, Erdem, Kösa, Emre, Ata, Melike, Murat Abi, Alperen, Onur, Turhan, Nezih, İpek, Oktay, Şamil, Arhan,

Bayındır, Mehmet, Erdem Abi, Mustafa, Airick, Michael, Tim, Mark, Robert, and Vikas. Thank you for everything folks!

I am also thankful to Esra Kısacık and Zehra Çakır for their support and constant presence whenever I need them.

I am very grateful to my whole family, for their love and belief in me. And Bengü, you know you have a special place in my heart. I love you sis.

And last, I want to thank my wife, Seda. Six years ago, when I was dedicating my master's thesis to you, you were the love of my life. But now, you are my life. Thank you for everything darling. I love you.

TABLE OF CONTENTS

PLAGIARISM	iii
ABSTRACT.....	iv
ÖZ	v
DEDICATION	vi
ACKNOWLEDGMENTS	vii
TABLE OF CONTENTS.....	ix
LIST OF TABLES	xiv
LIST OF FIGURES	xv
LIST OF ABBREVIATIONS	xvi
CHAPTERS	
1. INTRODUCTION	1
1.1. Jealousy and Well-Being.....	1
1.2. Basic Need Satisfaction and Well-Being	4
1.3. Jealousy - Basic Need Satisfaction Model	5
1.3.1. Jealousy and Autonomy	6
1.3.2. Jealousy and Competence	6
1.3.3. Jealousy and Relatedness	7
1.4. Direction of the Association Between Jealousy and Basic Need Satisfaction..	8
1.5. The Present Research	9
2. STUDIES 1 & 2: JEALOUSY, NEED SATISFACTION, WELL-BEING	10
2.1. Study 1	10
2.1.1. Method	11
2.1.1.1. Participants.....	11

2.1.1.2. Measures.....	11
2.1.1.2.1. Jealousy	11
2.1.1.2.2. Basic Need Satisfaction.....	11
2.1.1.2.3. Individual Well-Being.....	12
2.1.1.2.4. Relationship Well-Being	12
2.1.1.2.5. Demographics.....	12
2.1.1.3. Procedure.....	12
2.1.1.4. Power Analysis.....	13
2.1.2. Results	13
2.2. Study 2.....	15
2.2.1. Method	16
2.2.1.1. Participants	16
2.2.1.2. Measures.....	16
2.2.1.2.1. Jealousy	16
2.2.1.2.2. Basic Need Satisfaction.....	17
2.2.1.2.3. Individual Well-Being.....	17
2.2.1.2.4. Relationship Well-Being	17
2.2.1.2.5. Demographics.....	17
2.2.1.3. Procedure.....	18
2.2.1.4. Power Analysis.....	18
2.2.2. Results	18
2.3. Evaluating Studies 1 & 2.....	20
3. STUDY 3: JEALOUSY IN DAILY LIFE	22
3.1. Method	22
3.1.1. Participants	22
3.1.2. Measures.....	23
3.1.2.1. Jealousy	23

3.1.2.2. Basic Need Satisfaction	23
3.1.2.3. Individual Well-Being.....	23
3.1.2.4. Relationship Well-Being.....	23
3.1.2.5. Demographics	24
3.1.3. Procedure.....	24
3.1.4. Data Analytic Strategy	24
3.2. Results.....	25
3.3. Evaluating Study 3	28
4. STUDIES 4 & 5: PRIMING JEALOUSY	29
4.1. Study 4	29
4.1.1. Method	30
4.1.1.1. Participants.....	30
4.1.1.2. Measures	30
4.1.1.2.1. Basic Need Satisfaction.....	30
4.1.1.2.2. Individual Well-Being.....	30
4.1.1.2.3. Relationship Well-Being.....	31
4.1.1.2.4. Demographics	31
4.1.1.3. Procedure.....	31
4.1.1.2. Power Analysis	31
4.1.2. Results.....	31
4.1.2.1. Manipulation Check.....	31
4.1.2.2. Results for Hypothesis 1	32
4.1.2.3. Results for Hypothesis 2	33
4.2. Study 5	34
4.2.1. Method	34
4.2.1.1. Participants.....	34
4.2.1.2. Measures	35

4.2.1.2.1. Basic Need Satisfaction.....	35
4.2.1.2.2. Individual Well-Being.....	35
4.2.1.2.3. Relationship Well-Being.....	35
4.2.1.2.4. Demographics.....	35
4.2.1.3. Procedure.....	36
4.2.1.2. Power Analysis.....	36
4.2.2. Results.....	36
4.2.2.1. Manipulation Check.....	36
4.2.2.2. Results for Hypothesis 1.....	37
4.2.2.3. Results for Hypothesis 2.....	38
4.3. Evaluating Studies 4 & 5.....	39
5. STUDY 6: EVOKING JEALOUSY WITH CYBERBALL.....	40
5.1. Study 6 Method.....	41
5.1.1. Participants.....	41
5.1.2. Measures.....	41
5.1.2.1. Basic Need Satisfaction.....	41
5.1.2.2. Individual Well-Being.....	41
5.1.2.3. Relationship Well-Being.....	42
5.1.3. Procedure.....	42
5.1.4. Power Analysis.....	42
5.2. Results.....	43
5.2.1. Manipulation Check.....	43
5.2.2. Results for Hypothesis 1.....	43
5.2.3. Results for Hypothesis 2.....	44
5.3. Evaluating Study 6.....	45
6. GENERAL DISCUSSION.....	46
6.1. Contributions and Implications.....	48

6.2. Limitations and Future Directions	50
6.3. Conclusion	52
REFERENCES.....	54
APPENDICES	
A. ETHICAL APPROVAL FORM (STUDY 1 & 3)	66
B. ETHICAL APPROVAL FORM (STUDY 2)	67
C. ETHICAL APPROVAL FORM (STUDY 4)	68
D. ETHICAL APPROVAL FORM (STUDY 5)	69
E. ETHICAL APPROVAL FORM (STUDY 6).....	70
F. MULTIDIMENSIONAL JEALOUSY SCALE SHORT FORM.....	71
G. BASIC NEED SATISFACTION AND FRUSTRATION SCALE	73
H. SATISFACTION WITH LIFE SCALE.....	75
I. RELATIONSHIP ASSESSMENT SCALE.....	76
J. DEMOGRAPHICS.....	77
K. MULTIDIMENSIONAL JEALOUSY SCALE	78
L. DAILY DIARY QUESTIONS	80
M. BASIC NEED SATISFACTION IN RELATIONSHIPS SCALE	81
N. INFORMED CONSENT FORM (STUDY 4 & 5).....	82
O. PRIMING INSTRUCTIONS (STUDY 4)	84
P. DEBRIEFING FORM (STUDY 4)	85
Q. PRIMING INSTRUCTIONS (STUDY 5).....	86
R. DEBRIEFING FORM (STUDY 5).....	87
S. INFORMED CONSENT FORM (STUDY 6).....	88
T. DEBRIEFING FORM (STUDY 6)	90
U. CURRICULUM VITAE	92
V. TURKISH SUMMARY / TÜRKÇE ÖZET	95
W. THESIS PERMISSION FORM / TEZ İZİN FORMU.....	120

LIST OF TABLES

Table 1 Correlations Among Study 1 Variables	14
Table 2 Correlations Among Study 2 Variables	19

LIST OF FIGURES

Figure 1 Jealousy-Basic Need Satisfaction Model.....	6
Figure 2 Study 1 Path Analysis for Well-Being Outcomes	15
Figure 3 Study 2 Path Analysis for Well-Being Outcomes	20
Figure 4 Study 3 Between-level Model	26
Figure 5 Study 3 Within-level Model	27
Figure 6 Mean Values of Basic Need Satisfaction Components in Experimental Conditions in Study 4	33
Figure 7 Mean Values of Basic Need Satisfaction Components in Experimental Conditions in Study 5	37
Figure 8 Mean Values of Basic Need Satisfaction Components in Experimental Conditions in Study 6	44

LIST OF ABBREVIATIONS

AR	Auto-Regressive
ANOVA	Analysis of Variance
DFMJ	Dynamic Functional Model of Jealousy
SDT	Self-determination Theory

CHAPTER 1

INTRODUCTION

“Jealousy is a disease, love is a healthy condition. The immature mind often mistakes one for the other, or assumes that the greater the love, the greater the jealousy - in fact, they are almost incompatible; one emotion hardly leaves room for the other.”

Stranger in a Strange Land, Robert A. Heinlein

“Jealousy isn't a pleasant quality, but if it isn't overdone (and if it's combined with modesty), apart from its inconvenience there's even something touching about it.”

Laughable Loves, Milan Kundera

It is hard to make an absolute judgment on jealousy, even after reading globally known authors like Robert A. Heinlein and Milan Kundera. The same goes for researchers, as there is no consensus among them on whether jealousy is beneficial or detrimental for individuals and romantic dyads. In this dissertation, the first aim was examining jealousy from a Self-Determination Theory (SDT) perspective and offering Jealousy-Basic Need Satisfaction Model, which proposes jealousy thwarts basic need satisfaction, which in turn results with lower individual and relational well-being. The second aim of this dissertation was testing Jealousy-Basic Need Satisfaction Model with cross-sectional, longitudinal, and experimental designs. To this aim, a total of six studies (two cross-sectional, one diary, and three experiments) were conducted.

1.1. Jealousy and Well-Being

Jealousy is generally recognized as a multidimensional construct, which includes thoughts, emotions, and behaviors that emerge when an individual's romantic

relationship is threatened by the presence of a real or imagined rival (Buunk, 1997; Pfeiffer & Wong, 1989; White & Mullen, 1989). However, there is no consensus among researchers on whether jealousy is beneficial or detrimental for individuals and romantic relationships. Some researchers suggested that jealousy is a universal, functional, and adaptive emotion (Buss, 2000; Buss & Shackelford, 1997; Dugosh, 2000). That is, jealousy may have positive consequences as it raises individuals' awareness of possible threats to the relationships (e.g., sexual or emotional infidelity of the partner) and promotes mate-guarding behaviors (Shackelford & Buss, 2000). For instance, a longitudinal study showed that jealous individuals were more likely to maintain successful (i.e., engaged, living together, married) relationships seven years later (Mathes, 1986). Also, a dyadic diary study demonstrated that individuals reported higher commitment to their relationships on the following day they perceived mate-guarding behaviors from their partners (Neal & Lemay, 2014). Finally, studies suggest that certain types of jealousy such as emotional jealousy and reactive jealousy – one's emotional reactions such as anxiety, anger, fear, upset and sadness when a threat to the relationship occurs – might be beneficial for relationships (Attridge, 2013; Bringle, 1991; Buunk, 1997; Pfeiffer & Wong, 1989; Rydell & Bringle, 2007).

On the other hand, several studies link jealousy with negative outcomes such as loneliness (Rotenberg et al., 2001), low self-esteem (Mullen & Martin, 1994; Rydell & Bringle, 2007; Stieger et al., 2012), depression (Marazziti et al., 2010), feelings of inadequacy (Karakurt, 2012), relational uncertainty (Knobloch et al., 2001; Redlick, 2016; Sidelinger & Booth-Butterfield, 2007). Moreover, in a recent fMRI study, participants' brain activity in areas associated with fear, anger, sadness, and rumination was found to be greater when they listened to descriptions of their own jealousy experience (Steis et al., 2019). Jealousy may even have grave consequences for both partners in a relationship, as it was shown in a recent meta-analysis that romantic jealousy has a robust association with intimate partner violence (Pichon et al., 2020).

Previous work suggested that some conceptualizations of jealousy (e.g., cognitive jealousy, behavioral jealousy, suspicious jealousy, possessive jealousy, anxious jealousy), are detrimental for relationships (Bringle, 1991; Buunk, 1997; Pfeiffer &

Wong, 1989). For instance, in a longitudinal study, it was found that cognitive jealousy – one’s paranoid thoughts, worries, and doubts about partner's potential infidelity – was negatively related to secure attachment, positive affect, love for the partner, relationship satisfaction, and positively related to loneliness and negative affect (Attridge, 2013). Similarly, behavioral jealousy – one's actions when a real or imaginary threat to the relationship is perceived –was also associated with negative outcomes, such as negative affect, and having more alternatives to the relationship (Attridge, 2013).

A more recent model of jealousy, the Dynamic Functional Model of Jealousy (DFMJ; Chung & Harris, 2018) proposes jealousy as a specific emotion which is a motivational state with three phases as elicitation, manifestation, and consequence, serving to protect relationship with blocking the perceived threat to the relationship. According to the model, different types of jealousy (e.g., cognitive, emotional or behavioral jealousy) correspond different phases such as elicitation or manifestation phases in the same emotional state and consequence of the emotional state of jealousy can be either positive or negative, depending on the various individual and relational factors (e.g., attachment styles, personality, commitment, relational uncertainty). DFMJ adopts a unidimensional approach of jealousy and suggests that what may appear as different types of jealousy may be different aspects of the same emotional state of jealousy, and it may be helpful to perceive jealousy as a whole, as it helps to account for many events happened between perception of the rival, and consequences of the experience.

In sum, previous research shows that jealousy may be beneficial or harmful for individuals and romantic relationships. Thus, researchers emphasized the importance of investigating the underlying mechanisms of the link between jealousy and individual and relationship outcomes to further our understanding of the effects of jealousy (Attridge, 2013; Barelds & Barelds-Dijkstra, 2007). DFMJ also suggested that there can be potential mediators between elicitation, manifestation, and consequence phases of jealousy such as self-worth, power, trust, expectations and relationship value (Chung & Harris, 2018). Consequently, recent research started examining the mediators of the relationship between jealousy emotion and its effects on individuals and relationships. For instance, Elphinston and colleagues (2013)

showed that cognitive jealousy and surveillance behaviors increased relationship-specific rumination, which then predicted relationship dissatisfaction. Also, in another study it is shown that changes in relationship satisfaction after jealousy experience depend on the usage of communicative responses (Guerrero, 2014), which suggests that focusing on the mechanism instead of the types of jealousy might be more important. Although these studies identified some of the potential mechanisms for the effects of jealousy, a theory-based approach might provide a broader perspective. Therefore, in the present research, I used self-determination theory to explain the association between jealousy experience and individual and relational outcomes.

1.2. Basic Need Satisfaction and Well-Being

Self-determination theory (SDT) suggests that individuals have three basic psychological needs namely autonomy, competence, and relatedness, which are crucial for psychological health, personal growth, and completeness (Deci & Ryan, 2000). Need for autonomy refers to the need to feel that one's actions are freely chosen. Competence is the need to feel capable and effective in one's actions. Finally, relatedness refers to a sense of belongingness, intimacy, and connection (Ryan & Deci, 2017).

According to SDT, satisfaction of the three basic psychological needs is essential for psychological health and well-being, whereas frustration of these needs results in negative outcomes (Ryan & Deci, 2017; Vansteenkiste et al., 2020). A myriad of studies provided support for this basic premise of SDT, as fulfillment of basic psychological needs was found to be associated with greater individual well-being (e.g., Chen et al., 2015; Martela & Sheldon, 2019; Milyavskaya & Koestner, 2011; Reis et al., 2000; Uysal et al., 2010; Vansteenkiste & Ryan, 2013). For instance, a recent study with adolescents showed that satisfaction of psychological needs positively predicted subjective well-being (Thomaes et al., 2017). Moreover, in a cross-cultural study, it was found that basic psychological need satisfaction positively predicts life satisfaction, positive affect, and vitality (DeHaan et al., 2016). Most recently, a meta-analysis on basic need satisfaction, motivation, and well-being showed that higher basic need satisfaction is linked positively with positive indicators

of well-being, and negatively with negative indicators of well-being (Tang et al., 2020).

Researchers proposed that relationships that facilitate autonomy, competence, and relatedness in individuals result with higher relationship quality (Knee et al., 2013; Knee et al., 2007; La Guardia & Patrick, 2008). The association between basic need satisfaction and relationship well-being was also investigated in previous work (e.g., Hadden et al., 2015; Petit et al., 2017; Uysal et al., 2012). For instance, higher basic need satisfaction predicts higher relationship satisfaction and commitment, and lower perceived conflict (Patrick et al., 2007). Need satisfaction also predicted higher post disagreement satisfaction and commitment in couples (Patrick et al., 2007). Moreover, it was found that need satisfaction positively predicts secure attachment (La Guardia et al., 2000). Finally, in a more recent study, it was found that need satisfaction negatively predicts the instances of intimate partner violence perpetration (Petit et al., 2017). In brief, the satisfaction of autonomy, competence, and relatedness needs are crucial for both relationship and individual well-being.

1.3. Jealousy - Basic Need Satisfaction Model

In Jealousy – Basic Need Satisfaction Model (Figure 1), I propose that jealousy has negative outcomes for individual and relationship well-being because after a jealousy experience, individuals in romantic relationships are less likely to satisfy their basic psychological needs in their relationships. In the model, I conceptualized jealousy as a unidimensional, single emotional state, as DFMJ also did (see Chung & Harris, 2018), instead of adopting a multidimensional approach. In the following sections, the ways in which jealousy affects each of the basic need satisfaction components will be explained.

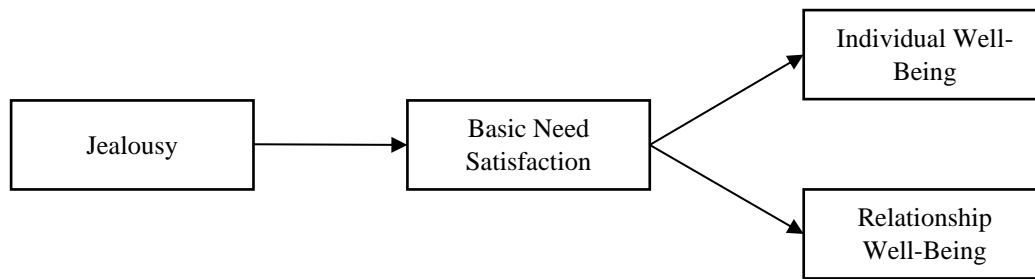

Figure 1 Jealousy-Basic Need Satisfaction Model

1.3.1. Jealousy and Autonomy

First, jealousy may hurt satisfaction of autonomy needs of the individuals who are experiencing it. When people in romantic relationships perceive a threat to their relationships and feel jealous, they might start acting in controlled ways to prevent the threat. For instance, they may start to act in ways that are not congruent with their true selves merely to obtain partner's approval (Attridge, 2013). Similarly, they might become less authentic in their interactions with their partners, as research shows that individuals use denial and avoidance (e.g., concealing their feelings and shutting down the communication) to cope with jealousy (Guerrero et al., 1995; Guerrero, 1998; Mullen & Martin, 1994). Furthermore, romantic jealousy may also direct individuals to more controlled cognitive processes, as in a previous study it was found that after a jealousy experience, partners change their self-views to be more like the person whom their partner finds attractive (Slotter et al., 2013). What is more, these controlled cognitive processes may exist in both partners, as research shows that jealousy cause non-jealous partner to feel controlled by the jealous partner (Barelds & Barelds-Dijkstra, 2007). Therefore, I suggest that jealousy would be detrimental to satisfaction of autonomy needs.

1.3.2. Jealousy and Competence

Second, jealousy can also be detrimental to the satisfaction of competence needs. Past research suggests that jealousy is an outcome of social comparison. It emerges when one engages in an upward comparison with a potential relationship rival in a comparison category such as physical attractiveness (DeSteno & Salovey, 1996; Dijkstra & Buunk, 1998), leading to feelings of insufficiency. For example, individuals

who were exposed to an attractive rival reported significantly more jealousy and they felt more worried, hurt, angry and sad than individuals who were exposed to an unattractive rival (Massar & Buunk, 2010). Furthermore, after experiencing jealousy, men were found to be angry at themselves because they think they could not keep their partners' interest in themselves, suggesting a lack of competence (Shettel-Neuber et al., 1978). Moreover, when men were made to feel jealous using an infidelity scenario, they were more likely to feel that they failed to provide to emotional intimacy that their partners were seeking (Nannini & Meyers, 2000). Finally, several studies show that after experiencing jealousy individuals try to make themselves more appealing and attractive to their partners (e.g., Guerrero et al., 1995, Guerrero, 1998; Mullen & Martin, 1994), which might be a cue for aiming to restore competence. Consequently, I hypothesized that jealousy would be associated negatively with satisfaction of competence needs.

1.3.3. Jealousy and Relatedness

Finally, jealousy hurts satisfaction of relatedness needs by negatively affecting self-disclosure and trust. In romantic relationships, sharing experiences, being open, feeling understood and validated by one's partner, and mutual trust are essential for satisfaction of relatedness needs (Knee et al., 2013; Patrick et al., 2007; Uysal et al., 2012). However, jealousy undermines these processes, as previous work showed that high amount of jealousy is positively linked with low levels of trust and relationship maintenance (Dainton & Aylor, 2001; Kemer et al., 2016). Similarly, relational uncertainty-the degree of confidence people have in their perceptions and involvement within close relationships (Knobloch et al., 2001)- is positively related with jealousy (Afifi & Reichert, 1996; Dainton & Aylor, 2001, Redlick, 2016), and losing trust and confidence in the partner may result in further negative relationship well-being outcomes (Murray et al., 2006, 2008; Uysal et al., 2012). According to a recent study, individuals are more likely to react constructively and less likely to demonstrate destructive reactions to their partners' negative actions when their relatedness need are satisfied (Kluwer et al., 2020), whereas research shows that after experiencing jealousy, individuals use strategies such as ceasing communication, ignoring the

partner, and engaging in verbal and physical violence (Guerrero et al., 1995, Guerrero, 1998).

1.4. Direction of the Association Between Jealousy and Basic Need Satisfaction

What is the specific direction of the jealousy – basic need satisfaction association? Is jealousy always the predictor? May there be a reciprocal cycle between these two constructs?

Some findings in prior work support the idea that individuals suffering from a lack of satisfaction in their basic psychological needs may be more prone to experience jealousy in their lives. For instance, research on attachment theory demonstrate that basic need satisfaction positively predicts secure attachment (La Guardia et al., 2000), whereas secure attachment is linked with lower amount of jealousy, and insecure attachment styles and anxiety associated with higher amount of jealousy (Collins & Read, 1990; Guerrero, 1998; Hazan & Shaver, 1987; Knobloch et al., 2001; Radjecki-Bush et al., 1993).

However, there is a large body of literature arguing that individuals must first be involved in a meaningful relationship with some degree of investment to experience jealousy in their relationships (Ben Ze'ev, 2010; Bringle, 1991; Buss, 2000; Mathes & Severa, 1981). Previous findings support this premise, as individuals experienced higher amount of jealousy in more committed relationships in multiple occasions (e.g., Buunk, 1991; Mathes & Severa, 1981; Rydell et al., 2004). Additionally, more jealousy emerges in relationships with higher value and investment (DeSteno et al., 2006). Moreover, people in monogamous relationships experience higher levels of jealousy compared to individuals in polyamorous relationships (Balzarini et al., 2020; Mogilski et al., 2019). All the aforementioned findings suggest that for one to experience jealousy, some basic psychological needs (i.e., relatedness needs) within that specific relationship should first be satisfied. However, we know of no experimental research that may indicate the direction of the association between jealousy and basic need satisfaction, as manipulating jealousy is very difficult due to its ethically problematic and complicated nature.

1.5. The Present Research

The primary aim in this research was to test the Jealousy-Basic Need Satisfaction Model, which proposes that jealousy thwarts basic need satisfaction, which in turn results in lower individual and relational well-being. When testing the model, I wanted to use multiple approaches (i.e., multidimensional approach and unidimensional approach) of jealousy, as both methods have their own advantages. Multidimensional approach helps to observe how different types -or aspects- of jealousy associate with basic need satisfaction and well-being. On the other hand, unidimensional approach helps to observe the overall effect of jealousy on basic need satisfaction and well-being, hence provide a broader picture. In Studies 1 and 2, I investigated the associations between jealousy and basic need satisfaction with a cross-sectional design. I also investigated whether basic need satisfaction mediates the association between jealousy and individual well-being and relationship well-being. In these two studies, I adopted the multidimensional approach of jealousy of Pfeiffer and Wong (1989), and examined whether different types of jealousy (i.e., cognitive jealousy, emotional, and behavioral jealousy) contributes individuals' basic need satisfaction and in turn their well-being differently, as previous studies suggested that cognitive jealousy and behavioral jealousy are mostly linked with negative individual and relationship outcomes, whereas emotional jealousy is linked with positive individual and relationship outcomes (see Attridge, 2013). In Studies 3 to 6, I followed the original, unidimensional approach of jealousy of Jealousy-Basic Need Satisfaction Model, and conceptualized jealousy as a single emotional state instead of a multicategory construct. In Study 3, tested whether daily jealousy is associated with daily basic need satisfaction. I also investigated whether previous day's jealousy is associated with next day's basic need satisfaction, individual well-being, and relationship well-being. In Studies 4 and 5, I tested whether jealousy influences basic need satisfaction and in turn individual and relationship well-being by priming participants' jealousy memories. Finally, in Study 6, I tested the hypothesis with an experiment, using Cyberball to evoke jealousy among romantic dyads.

CHAPTER 2

STUDIES 1 & 2: JEALOUSY, NEED SATISFACTION, WELL-BEING

In Studies 1 and 2, I investigated the associations between jealousy, basic need satisfaction, individual well-being, and relationship well-being in a cross-sectional study. I used the categorical approach of multidimensional jealousy (Pfeiffer & Wong, 1989) in the study to observe how different types of jealousy affect individuals' need fulfillment. Although I expected negative associations between jealousy and basic needs, I also investigated whether certain types of jealousy (e.g., emotional jealousy) would be associated positively with basic need satisfaction because previous studies suggested some types of jealousy such as emotional jealousy and reactive jealousy could be positive for individual and relationship well-being (e.g., Attridge, 2013; Rydell & Bringle, 2007). Next, I tested the hypotheses that basic need satisfaction would mediate the association between different types of jealousy, individual well-being, and relationship well-being.

2.1. Study 1

The hypotheses of Study 1 are as follows:

H1: Cognitive jealousy and behavioral jealousy will be negatively associated with basic need satisfaction.

H2: Cognitive jealousy and behavioral jealousy will negatively predict individual and relationship well-being via basic need satisfaction.

H3: Emotional jealousy will be positively associated with basic need satisfaction.

H4: Emotional jealousy will positively predict individual and relationship well-being via basic need satisfaction.

2.1.1. Method

2.1.1.1. Participants

In Study 1, I planned to collect data from university students for a semester. 182 individuals (130 female, 51 male, 1 other) who are in a romantic relationship for at least one month participated in the study. 176 participants were dating, 1 participant was engaged, and 5 participants were married. The average age of the participants was 22.15 years ($SD = 3.03$). 176 participants were in a heterosexual relationship, and 6 participants were in a gay or lesbian relationship, and the length of the relationships ranged between 1 month and 185 months ($M = 19.03$, $SD = 20.42$).

2.1.1.2. Measures

2.1.1.2.1. Jealousy

I used Short-Form Multidimensional Jealousy Scale (Elphinston et al., 2011) to measure jealousy (Appendix F). The scale was adapted from Multidimensional Jealousy Scale (Pfeiffer & Wong, 1989), and has three subscales namely cognitive jealousy, emotional jealousy, and behavioral jealousy. Cognitive jealousy has 5 items such as “I suspect that my partner is secretly seeing someone of the opposite sex” and was rated on a 1 (*never*) to 7 (*all the time*) scale, emotional jealousy has 6 items such as “Your partner is flirting with someone of the opposite sex” and was rated on a 1 (*very pleased*) to 7 (*very upset*) scale, and behavioral jealousy has 6 items such as “I look through my partner’s drawers, handbag, or pockets” and was rated on a 1 (*never*) to 7 (*all the time*) scale. Each subscale is scored separately. Internal reliabilities of the subscales were .89, .90, .79, respectively.

2.1.1.2.2. Basic Need Satisfaction

To measure basic need satisfaction, I adapted Basic Psychological Need Satisfaction and Frustration Scale (Chen et al., 2015) into Relationship Domain (Appendix G), by adapting the original scale item wordings to suit romantic relationship domain. The original scale has six subscales (autonomy satisfaction, autonomy frustration, competence satisfaction, competence frustration, relatedness satisfaction, relatedness frustration), and each subscale has 4 items. In the adapted version, participants rated

items on a 1 (*strongly disagree*) to 7 (*strongly agree*) scale. Each subscale can be scored separately or combined into a general score. Internal reliabilities of the subscales were .86, .89, .88, .82, .94, .91, respectively. Internal reliability of need satisfaction was .95, and internal reliability of need frustration was .93.

2.1.1.2.3. Individual Well-Being

To measure individual well-being, I used the Satisfaction with Life Scale (Diener et al., 1985, Appendix H), which is adapted to Turkish by Köker (1991), as it is widely used in prior literature (e.g., Fingerhut & Maisel, 2010; Uysal et al., 2012). The scale has 5 items such as “I am satisfied with my life”. Participants rated the items on a 1 (*strongly disagree*) to 7 (*strongly agree*) scale. Internal reliability of the scale was .90.

2.1.1.2.4. Relationship Well-Being

To measure relationship well-being, I used the Relationship Assessment Scale (Hendrick, 1988, Appendix I), which is adapted to Turkish by Curun (2001), as it is widely used in relationship literature (e.g., Blair & Holmberg, 2008; Flora & Segrin, 2003). The scale has 7 items such as “In general, how satisfied are you with your relationship?”. Participants rated the items on a 1 (*strongly disagree*) to 7 (*strongly agree*) scale. Internal reliability of the scale was .92.

2.1.1.2.5. Demographics

Demographics included age, sex, relationship status, and relationship length (Appendix J).

2.1.1.3. Procedure

Before the start, the study was approved by the Applied Ethics Research Center of Middle East Technical University for research with human participants. Participants were recruited from undergraduate courses and they received extra course credits for their participation. They completed measures for jealousy, basic need satisfaction, individual well-being, relationship well-being and demographic information, including age, gender, relationship length online.

2.1.1.4. Power Analysis

I conducted a post-hoc power analysis for the path model using WebPower software (Zhang & Yuan, 2018). The analysis suggested that with an alpha of .05 and an RMSEA coefficient of 0.094, and a sample of 182 participants, my study has 50% power.

2.1.2. Results

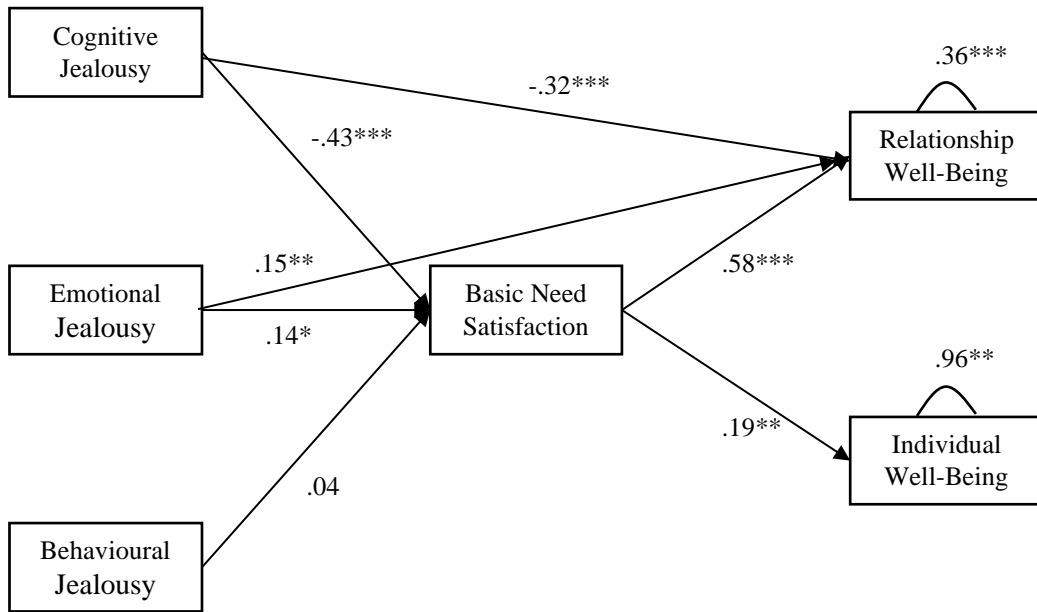
Correlations are provided in Table 1. Results showed that cognitive jealousy was negatively associated with basic need satisfaction and its components. Moreover, behavioral jealousy was negatively associated with relatedness satisfaction. In contrast, emotional jealousy was positively associated with relatedness satisfaction (see Table 1).

Table 1 Correlations Among Study 1 Variables

Variables	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Cognitive Jealousy	-								
2. Emotional Jealousy	.05	-							
3. Behavioral Jealousy	.41***	.16*	-						
4. Basic Need Satisfaction	-.42***	.13	-.13	-					
5. Autonomy Satisfaction	-.30***	.04	-.09	.90***	-				
6. Competence Satisfaction	-.39***	.10	-.08	.89***	.71***	-			
7. Relatedness Satisfaction	-.43***	.22***	-.16*	.86***	.64***	.60***	-		
8. Relationship Well-Being	-.56***	.20**	-.23**	.74***	.55***	.49***	.77***	-	
9. Individual Well-Being	-.26***	-.09	-.10	.28***	.33***	.25***	.20**	.27***	-

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

To observe any possible effects of jealousy on individual and relationship well-being through basic need satisfaction, I conducted a path analysis using MPlus 6.0 software (Muthén & Muthén, 2016). Results ($\chi^2(4) = 10.45, p = .033, CFI = 0.97, RMSEA = .09, SRMR = .04$) showed that cognitive jealousy has a negative, indirect effect on relationship well-being and individual well-being via basic need satisfaction, whereas emotional jealousy has a positive, indirect effect. Moreover, cognitive jealousy has a negative direct effect on relationship well-being, whereas emotional jealousy has a positive direct effect on relationship well-being (See Figure 2).

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

Figure 2 Study 1 Path Analysis for Well-Being Outcomes

I also tested the opposite-direction hypothesis in this study, using a model that defines jealousy as a mediator between basic need satisfaction and well-being outcomes. As expected, however, the alternative model was not a good fit to the data ($\chi^2(4) = 22.24$, $p < .001$, CFI = 0.66, RMSEA = .16, SRMR = .07).

Results of Study 1 partially supported H1, as only cognitive jealousy was negatively associated with basic need satisfaction, whereas there was no significant association between behavioral jealousy and basic need satisfaction. In addition, only cognitive jealousy negatively predicted relationship and individual well-being via basic need satisfaction, partially supporting H2. In contrast, emotional jealousy was positively associated with relatedness satisfaction, partially supporting H3. Finally, emotional jealousy positively predicted relationship and individual well-being via basic need satisfaction, supporting H4.

2.2. Study 2

In Study 2, I tried to replicate the findings of the first study with a larger sample as the achieved power of the study was low, and investigated the associations between

jealousy, basic need satisfaction, individual well-being, and relationship well-being in another cross-sectional study. Like Study 1, I also tested the hypotheses that basic need satisfaction would mediate the association between jealousy, individual well-being and relationship well-being. The hypotheses of Study 2 are as follows:

H1: Cognitive jealousy and behavioral jealousy will be negatively associated with basic need satisfaction.

H2: Cognitive jealousy and behavioral jealousy will negatively predict individual and relationship well-being via basic need satisfaction.

H3: Emotional jealousy will be positively associated with basic need satisfaction.

H4: Emotional jealousy will positively predict individual and relationship well-being via basic need satisfaction.

2.2.1. Method

2.2.1.1. Participants

In Study 2, I planned to collect data from university students for a semester. 318 individuals (266 female, 52 male) who are in a romantic relationship for at least one month participated in the study. 278 participants were dating, 11 participants were engaged, and 29 participants were married. The average age of the participants was 22.24 years ($SD = 4.54$). 305 participants were in a heterosexual relationship, and 13 participants were in a gay or lesbian relationship, and the length of the relationships ranged between 1 month and 231 months ($M = 34.19$, $SD = 34.09$).

2.2.1.2. Measures

2.2.1.2.1. Jealousy

I used Multidimensional Jealousy Scale (Pfeiffer & Wong, 1989, Appendix K) to measure jealousy. The scale has three subscales namely cognitive jealousy, emotional jealousy, and behavioral jealousy. Cognitive jealousy has 8 items such as “I suspect that my partner is secretly seeing someone of the opposite sex” and was rated on a 1 (*never*) to 7 (*all the time*) scale, emotional jealousy has 8 items such as “Your partner

is flirting with someone of the opposite sex” and was rated on a 1 (*very pleased*) to 7 (*very upset*) scale, and behavioral jealousy has 8 items such as “I look through my partner’s drawers, handbag, or pockets” and was rated on a 1 (*never*) to 7 (*all the time*) scale. Each subscale is scored separately. Internal reliabilities of the subscales were .92, .90, .85, respectively.

2.2.1.2.2. Basic Need Satisfaction

To measure basic need satisfaction, I used Basic Psychological Need Satisfaction and Frustration Scale - Relationship Domain (Chen et al., 2015). The scale has six subscales (autonomy satisfaction, autonomy frustration, competence satisfaction, competence frustration, relatedness satisfaction, relatedness frustration), and each subscale has 4 items. Participants rated items on a 1 (*strongly disagree*) to 7 (*strongly agree*) scale. Each subscale can be scored separately or combined into a general score. Internal reliabilities of the subscales were .79, .83, .87, .81, .91, .81, respectively. Internal reliability of overall need satisfaction was .93, and internal reliability of overall need frustration was .89.

2.2.1.2.3. Individual Well-Being

To measure individual well-being, I used the Satisfaction with Life Scale (Diener et al., 1985). The scale has 5 items such as “I am satisfied with my life”. Participants rated the items on a 1 (*strongly disagree*) to 7 (*strongly agree*) scale. Internal reliability of the scale was .89.

2.2.1.2.4. Relationship Well-Being

To measure relationship well-being, I used the Relationship Assessment Scale (Hendrick, 1988). The scale has 7 items such as “In general, how satisfied are you with your relationship?”. Participants rated the items on a 1 (*strongly disagree*) to 7 (*strongly agree*) scale. Internal reliability of the scale was .92.

2.2.1.2.5. Demographics

Demographics included age, sex, relationship status, and relationship length.

2.2.1.3. Procedure

Before the start, the study was approved by Institutional Review Board of Division of Research of University of Houston for research with human participants.

Participants were recruited from undergraduate courses and they received extra course credits for their participation. They completed measures for jealousy, basic need satisfaction, individual well-being, relationship well-being and demographic information, including age, gender, relationship length online.

2.2.1.4. Power Analysis

I conducted a post-hoc power analysis for the path model using WebPower software (Zhang & Yuan, 2018). The analysis suggested that with an alpha of .05 and an RMSEA coefficient of 0.11, and a sample of 317 participants, the study has 90% power.

2.2.2. Results

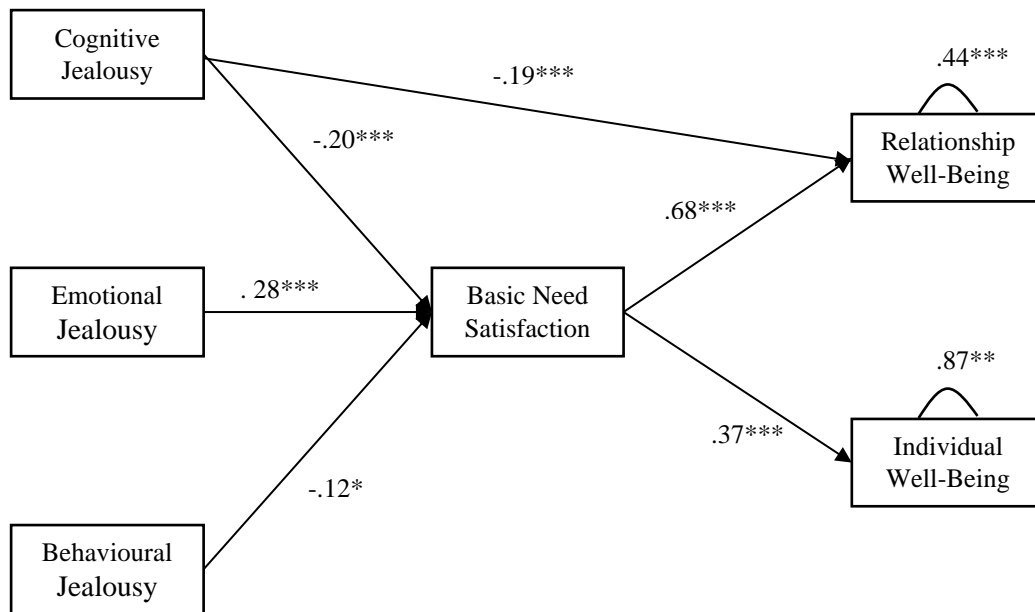
Correlations are provided in Table 2. Results showed that while cognitive jealousy and behavioral jealousy were negatively associated with basic need satisfaction and its components, emotional jealousy was positively associated with basic need satisfaction and its components (see Table 2).

Table 2 Correlations Among Study 2 Variables

Variables	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Cognitive Jealousy	-								
2. Emotional Jealousy	.16*	-							
3. Behavioral Jealousy	.55***	.22***	-						
4. Basic Need Satisfaction	-.24***	.24***	-.17**	-					
5. Autonomy Satisfaction	-.15***	.21***	-.18**	.89***	-				
6. Competence Satisfaction	-.23***	.25***	-.16**	.90***	.70***	-			
7. Relatedness Satisfaction	-.26***	.20***	-.13*	.91***	.72***	.74***	-		
8. Relationship Well-Being	-.35***	.14*	-.16**	.72***	.58***	.65***	.72***	-	
9. Individual Well-Being	-.17***	-.10	-.14*	.36***	.31***	.40***	.26***	.34***	-

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

To observe any possible effects of jealousy on individual and relationship well-being through basic need satisfaction, I conducted a path analysis using MPlus 6.0 software (Muthén & Muthén, 2016). Results ($\chi^2(5) = 19.74, p = .001, CFI = 0.96, RMSEA = .10, SRMR = .04$) showed that cognitive jealousy has a direct, negative effect on relationship well-being. Also, cognitive jealousy and behavioral jealousy has a negative, indirect effect on relationship well-being and individual well-being via basic need satisfaction, whereas emotional jealousy has a positive, indirect effect (See Figure 3).

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

Figure 3 Study 2 Path Analysis for Well-Being Outcomes

Like Study 1, I also tested the opposite-direction hypothesis in this study, using a model that defines jealousy as a mediator between basic need satisfaction and well-being outcomes. Again, like in Study 1, the alternative model was not a good fit to the data ($\chi^2(4) = 129.65$, $p < .001$, CFI = 0.74, RMSEA = .32, SRMR = .12).

Results of Study 2 supported all hypotheses. Cognitive jealousy and behavioral jealousy were negatively associated with basic need satisfaction, supporting H1. In addition, both types of jealousy negatively predicted relationship and individual well-being via basic need satisfaction, supporting H2. In contrast, emotional jealousy was positively associated with basic need satisfaction, supporting H3. Finally, emotional jealousy positively predicted relationship and individual well-being via basic need satisfaction, supporting H4.

2.3. Evaluating Studies 1 & 2

In Study 1, individuals who reported higher cognitive jealousy also reported lower basic need satisfaction. In addition, these individuals reported lower individual and relationship well-being, due to lack of basic need satisfaction. On the other hand,

emotional jealousy had a positive contribution to basic need satisfaction, which leads higher individual and relationship well-being. Hence, two hypotheses of Study 1 (H1 and H2) were partially supported whereas the other two hypotheses (H3 and H4) were supported. Study 2 provided additional evidence for the model, as it replicated findings of Study 1 regarding cognitive jealousy and emotional jealousy in a larger sample. In addition, in Study 2, individuals who reported higher behavioral jealousy also reported lower basic need satisfaction, individual well-being, and relationship well-being. Thus, all hypotheses of Study 2 were supported. These findings indicated that people who experience some types of jealousy such as cognitive jealousy and behavioral jealousy are less likely to satisfy their psychological needs, and in turn have lower well-being. On the contrary, individuals who experience specific kinds of jealousy such as emotional jealousy are more likely to have higher need fulfillment, and in turn have higher well-being. These findings are in line with prior work, as cognitive jealousy and behavioral jealousy are usually seen as the dark side of jealousy, whereas emotional jealousy is perceived to have an adaptive role for individuals and relationships (Attridge, 2013; Bringle, 1991; Buunk, 1997; Elphinston et al., 2011; Pfeiffer & Wong, 1989; Rydell & Bringle, 2007).

CHAPTER 3

STUDY 3: JEALOUSY IN DAILY LIFE

As some types of jealousy were associated with basic need satisfaction, individual well-being and relationship well-being, I wanted to investigate whether these associations can be observed in couples' daily lives. Hence, in Study 3, I tested Jealousy-Basic Need Satisfaction model with a 14-day dyadic diary study. First, I tested whether daily jealousy is associated with lower daily basic need satisfaction. Then, I explored the possible direction of this association, using lagged variables. Finally, I tested the effects of jealousy on individual and relationship well-being via basic need satisfaction with a multilevel path analysis.

The hypotheses of Study 3 are as follows:

H1: Daily jealousy will be negatively associated with daily basic need satisfaction.

H2: The previous day's jealousy will negatively predict next day's basic need satisfaction.

H3: The previous day's jealousy will negatively predict relationship well-being and individual well-being via basic need satisfaction.

3.1. Method

3.1.1. Participants

In Study 3, I planned to collect data from 75 romantic couples based on previous dyadic diary studies from literature (e.g., Uysal et al., 2012). 74 heterosexual couples with a romantic relationship for at least one month participated in the study. Couples were recruited from undergraduate courses and they received extra course credit for

their participation. Their mean age was 21.35 years ($SD = 1.88$), and their mean relationship length was 21.66 ($SD = 21.88$) months. All the couples were in a dating relationship.

3.1.2. Measures

Daily measures for jealousy, basic need satisfaction, individual well-being, and relationship well-being were used in the study (Appendix L).

3.1.2.1. Jealousy

Daily jealousy was measured with one item (“I was jealous of my partner today”). Participants rated the item on a 1 (*strongly disagree*) to 7 (*strongly agree*) scale.

3.1.2.2. Basic Need Satisfaction

Daily basic need satisfaction was measured with three items, following prior research (e.g., Uysal et al., 2012). One for autonomy (“During my interactions with my partner today, I felt free to express my ideas and opinions”), one for competence (“During my interactions with my partner today, I felt competent”), and one for relatedness (“During my interactions with my partner today, I felt loved and cared about”). Participants rated the items on a 1 (*strongly disagree*) to 7 (*strongly agree*) scale. Daily alphas for need satisfaction ranged from .84 to .96, and the mean alpha across the 14-day period was .91.

3.1.2.3. Individual Well-Being

Daily individual well-being was measured with two items derived from Satisfaction with Life Scale (Diener et al., 1985). Participants rated the items (“Today, I was satisfied with my life”, “Today, the conditions of my life were excellent”) on a 1 (*strongly disagree*) to 7 (*strongly agree*) scale. Daily alphas for individual well-being ranged from .81 to .96, and the mean alpha across the 14-day period was .93.

3.1.2.4. Relationship Well-Being

Daily relationship well-being was measured with three items derived from the Relationship Assessment Scale (Hendrick, 1988). Participants rated the items (“Today,

how much do you love your partner?”, “Today, how happy were you in your relationship?”, “Today, how satisfied were you with your relationship?”) on a 1 (*not at all*) to 7 (*extremely*) scale. Daily alphas for individual well-being ranged from .85 to .92, and the mean alpha across the 14-day period was .90.

3.1.2.5. Demographics

Demographics included age, sex, relationship status, and relationship length.

3.1.3. Procedure

Before the start, the study was approved by the Applied Ethics Research Center of Middle East Technical University for research with human participants.

There were three phases in the study: an orientation session, an online questionnaire package, and 14 days of interval-contingent diary records. Initially, participants attended an orientation session. During the session, participants were given unique ID codes and they were instructed to complete the records every day before going to bed. They were also reminded about the importance of completing the records independently and keeping their responses private from their partners.

Following the orientation session, participants received an e-mail providing a link for a questionnaire packet that included demographics and several person-level measures. Participants proceeded to the diary phase of the study within a week after completing the questionnaire package.

During the diary phase, participants completed an online record at the end of each day for 14 consecutive days. Those who forgot to submit a day’s record received a reminder e-mail the following morning and they were allowed to submit their records until noon of the following day. The average number of completed records was 13.10 ($SD = 1.41$) for males, and 13.46 ($SD = 1.02$) for females.

3.1.4. Data Analytic Strategy

To examine the dyadic multilevel data with distinguishable dyads, I first used a multilevel model with two-intercepts (Bolger & Shrout, 2007). The two-intercept

model approach results in two separate estimates for females and males, which was reported as *bf* for females and *bm* for males. I used the PROC MIXED routine with maximum likelihood estimation in SAS, along with the first-order autoregressive covariance structure type (AR) for the outcome variable (i.e., basic need satisfaction) to model the correlation from one day to the next (Kenny et al., 2006). Also, all day-level predictors were centered within individuals, and average scores of the predictor variables across 14 days were used as person-level predictors.

I also conducted a multilevel path analysis to explore the effect of jealousy on individual and relationship well-being through basic need satisfaction.

3.2. Results

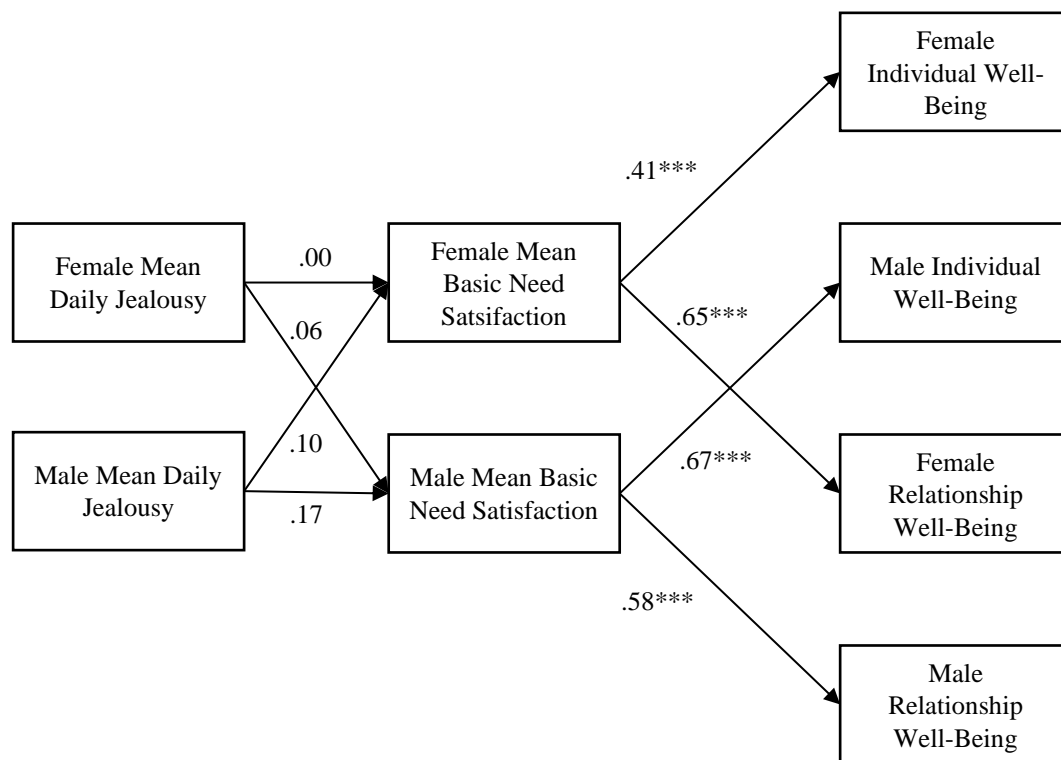
To test the hypothesis that jealousy thwarts basic need satisfaction; I first examined whether daily jealousy negatively predicts daily basic need satisfaction. I used a model with two random intercepts and two random slopes. Results showed that there was no association between person level jealousy and daily basic need satisfaction ($bf = -.01$, $SE = .09$, $p = .92$, 95% CI $[-.19, .17]$, $bm = .11$, $SE = .08$, $p = .18$, 95% CI $[-.05, .27]$) and there was no association between daily jealousy and daily basic need satisfaction ($bf = -.00$, $SE = .03$, $p = .99$, 95% CI $[-.06, .06]$, $bm = .04$, $SE = .03$, $p = .16$, 95% CI $[-.02, .10]$).

Next, I conducted a lagged analysis. Instead of using daily jealousy, I used the previous day's jealousy as a predictor of the following day's basic need satisfaction, along with an autoregressive structure for basic need satisfaction. Results showed that person level jealousy was associated positively with daily basic need satisfaction for males ($bm = .19$, $SE = .09$, $p = .036$, 95% CI $[.01, .37]$), but not for females ($bf = .03$, $SE = .09$, $p = .75$, 95% CI $[-.15, .21]$). Results also showed that the previous day's jealousy was associated negatively with the following day's basic need satisfaction for males ($bm = -.07$, $SE = .03$, $p = .034$, 95% CI $[-.14, -.00]$), but not for females ($bf = -.02$, $SE = .03$, $p = .46$, 95% CI $[-.08, .04]$).

I also examined the opposite direction hypothesis by testing whether the previous day's basic need satisfaction predicts the following day's jealousy. Results showed that there was no association between person level basic need satisfaction and daily

jealousy ($bf = .04$, $SE = .12$, $p = .73$, 95% CI [-.20, .28], $bm = .11$, $SE = .08$, $p = .06$, 95% CI [-.01, .49]). Results showed that the previous day's basic need satisfaction was not associated significantly with the following day's jealousy ($bf = .02$, $SE = .05$, $p = .68$, 95% CI [-.07, .11], $bm = -.07$, $SE = .04$, $p = .11$, 95% CI [-.16, .02]). Overall, lagged analyses suggest that jealousy in males predicts lower basic need satisfaction on the following day, whereas basic need satisfaction does not predict lower jealousy.

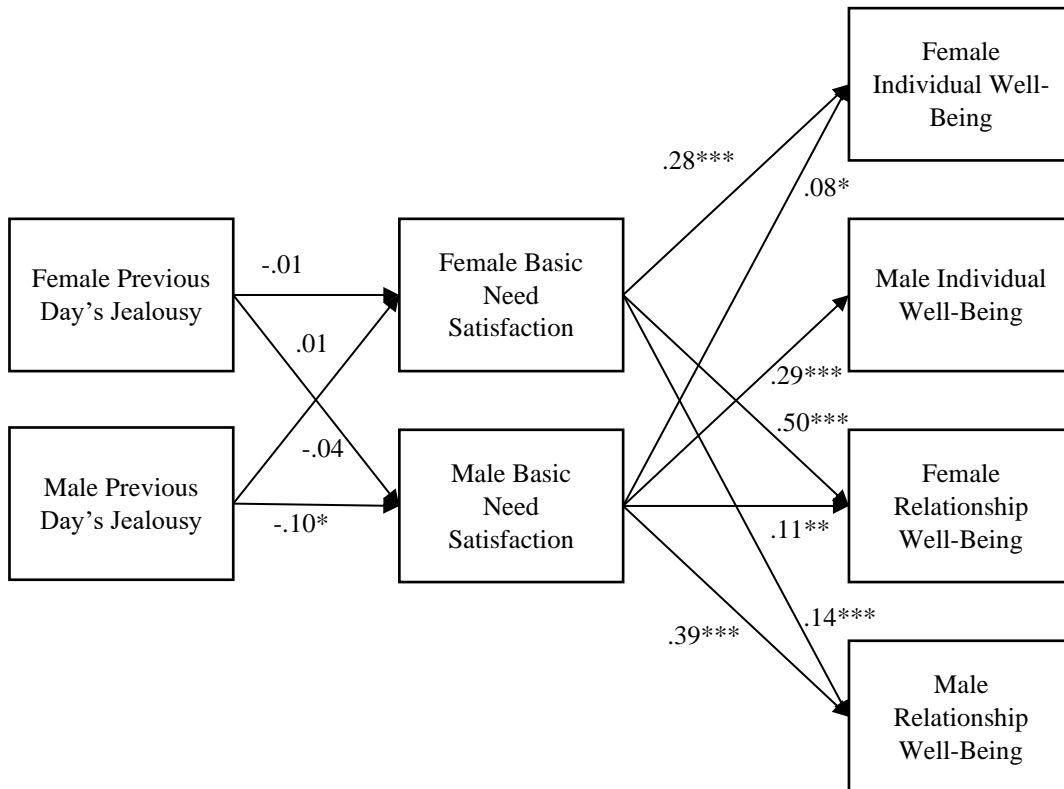
To observe any possible effects of jealousy on individual and relationship well-being via basic need satisfaction, I conducted a multilevel path analysis. There were two models. In the first model, between level variables, which are jealousy, basic need satisfaction, individual well-being, and relationship well-being were included. Results of the first model (Figure 4) revealed no significant effect of jealousy on basic need satisfaction, while basic need satisfaction positively predicted individual well-being and relationship well-being.

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

Figure 4 Study 3 Between-level Model

In the second model, within level variables, which are the previous day's jealousy, basic need satisfaction, relationship well-being, and individual well-being were included. Results of the second model (Figure 5) revealed that jealousy on the previous day negatively predicted basic need satisfaction, which in turn predicted lower individual well-being and relationship well-being for males.

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

Figure 5 Study 3 Within-level Model

Results of Study 3 did not provide support for H1, as there was no significant association between daily jealousy and basic need satisfaction. On the other hand, H2 and H3 were partially supported as males reported lower basic need satisfaction and in turn lower individual and relationship well-being on the following day they reported more jealousy. Finally, there was no support for opposite-direction hypothesis, as basic need satisfaction did not predict lower jealousy on the following day.

3.3. Evaluating Study 3

Study 3 examined the association between jealousy and basic need satisfaction in their daily lives with a dyadic diary study. Contrary to expectations, there was no link among the amount of daily jealousy and daily need fulfillment reported by couples. However, males who reported higher jealousy on the previous day, also reported lower basic need satisfaction next day. Moreover, results of the multilevel analysis also pointed out the harming effects of jealousy on both individual and relationship well-being with decreasing basic need satisfaction for males.

Why jealousy-basic need satisfaction relation could not be observed within a day though there was a lagged association? One explanation would be that the effect of jealousy experience on individuals become clearer in time. After experiencing jealousy, people may start to behave in a more controlled, non-constructive way (Guerrero et al., 1995, Guerrero, 1998), and this alteration in their behavior may prevent them to satisfy their needs in their relationship later.

With Study 3, I also had the chance to test the alternative model to Jealousy-Basic Need Satisfaction Model, suggesting individuals who have higher need fulfillment in their relationships are less likely to experience jealousy. Despite the presence of supportive findings in relevant literature (e.g., Knobloch et al., 2001; La Guardia et al., 2000), the results provided more support to the proposed model as basic need satisfaction did not predict lower jealousy on the following day.

CHAPTER 4

STUDIES 4 & 5: PRIMING JEALOUSY

After I found additional support for Jealousy-Basic Need Satisfaction Model in a daily longitudinal study, and ruling out the opposite-direction hypothesis, I wanted to investigate the jealousy – basic need satisfaction association with experimental designs. Thus, I tested whether jealousy has an effect on basic need satisfaction and in turn individual and relationship well-being by priming participants' jealousy memories in two studies. Although priming retrospective memories might be subject to memory bias or failure (Harmon-Jones et al., 2009); this method is commonly used in previous work (e.g., Harris, 2002, 2003) to invoke jealousy as it is based on actual jealousy-evoking situations people had experienced, which would be challenging to create in a laboratory setting.

4.1. Study 4

In Study 4, I tested the Jealousy-Basic Need Satisfaction Model experimentally with a priming task. I created a total of three conditions: one as experimental (jealousy) condition, and the other two as control (neutral – control) conditions. The hypotheses of Study 4 are as follows:

H1: Individuals in jealousy condition will report lower basic need satisfaction than individuals in neutral and control conditions.

H2: Individuals in jealousy condition will report lower individual well-being and relationship well-being than individuals in neutral and control conditions via basic need satisfaction.

4.1.1. Method

4.1.1.1. Participants

I aimed to collect data from a total sample size of 450 individuals who are in a romantic relationship. The study was posted on Amazon's Mechanical Turk website. Each participant received monetary compensation for participation in the study. 431 participants completed the study; however, 59 participants were not included in the analysis. I excluded 5 participants for not following the priming task (i.e., did not write a relevant memory) in experimental condition. Furthermore, 54 participants interpreted jealousy as envy, and described situations in which they were envious of their partners. I also excluded these 54 participants from the analysis. Thus, 372 participants (253 female, 118 male, 1 other) were included in the analysis. 147 participants were dating, 48 participants were engaged, and 177 participants were married. The average age of the participants was 36.05 years ($SD = 12.04$). 346 participants were in a heterosexual relationship, and 26 participants were in a gay or lesbian relationship, and the length of the relationships ranged between 1 month and 594 months ($M = 104.5$, $SD = 108.49$).

4.1.1.2. Measures

4.1.1.2.1. Basic Need Satisfaction

To measure basic need satisfaction, I used the Basic Need Satisfaction in Relationships Scale (La Guardia et al., 2000, Appendix M). The scale has three subscales (autonomy, competence, relatedness), and each subscale has 3 items. Participants rated items on a 1 (*strongly disagree*) to 7 (*strongly agree*) scale. Each subscale can be scored separately or combined into a general score. Internal reliabilities of the subscales were .82, .79, .87, respectively. Internal reliability of overall scale was .92.

4.1.1.2.2. Individual Well-Being

To measure individual well-being, I used the Satisfaction with Life Scale (Diener et al., 1985). The scale has 5 items such as "I am satisfied with my life". Participants rated the items on a 1 (*strongly disagree*) to 7 (*strongly agree*) scale. Internal reliability of the scale was .91.

4.1.1.2.3. Relationship Well-Being

To measure relationship well-being, I used the Relationship Assessment Scale (Hendrick, 1988). The scale has 7 items such as “In general, how satisfied are you with your relationship?”. Participants rated the items on a 1 (*strongly disagree*) to 7 (*strongly agree*) scale. Internal reliability of the scale was .92.

4.1.1.2.4. Demographics

Demographics included age, sex, relationship status, and relationship length.

4.1.1.3. Procedure

Before the start, the study was approved by the Applied Ethics Research Center of Middle East Technical University for research with human participants. Participants completed the whole procedure online. Participants were randomly assigned to three different conditions, namely jealousy, neutral, and control. In the jealousy condition, participants were instructed to think about an incidence that they were most jealous of their partner and report it briefly. In the neutral condition, participants were instructed to think about their daily routine with their partners and report it. In the control condition, participants did nothing. Then participants in each condition completed basic need satisfaction and well-being measures.

4.1.1.2. Power Analysis

I conducted a priori power analysis using G*Power software (Faul et al., 2007). The analysis suggested that with an alpha of .05 and an effect size f coefficient of 0.18, a sample of 315 participants was required to reach 80% power. The sample used in the analyses (N=372) exceeded the target sample size.

4.1.2. Results

4.1.2.1. Manipulation Check

To check whether priming induced jealousy, I added an item (jealous) into the positive and negative affect scale (PANAS, Watson et al., 1988) that participants completed

after the manipulation. Results of a one-way ANOVA on SPSS 24 software revealed a significant effect in jealousy, $F(2, 369) = 20.76, p < .001, \eta_p^2 = .10$. Participants in the jealousy condition were more jealous ($M = 2.55, SD = 1.82$) than both neutral ($M = 1.42, SD = 1.01$) and control ($M = 1.58, SD = 1.23$) conditions.

4.1.2.2. Results for Hypothesis 1

I conducted a one-way between subjects ANOVA to test the first hypothesis. Results revealed significant effects of jealousy on basic need satisfaction ($F(2, 369) = 6.03, p = .003, \eta_p^2 = .03$) and its components ($F(2, 369) = 4.67, p = .010, \eta_p^2 = .03$ for autonomy, $F(2, 369) = 3.54, p = .030, \eta_p^2 = .02$ for competence, $F(2, 369) = 6.94, p < .001, \eta_p^2 = .04$ for relatedness). Post-hoc tests with Bonferroni correction (Figure 6) showed that participants in the jealousy condition reported significantly lower basic need satisfaction ($M = 5.23, SD = 1.30$) autonomy ($M = 5.37, SD = 1.43$), competence ($M = 5.34, SD = 1.31$), and relatedness ($M = 4.99, SD = 1.63$) than participants in neutral ($M = 5.73, SD = 1.21$ for basic need satisfaction, $M = 5.87, SD = 1.28$ for autonomy, $M = 5.76, SD = 1.18$ for competence, $M = 5.73, SD = 1.21$ for relatedness) and control ($M = 5.78, SD = 1.17$ for basic need satisfaction, $M = 5.88, SD = 1.27$ for autonomy, $M = 5.73, SD = 1.20$ for competence, $M = 5.73, SD = 1.39$ for relatedness) conditions. These results supported H1, as individuals who wrote down the incidence they were most jealous of their partner reported lower basic need satisfaction.

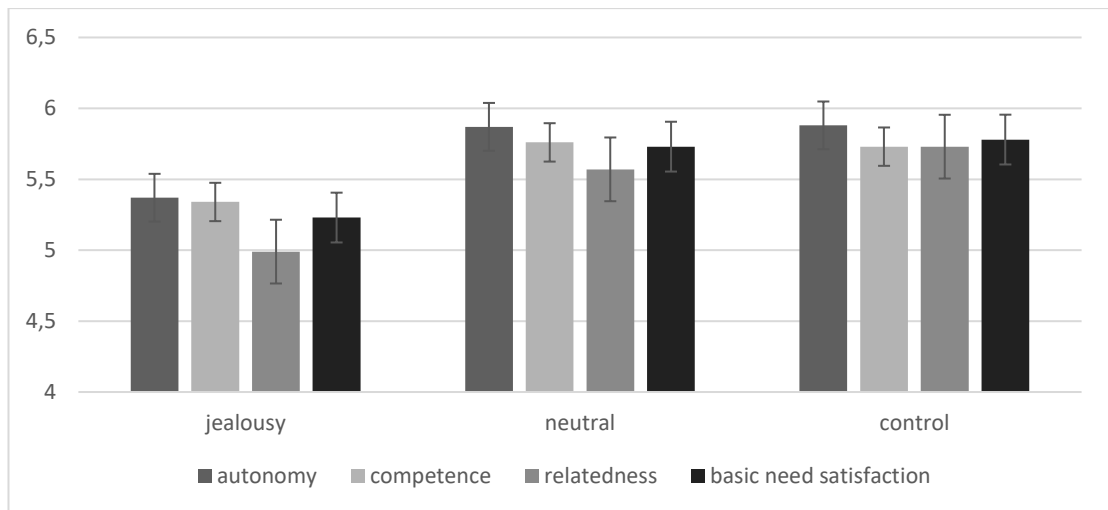

Figure 6 Mean Values of Basic Need Satisfaction Components in Experimental Conditions in Study 4

4.1.2.3. Results for Hypothesis 2

I tested the mediational model of basic need satisfaction as a mediator of the association between jealousy condition and individual and relationship well-being, using Model 4 of PROCESS v3.2 macro (see Preacher & Hayes, 2004; Preacher et al., 2007) on SPSS 24 software. In this model, jealousy condition was the reference category.

For individual well-being, results based on 10000 bootstrapped samples showed that total effect (TE=-.45, SE=.21, $p = .030$, 95% CI= [-.85, -.04]) of jealousy condition on individual well-being was significant. Basic need satisfaction mediated the association between jealousy condition and individual well-being as the direct effect (DE=-.14, SE=.19, $p = .449$, 95% CI= [-.51, .23]) was not significant whereas the indirect effect was significant (IE=-.31, SE=.10, 95% CI= [-.52, -.11]).

For relationship well-being, results based on 10000 bootstrapped samples showed that total effect (TE=-.50, SE=.18, $p = .006$, 95% CI= [-.85, -.15]) of jealousy condition on relationship well-being was significant. Basic need satisfaction mediated the association between jealousy condition and relationship well-being as the direct effect (DE=-.01, SE=.10, $p = .938$, 95% CI= [-.21, .19]) was not significant whereas the indirect effect was significant (IE=-.49, SE=.16, 95% CI= [-.80, -.19]).

These results supported H2, as individuals who wrote down the incidence they were most jealous of their partner reported lower individual and relationship well-being due to decreased basic need satisfaction.

4.2. Study 5

In Study 5, I wanted to replicate the findings of Study 4, and tested the Jealousy – Basic Need Satisfaction Model experimentally again with a priming task. The main distinction of this study from Study 4 was the alteration of the neutral condition. Instead of asking participants to write down their daily routine with their partners, I requested them to write down the incidence that they felt most excluded in their relationships. There were two aims for this alteration. First, I wanted to test whether jealousy has a different and unique effect on individuals' basic need satisfaction than any other negative experience. The second aim was to observe the possible similarities between exclusion and jealousy constructs. Thus, I created a total of three conditions; two experimental conditions (jealousy – exclusion) and one control condition. The hypotheses of Study 5 are as follows:

H1: Individuals in jealousy condition will report lower basic need satisfaction than individuals in exclusion and control conditions.

H2: Individuals in jealousy condition will report lower individual well-being and relationship well-being than individuals in exclusion and control conditions via basic need satisfaction.

4.2.1. Method

4.2.1.1. Participants

I aimed to collect data from a total sample size of 450 individuals who are in a romantic relationship. The study was posted on Amazon's Mechanical Turk website. Each participant received monetary compensation for participation in the study. 444 participants completed the study; however, 37 participants were not included in the analysis. I excluded 20 participants for not following the priming task in experimental condition. Furthermore, 17 participants interpreted jealousy as envy, and described situations in which they were envious of their partners. I also excluded these 17

participants from the analysis. Thus, 407 participants (299 female, 108 male) were included in the analysis. 145 participants were dating, 45 participants were engaged, and 217 participants were married. The average age of the participants was 38.20 years ($SD = 11.43$). 361 participants were in a heterosexual relationship, and 46 participants were in a gay or lesbian relationship, and the length of the relationships ranged between 1 month and 644 months ($M = 119.74$, $SD = 117.33$).

4.2.1.2. Measures

4.2.1.2.1. Basic Need Satisfaction

To measure basic need satisfaction, I used the Basic Need Satisfaction in Relationships Scale (La Guardia et al., 2000). The scale has three subscales (autonomy, competence, relatedness), and each subscale has 3 items. Participants rated items on a 1 (*strongly disagree*) to 7 (*strongly agree*) scale. Each subscale can be scored separately or combined into a general score. Internal reliabilities of the subscales were .79, .80, .85, respectively. Internal reliability of overall scale was .93.

4.2.1.2.2. Individual Well-Being

To measure individual well-being, I used the Satisfaction with Life Scale (Diener et al., 1985). The scale has 5 items such as “I am satisfied with my life”. Participants rated the items on a 1 (*strongly disagree*) to 7 (*strongly agree*) scale. Internal reliability of the scale was .93.

4.2.1.2.3. Relationship Well-Being

To measure relationship well-being, I used the Relationship Assessment Scale (Hendrick, 1988). The scale has 7 items such as “In general, how satisfied are you with your relationship?”. Participants rated the items on a 1 (*strongly disagree*) to 7 (*strongly agree*) scale. Internal reliability of the scale was .92.

4.2.1.2.4. Demographics

Demographics included questions on age, gender, and relationship length.

4.2.1.3. Procedure

Before the start, the study was approved by the Applied Ethics Research Center of Middle East Technical University for research with human participants. Participants completed the whole procedure online. Participants were randomly assigned to three different conditions, namely jealousy, exclusion, and control. In the jealousy condition, participants were instructed to think about an incidence that they were most jealous of their partner and report it briefly. In the exclusion condition, participants were instructed to think about the incidence that they felt most excluded in the relationship and report it briefly. In the control condition, participants did nothing. Then participants in each condition completed basic need satisfaction and well-being measures.

4.2.1.2. Power Analysis

I conducted a priori power analysis using G*Power software (Faul et al., 2007). The analysis suggested that with an alpha of .05 and an effect size f coefficient of 0.30, a sample of 177 participants was required to reach 95% power. The sample used in the analyses ($N=407$) exceeded the target sample size.

4.2.2. Results

4.2.2.1. Manipulation Check

To check whether priming induced jealousy and exclusion, I added two items (jealous, excluded) into the positive and negative affect scale (PANAS, Watson et al., 1988) that participants completed after the manipulation. Results of a one-way ANOVA revealed a significant effect in jealous, $F(2, 404) = 20.73, p < .001, \eta_p^2 = .09$. Participants in the jealousy condition were more jealous ($M = 2.90, SD = 1.99$) than both exclusion ($M = 2.19, SD = 1.69$) and control ($M = 1.63, SD = 1.26$) conditions. There was also a significant effect in excluded, $F(2, 404) = 19.45, p < .001, \eta_p^2 = .09$. Participants in the exclusion condition were more excluded ($M = 3.25, SD = 2.11$) than control ($M = 1.95, SD = 1.58$) condition, whereas there was no significant difference between exclusion and jealousy ($M = 2.89, SD = 2.00$) conditions.

4.2.2.2. Results for Hypothesis 1

I conducted a one-way between subjects ANOVA on SPSS 24 software to test the first hypothesis. Results revealed significant effects of priming on basic need satisfaction ($F(2, 404) = 10.50, p < .001, \eta_p^2 = .04$) and its components ($F(2, 404) = 7.31, p < .001, \eta_p^2 = .04$ for autonomy, $F(2, 404) = 6.13, p < .002, \eta_p^2 = .03$ for competence, $F(2, 404) = 10.50, p < .001, \eta_p^2 = .05$ for relatedness). Post-hoc tests with Bonferroni correction (Figure 7) showed that participants in the jealousy condition reported significantly lower basic need satisfaction ($M = 5.23, SD = 1.50$), autonomy ($M = 5.35, SD = 1.58$), competence ($M = 5.21, SD = 1.58$), and relatedness ($M = 5.13, SD = 1.67$) than participants in control ($M = 5.68, SD = 1.20$ for basic need satisfaction, $M = 5.77, SD = 1.33$ for autonomy, $M = 5.61, SD = 1.24$ for competence, $M = 5.66, SD = 1.31$ for relatedness), whereas there was no significant difference between jealousy and exclusion ($M = 5.04, SD = 1.36$ for basic need satisfaction, $M = 5.16, SD = 1.43$ for autonomy, $M = 5.07, SD = 1.44$ for competence, $M = 4.90, SD = 1.55$ for relatedness) conditions. These results partially supported H1, as individuals who wrote down the incidence they were most jealous of their partner reported lower basic need satisfaction.

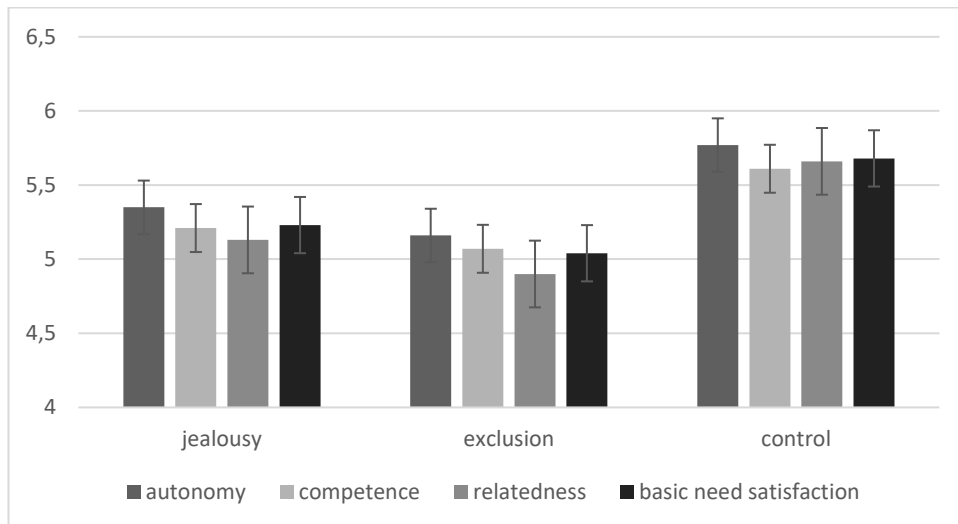

Figure 7 Mean Values of Basic Need Satisfaction Components in Experimental Conditions in Study 5

4.2.2.3. Results for Hypothesis 2

I tested the mediational model of basic need satisfaction as a mediator of the association between jealousy condition and individual and relationship well-being, using Model 4 of PROCESS v3.2 macro (see Preacher & Hayes, 2004; Preacher et al., 2007) on SPSS 24 software. In this model, control condition was the reference category.

For individual well-being, results based on 10000 bootstrapped samples showed that total effect (TE=-.21, SE=.20, $p = .313$, 95% CI= [-.60, .19]) of jealousy condition on individual well-being was not significant. Basic need satisfaction mediated the association between jealousy condition and individual well-being as the direct effect (DE=.08, SE=.18, $p = .664$, 95% CI= [-.27, .43]) was not significant whereas the indirect effect was significant (IE=-.28, SE=.11, 95% CI= [-.52, -.08]). Furthermore, total effect (TE=-.18, SE=.19, $p = .357$, 95% CI= [-.56, .20]) of exclusion condition on individual well-being was not significant. Basic need satisfaction mediated the association between exclusion condition and individual well-being as the direct effect (DE=.22, SE=.17, $p = .194$, 95% CI= [-.11, .56]) was not significant whereas the indirect effect was significant (IE=-.40, SE=.11, 95% CI= [-.63, -.20]).

For relationship well-being, results based on 10000 bootstrapped samples showed that total effect (TE=-.44, SE=.17, $p = .009$, 95% CI= [-.78, -.11]) of jealousy condition on relationship well-being was significant. Basic need satisfaction mediated the association between jealousy condition and relationship well-being as the direct effect (DE=-.07, SE=.10, $p = .509$, 95% CI= [-.27, .13]) was not significant whereas the indirect effect was significant (IE=-.38, SE=.15, 95% CI= [-.67, -.10]). Moreover, total effect (TE=-.67, SE=.16, $p < .001$, 95% CI= [-.99, -.35]) of exclusion condition on relationship well-being was significant. Basic need satisfaction mediated the association between exclusion condition and relationship well-being as the direct effect (DE=-.13, SE=.10, $p = .184$, 95% CI= [-.32, .06]) was not significant whereas the indirect effect was significant (IE=-.54, SE=.13, 95% CI= [-.80, -.28]).

These results partially supported H2, as individuals who wrote down the incidence they were most jealous of their partner reported lower individual and relationship well-being due to decreased basic need satisfaction.

4.3. Evaluating Studies 4 & 5

In Studies 4 and 5 the Jealousy-Basic Need Satisfaction Model was tested using priming method. Findings of Study 4 supported both hypotheses and provided experimental evidence to the proposed model, as people felt less autonomous, competent, and related following a jealousy prime. Additionally, recalling jealousy experience affected individuals' individual and relationship well-being through harming their fulfillment of basic needs.

Similarly, findings of Study 5 replicated the findings of Study 4 and partially supported the hypotheses. Individuals who recalled the time they felt most jealous, reported lower basic need satisfaction, and in turn, lower individual and relationship well-being. Additionally, they reported similar levels of need fulfillment and well-being to the individuals who recalled the time they felt most excluded in their relationship. One plausible explanation for this situation may be that jealousy evoking experiences involve exclusion from the partner. Findings regarding jealousy and exclusion items in Study 5 support this premise, as individuals in jealousy and exclusion conditions reported different amounts of jealousy, whereas they reported same amount of exclusion.

CHAPTER 5

STUDY 6: EVOKING JEALOUSY WITH CYBERBALL

Two methods of measurement are generally preferred to evoke feelings of jealousy in jealousy studies: hypothetical scenarios (e.g., Buunk, 1995; Dijkstra & Buunk, 1998, Tagler & Gentry, 2011) and retrospective memories (e.g., Harris, 2002, 2003). Despite both methods have their own disadvantages; using a different method in manipulating jealousy can be extremely difficult due to the ethical problems as evoking jealousy among romantic couples might harm both partners. Recently, studies in the literature tried to overcome these difficulties with using novel methods (e.g., DeSteno et al., 2006; Harmon-Jones et al., 2009; Massar & Buunk, 2009, 2010, 2011; Steis et al., 2018). One of these novel methods is using Cyberball, an offline ball-tossing game in which the participants were either included or ostracized by game partners chosen by their own. It was suggested that as jealousy is highly related with rejection, individuals would feel jealous after being ostracized by their game partners due to the threat of losing that particular relationship (Harmon-Jones et al., 2009). Findings of Study 5 also suggested that the idea of using Cyberball to evoke jealousy might be fruitful, as individuals who wrote about their jealousy incidence and exclusion incidence reported similar levels of exclusion, basic need satisfaction and individual and relationship well-being. In fact, previous studies succeeded evoking jealousy in individuals just with the threat of losing a new-formed and a very short-term friendly relationship (Harmon-Jones et al., 2009; Kelley, Eastwick, Harmon-Jones, & Schmeichel, 2015). However, to my knowledge, there is no previous research using this procedure among romantic couples. Hence, in Study 6, to test Jealousy – Basic Need Satisfaction model, I evoked jealousy among dyads using Cyberball. I created two conditions: one as jealousy condition, and the other one as inclusion condition. The hypotheses of Study 6 are as follows:

H1: Individuals in jealousy condition will report lower basic need satisfaction than individuals in inclusion condition.

H2: Individuals in jealousy condition will report lower individual well-being and relationship well-being than individuals in inclusion condition via basic need satisfaction.

5.1. Study 6 Method

5.1.1. Participants

I planned to collect data from university students and their romantic partners for two semesters. 158 individuals participated the study; however, 18 participants were not included in the analysis. I excluded 10 participants based on suspicions about deception, 6 participants based on technical failure, and 2 participants based on failure to meet the eligibility requirements. Thus, 140 participants (70 female, 70 male) were included in the analysis. 139 participants were dating, and 1 participant was engaged. The average age of the participants was 21.66 years ($SD = 1.87$). The length of the relationships ranged between 1 month and 67 months ($M = 18.32$, $SD = 14.95$).

5.1.2. Measures

5.1.2.1. Basic Need Satisfaction

To measure basic need satisfaction, I used the Basic Need Satisfaction in Relationships Scale (La Guardia et al., 2000). The scale has three subscales (autonomy, competence, relatedness), and each subscale has 3 items. Participants rated items on a 1 (*strongly disagree*) to 7 (*strongly agree*) scale. Each subscale can be scored separately or combined into a general score. Internal reliabilities of the subscales were .67, .74, .67, respectively. Internal reliability of overall scale was .80.

5.1.2.2. Individual Well-Being

To measure individual well-being, Satisfaction with Life Scale (Diener et al., 1985) was used. The scale has 5 items such as “I am satisfied with my life.”. Participants rated the items on a 1 (*strongly disagree*) to 7 (*strongly agree*) scale. Internal reliability of the scale was .85.

5.1.2.3. Relationship Well-Being

To measure relationship well-being, Relationship Assessment Scale (Hendrick, 1988) was used. The scale has 7 items such as “In general, how satisfied are you with your relationship?”. Participants rated the items on a 1 (*strongly disagree*) to 7 (*strongly agree*) scale. Internal reliability of the scale was .88.

5.1.3. Procedure

Couples were invited to the laboratory they were assigned either jealousy or inclusion condition. They were led to believe the aim of the experiment is to test mental visualization in couples and task performance, like the cover stories used in previous research (Harmon-Jones et al., 2009; Kelley et al., 2015; Zadro, Williams, & Richardson, 2004). After the informed consent, couples were separated and put into different rooms. After completion of some pregame questionnaires, they were told that they would be playing an online ball-tossing game in groups of three as one of them would be their romantic partner and the other would be a third player playing the game in the same room with their romantic partner. To increase the believability of the cover story, participants' photos were taken to upload into the game. The third player was assigned by the experimenter and was the same sex as the participant. Then, participants played the Cyberball game involving a total of 20 ball-throws. In the jealousy condition, participants only received the ball two times and then they were excluded throughout the game (i.e., they did not receive the ball). In the inclusion condition, participants were included throughout the game (they received approximately %30 of the throws). After the Cyberball game, participants completed postgame questionnaires assessing emotions and some other variables.

5.1.4. Power Analysis

I conducted a priori power analysis using G*Power software (Faul et al., 2007). The analysis suggested that with an alpha of .05 and an effect size f of 0.18, a sample of 246 participants was required to reach 80% power. However, I could only reach 158 participants in two semesters, hence the sample ($N=140$) could not exceed the target sample size. Post-hoc power analysis results showed that with an alpha of .05, an effect size f coefficient of 0.18, and a sample of 140 participants, the study has 56% power.

5.2. Results

5.2.1. Manipulation Check

To check whether Cyberball evoked jealousy, I added an item (jealous) into the positive and negative affect scale that participants completed after the manipulation. Results of an independent samples t-test revealed a significant effect in jealousy $t(138) = 3.93, p < .001$, and participants in the jealousy condition were more jealous ($M = 4.09, SD = 2.15$) than participants in inclusion condition ($M = 2.72, SD = 1.98$).

5.2.2. Results for Hypothesis 1

I conducted a one-way ANOVA on SPSS 24 software to test the first hypothesis. Results (Figure 9) revealed significant effect of jealousy on relatedness satisfaction ($F(1, 138) = 4.13, p = .044, \eta_p^2 = .03$). Participants in the jealousy condition ($M = 6.04, SD = 1.00$) reported lower relatedness satisfaction than participants in the inclusion condition ($M = 6.34, SD = .72$). There were no significant effect of jealousy on basic need satisfaction ($F(1, 138) = .88, p = .349, \eta_p^2 = .01$), autonomy satisfaction ($F(1, 138) = .33, p = .569, \eta_p^2 = .00$) and competence satisfaction ($F(1, 138) = .03, p = .869, \eta_p^2 = .00$).

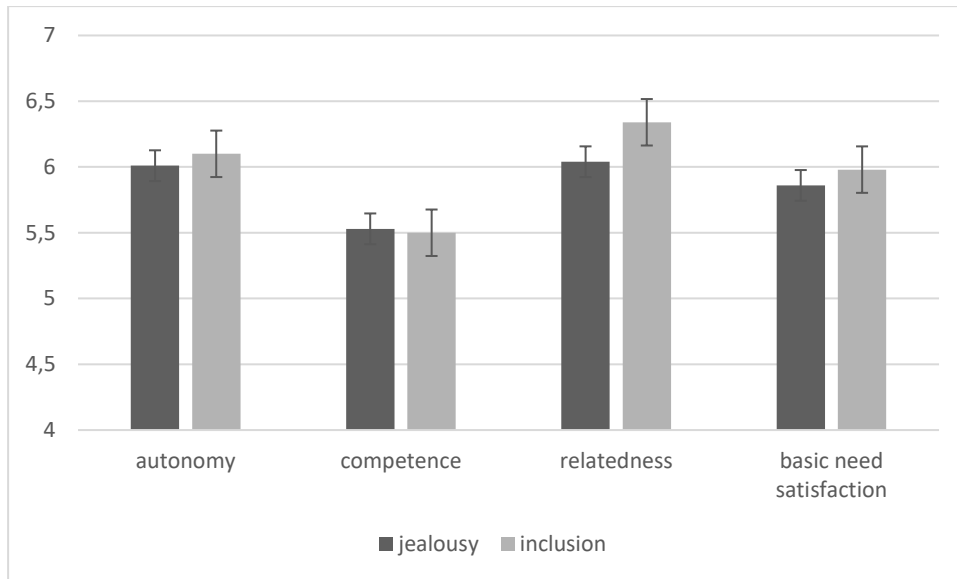

Figure 8 Mean Values of Basic Need Satisfaction Components in Experimental Conditions in Study 6

These results only partially supported H1, as individuals in jealousy condition did not report lower basic need satisfaction, whereas they reported lower relatedness satisfaction.

5.2.3. Results for Hypothesis 2

I tested the mediational model of basic need satisfaction as a mediator of the association between jealousy condition and individual and relationship well-being, using Model 4 of PROCESS v3.2 macro (see Preacher & Hayes, 2004; Preacher et al., 2007) on SPSS 24 software. I also tested a mediational model of relatedness satisfaction as a mediator of the association between jealousy condition and individual and relationship well-being, following significant ANOVA results for the first hypothesis. In these models, inclusion condition was the reference category.

For individual well-being, results based on 10000 bootstrapped samples showed that total effect ($TE=.26$, $SE=.21$, $p = .220$, $95\% CI = [-.15, .68]$) of jealousy condition on individual well-being was not significant. Basic need satisfaction did not mediate the association between jealousy condition and individual well-being as the direct effect ($DE=.32$, $SE=.20$, $p = .122$, $95\% CI = [-.09, .72]$) and indirect effect was not significant ($IE=-.06$, $SE=.07$, $95\% CI = [-.19, .07]$). Relatedness satisfaction also did not mediate

the association between jealousy condition and individual well-being as the direct effect (DE=.33, SE=.21, $p = .130$, 95% CI= [-.10, .75]) and indirect effect was not significant (IE=-.06, SE=.05, 95% CI= [-.18, .01]).

For relationship well-being, results based on 10000 bootstrapped samples showed that total effect (TE=-.09, SE=.13, $p = .475$, 95% CI= [-.34, .16]) of jealousy condition on relationship well-being was not significant. Basic need satisfaction did not mediate the association between jealousy condition and relationship well-being as the direct effect (DE=-.04, SE=.12, $p = .723$, 95% CI= [-.27, .19]) and indirect effect was not significant (IE=-.05, SE=.05, 95% CI= [-.15, .06]). On the other hand, relatedness satisfaction mediated the association between jealousy condition and relationship well-being as the direct effect was not significant (DE=.02, SE=.12, $p = .868$, 95% CI= [-.21, .25]) whereas indirect effect was significant (IE=-.11, SE=.06, 95% CI= [-.22, -.01]).

These results only partially supported H2, as individuals in jealousy condition only reported lower relationship well-being due to decreased relatedness satisfaction.

5.3. Evaluating Study 6

Following the previous practices in relevant work (Harmon-Jones et al., 2009; Kelley et al., 2015) and findings of Studies 4 and 5, I tried to evoke jealousy in dyads, using Cyberball, a widely used method in exclusion and ostracism research. Findings of this study partially supported our hypothesis, as individuals who experienced jealousy reported only lower relatedness satisfaction compared to individuals who did not experience jealousy. On the other hand, there was no effect of jealousy on basic need satisfaction and its autonomy and competence components. This finding may be explained with the disadvantages of the study design. During Cyberball sessions, people might have experienced temporal increases in their autonomy and competence need fulfillment. For instance, their autonomy need satisfaction might have increased as they had the freedom to choose the person they would throw the ball. Also, as participants learned a computer game in a really short time, their competence need satisfaction might also have increased. Another, and maybe a simpler explanation would be linked with the major limitation of the study: small sample size, thus low power.

CHAPTER 6

GENERAL DISCUSSION

The main aim of the present dissertation was to propose Jealousy-Basic Need Satisfaction model, which suggests jealousy negatively influences lower basic need satisfaction, leading to lower individual and relationship well-being. Overall, the findings supported the proposed model and indicated that jealousy is detrimental for individuals' basic psychological need satisfaction, and in turn their well-being.

First, I sought an answer to the question whether jealousy is associated with lower need fulfillment and in turn, lower well-being with cross-sectional studies, Studies 1 and 2. In these studies, I used the multi-dimensional approach of jealousy (Pfeiffer & Wong, 1989) to explore how different types of jealousy (i.e., cognitive jealousy, emotional jealousy, and behavioral jealousy) affect basic need satisfaction. According to prior work, cognitive jealousy and behavioral jealousy have links with pathology and negative associations with individual and relationship well-being (Attridge, 2013; Pfeiffer & Wong, 1989). In contrast, emotional jealousy is generally seen as common, relatively normal reactions to the relationship threats (Pfeiffer & Wong, 1989), and has positive contributions to individual and relationship well-being (Attridge, 2013). Cross-sectional results of Studies 1 and 2 provided additional support to these findings, and suggested explanations for these associations. That is, after an infidelity threat, negative thoughts and ideas, as well as behaviors may lead to controlling acts in individuals, hence thwarting the fulfillment of basic psychological needs. Consequently, people may feel lower well-being in their lives and relationships, due to this lack of need fulfillment. On the other hand, emotional jealousy had positive associations with basic need satisfaction in Studies 1 and 2, contributing to the idea that temporary, emotional reactions may benefit romantic relationships as they

demonstrate that one values their relationships (Attridge, 2013; Buss, 2000; Rydell & Bringle, 2007). In Study 3, I wanted to investigate the jealousy – basic need satisfaction association in couples’ daily lives. Unlike Studies 1 and 2, I had the chance to include both partners within the relationship in Study 3, which let me observe the possible harming effect of one’s jealousy on partner need fulfillment and well-being. Prior work indicated that jealousy has detrimental effects on not only the individual but also the partner in a romantic couple (Pichon et al., 2020). The findings were in the expected direction; however, they were only valid for men. In addition, I was able to observe partner effects of jealousy in this study, as lack of need fulfillment in men due to heightened jealousy had negative contributions on well-being of women. It is impossible to know what triggered men’s jealousy, however, to speculate, the reason why the significant effect of jealousy was only observable for men may be because of the couples’ relatively low age and relationship length, since younger men in dating relationships are more likely to find sexual infidelity more upsetting (Hromatko et al., 2019).

After demonstrating the robust associations among jealousy, basic need satisfaction, and well-being in previous studies, in Studies 4, 5, and 6, I tested the Jealousy-Basic Need Satisfaction Model with experimental studies for three purposes: (1) to investigate whether priming thoughts of jealousy using retrospective memories has an effect of individuals’ need fulfillment, (2) to strengthen the model and talk about causality, and (3) to attempt to an ethical experimental procedure to evoke jealousy among couples. Findings of Studies 4 and 5 showed that after a jealousy prime, individuals reported lower need fulfillment, and in turn lower well-being. These results were in line with prior work (Harris, 2002, 2003), as they suggested even recalling a previous jealousy experience may affect individuals in a harming way. Interestingly, in Study 5, there were no differences between individuals who recalled a jealousy experience and individuals who recalled an exclusion experience from romantic partner. These findings make sense, as previous research suggested that jealousy experience may include social exclusion from the romantic partner (Stenner, 2013), and used social exclusion manipulations to trigger a jealousy experience in experimental studies (Harmon-Jones et al., 2009; Kelley et al., 2015). Finally, in Study 6, I tried to invoke jealousy among couples, using a unique method. Although the

manipulation succeeded, findings of the study did not provide support for jealousy – basic need satisfaction association, probably due to small sample size and low power. However, additional analyses demonstrated that jealousy experience evoked by a simple, off-line ball-tossing game resulted with lower relatedness satisfaction in couples. According to SDT (Ryan & Deci, 2017), to reach optimal well-being, all three basic psychological needs should be satisfied, and prior work indicates that in romantic relationships, fulfilling relatedness need may have the priority (Patrick et al., 2007). Taking this priority into consideration, the finding regarding jealousy and relatedness need may be thought as meaningful. Still, I suggest the readers to be careful when evaluating this finding, given the significant limitations of the study.

6.1. Contributions and Implications

The present dissertation has several contributions to the jealousy literature. Although there are several works on jealousy and individual and relationship well-being link, research focuses on the underlying mechanisms are scarce. In the limited number of works, rumination and communicative responses were the suggestions to explain how jealousy affects relationship well-being (Elphinston et al., 2013; Guerrero, 2014). The present research contributes to the literature with presenting Jealousy-Basic Need Satisfaction Model derived from a well-established theory, suggesting the harming effects of jealousy on basic need satisfaction as a mechanism to explain jealousy – well-being association.

This research also contributes to SDT research on romantic relationships. SDT suggests that fulfilling basic psychological needs in relationships enhances psychological and relational well-being of individuals (Hadden et al., 2015; Knee et al., 2013). Overall, findings of the present research provided more support to this premise by showing robust positive contribution of basic need satisfaction on individual and relationship well-being, adding empirical evidence to the predictive power of SDT.

One other contribution of this dissertation is the investigation of the different types of jealousy. As mentioned before, some types of jealousy are thought to be detrimental while certain types of jealousy are beneficial for individuals (Bringle, 1991; Buunk,

1997; Pfeiffer & Wong, 1989). Previous literature also showed that jealousy can be beneficial in some ways for relationships (Neal & Lemay, 2014; Shackelford & Buss, 2010). For instance, the study of Neal and Lemay (2014) demonstrated that jealousy increases partner's commitment to the relationship. The results regarding emotional jealousy supported this idea, as it predicted higher basic need satisfaction, which results in higher individual and relationship well-being. Although jealousy can generally be accepted as a negative construct, it can still have a positive, adaptive side.

One other major strength of the present dissertation was investigating the effect of jealousy using experimental methods. Jealousy research suffers most from the absence of experimental studies because of ethical concerns, and two methods of measurement are generally preferred to evoke feelings of jealousy: hypothetical scenarios and retrospective memories. When people confront with a hypothetical scenario, they tend to deliberately think on what they would in that situation instead of making an immediate decision, which might be a problem (DeSteno et al., 2002; Harmon-Jones et al., 2009). On the other hand, retrospective memories can be more accurate in describing feelings, actions, and coping mechanisms than hypothetical scenarios; however, they can be affected by memory bias (Harmon-Jones et al., 2009). Recent research showed that jealousy can be evoked using Cyberball, without raising ethical issues (Harmon-Jones et al., 2009). In this dissertation, Cyberball was presented as a tool that can be used not only in people with romantic relationships, but also in couples, opening future possibilities for jealousy research.

Using longitudinal dyadic data in Study 3 was also a strength of the present research. Jealousy is detrimental not only to the individual themselves, but also their partners (Pichon et al., 2020). Thus, present dissertation makes a contribution with providing the effects of jealousy on fulfillment of needs and individual and relationship well-being for both actors and partners.

Jealousy may pose a great threat for individuals and relationships, as it is seen as one of the leading factors of intimate partner violence (Caldwell et al., 2009; Pichon et al., 2020). Thus, understanding how jealousy thwarts well-being is of great importance. The present study implies that damaging people's fulfillment of basic psychological

needs is one of the ways that jealousy uses to harm individuals' psychological and relational well-being. Previous work on basic need satisfaction and intimate partner violence shows that need fulfillment may act as a protective factor against intimate partner violence perpetration (Petit et al., 2017). Hence, after a jealousy experience, developing strategies to reinstate basic psychological needs, such as engaging into integrative communication, expressing feelings and coming to a mutual understanding, instead of self-distancing or engaging in manipulation attempts just to take revenge may help individuals to overcome the negative consequences of jealousy on partners and the relationship.

6.2. Limitations and Future Directions

Although the present dissertation has several merits, some caveats should also be acknowledged when interpreting these findings. First limitation is the way of manipulation and measurement of jealousy from Study 3 to Study 6. In Study 3, daily jealousy was measured with only one item ("I was jealous of my partner today"), whereas more items would be desirable. Also, in Studies 4 and 5, jealousy was primed with asking participants to write down their jealousy experiences, however, some of the participants wrote down an experience including envy. Although jealousy and envy are distinct concepts, due to semantic problems they are easily confusable (Parrott & Smith, 1993; Smith et al., 1988). Hence, future work should provide additional explanations to participants when priming retrospective jealousy experiences. Moreover, in Study 6, Cyberball session was limited to a total of twenty ball throws. Although prolonging the jealousy exposure would risk the cover-up story, as people would be less likely to believe their partner not throwing the ball to themselves at all; I believe it would still be beneficial to increase the number of ball throws, as the current number may not be enough to evoke jealousy among dyads.

Another major downside of Study 6 was the data analytic strategy used in the study. In research with romantic couples, models that integrate conceptual views of interdependence (e.g., actor-partner interdependence model) are preferred, however, data analytic strategy used in Study 6 did not include such a model, which limits the accuracy of the findings. Future work that include couples as participants would benefit using models that estimate interdependence when testing dyadic dynamics.

Another limitation of the model is that it is still unknown whether jealousy is always the predictor in jealousy-basic need satisfaction relation. Although findings of Studies 1 and 2 showed that the proposed model (i.e., jealousy is the predictor) is a much better model than the alternative model (i.e., basic need satisfaction is the predictor), findings of Study 3 did not find support for the alternative model, and findings of Studies 4 and 5 provided robust experimental evidence to the proposed model; without experimental studies manipulating basic need satisfaction, it is impossible to make a reliable statement regarding the direction of the association. Hence, future work may focus on testing the alternative model, providing a more comprehensive picture.

Small sample sizes were another limitation, especially for Studies 1 and 6. In Study 6, I could not reach the required sample size for desirable power even in two semesters, mostly due to the challenging nature of collecting experimental data. Thus, the findings of Study 6 should be treated carefully, and should be tried to replicate with larger samples in future studies. Additionally, samples of four of the studies in the dissertation were consisted of undergraduate students, hence, limiting generalizability.

What are next steps for Jealousy-Basic Need Satisfaction Model? The model opens exciting future research lines for investigation. First, it would be interesting to test whether there are individual differences in the effect of jealousy on basic need satisfaction. Sex differences in jealousy have been a major debate in jealousy literature for many years (Buss, 2013, 2018; Buss et al., 1992; Harris, 2003; Levy & Kelly, 2010; Sagarin et al. 2003, 2012). In the present dissertation, no investigation regarding sex differences were made. However, findings of Study 3 hinted of a possible existence of a sex difference, as the effect of daily jealousy on next day's basic need satisfaction and well-being was only present for males. Thus, future research on the model may test whether jealousy affects females and males differently. Using samples including both partners of dyads will also be beneficial, because it permits to apply dyadic analyses, which would provide information about partner effects.

Age and sexual orientation would be other possible individual factors to investigate within Jealousy-Basic Need Satisfaction Model. Previous work on the effect of age on jealousy responses showed that older people report lower jealousy and react less

negatively at the presence of an infidelity situation (Babeva, 2015; Hromatko et al., 2019). On the other hand, studies including both heterosexuals and gay and lesbian individuals demonstrated that lesbian women and gay men express different levels of jealousy intensity than heterosexual individuals (De Visser et al., 2019; Dijkstra et al., 2003). Moreover, another study showed that same type of jealousy can affect the well-being of heterosexuals and gay or lesbian individuals differently (Barelds & Dijkstra, 2006). Thus, a research question would be whether individuals from different age and sexual orientation groups report different levels of basic need satisfaction and well-being after a jealousy experience.

Recently, in SDT, more attention focused on the topic of need frustration (Vansteenkiste & Ryan, 2013). According to SDT, need satisfaction and need frustration are two distinct concepts (Bartholomew et al., 2011; Vansteenkiste & Ryan, 2013), and lack of need satisfaction is strongly associated with undermined positive outcomes related to well-being, whereas the association between need frustration and negative outcomes related to ill-being is much stronger (Costa et al., 2016). Thus, it is possible that jealousy experience increases basic need frustration as well as it decreases basic need satisfaction. Future research modeling basic need satisfaction and frustration at the same time would expand our knowledge in jealousy – well-being association.

Finally, a more recent area in relationship research is consensual non-monogamy (e.g., polyamory, open relationships, swinging). Previous research suggested a difference in expressed jealousy between monogamous and non-monogamous couples (Balzarini et al., 2020; Mogilski et al., 2019). On the other hand, there is no difference among consensual non-monogamous and monogamous couples in terms of need fulfillment and relationship satisfaction (Wood et al., 2018). Hence, it would be interesting to test how consensual non-monogamous couples differ from monogamous couples in terms of Jealousy-Basic Need Satisfaction Model.

6.3. Conclusion

Overall, this dissertation provided a new explanation to the jealousy and well-being association from SDT perspective by proposing Jealousy-Basic Need Satisfaction

Model. The findings suggest that when individuals in a romantic relationship experience jealousy, they feel less autonomous, competent, and related in their relationship, which in turn undermines their well-being in their lives and relationships.

REFERENCES

- Afifi, W. A., & Reichert, T. (1996). Understanding the role of uncertainty in jealousy experience and expression. *Communication Reports, 9*(2), 93-103.
- Attridge, M. (2013). Jealousy and relationship closeness: exploring the good (reactive) and bad (suspicious) sides of romantic jealousy. *SAGE Open, 3*(1), 1-16. Doi:10.1177/2158244013476054.
- Babeva, K. N. (2015). *Age Differences in Jealousy: An ATSS Examination of the Role of Attributions in the Emotional Reactions of Older and Younger Adults in Relationship-Threatening Situations* (Doctoral dissertation, University of Southern California).
- Balzarini, R. N., McDonald, J. N., Kohut, T., Lehmilller, J. J., Holmes, B. M., & Harman, J. (2020). Compersion: When Jealousy-inducing Situations Don't (Just) Induce Jealousy. *Archives of Sexual Behavior*, in press.
- Barelds, D. P. H., & Barelds-Dijkstra, P. (2007). Relations between different types of jealousy and self and partner perceptions of relationship quality. *Clinical Psychology & Psychotherapy, 14*(3), 176-188. doi:10.1002/cpp.532
- Bartholomew, K. J., Ntoumanis, N., Ryan, R. M., Bosch, J. A., & Thøgersen-Ntoumani, C. (2011). Self-determination theory and diminished functioning: The role of interpersonal control and psychological need thwarting. *Personality and Social Psychology Bulletin, 37*(11), 1459-1473.
- Ben-Ze'ev, A. (2010) Jealousy and Romantic Love, in *Handbook of Jealousy: Theory, Research, and Multidisciplinary Approaches* (eds S. L. Hart and M. Legerstee), Wiley-Blackwell, Oxford, UK. doi: 10.1002/9781444323542.ch3
- Blair, K. L., & Holmberg, D. (2008). Perceived social network support and well-being in same-sex versus mixed-sex romantic relationships. *Journal of Social and Personal Relationships, 25*(5), 769-791.

- Bolger, N., & ShROUT, P. E. (2007). Accounting for statistical dependency in longitudinal data on dyads. *Modeling contextual effects in longitudinal studies*, 285-298.
- Bringle, R. G. (1991). Psychosocial aspects of jealousy: A transactional model. In P. Salovey (Ed.), *The psychology of jealousy and envy* (pp. 103–131). New York: Guilford.
- Buss, D. M. (2000). *The dangerous passion: Why jealousy is as necessary as love and sex*. New York: Free Press.
- Buss, D. M. (2018). Sexual and emotional infidelity: Evolved gender differences in jealousy prove robust and replicable. *Perspectives on Psychological Science*, 13(2), 155-160.
- Buss, D. M., Larsen, R. J., Westen, D., & Semmelroth, J. (1992). Sex differences in jealousy: Evolution, physiology, and psychology. *Psychological science*, 3(4), 251-256.
- Buss, D. M., & Shackelford, T. K. (1997). From vigilance to violence: Mate retention tactics in married couples. *Journal of Personality and Social Psychology*, 72(2), 346-361. doi:10.1037/0022-3514.72.2.346
- Buunk, B. P. (1991). Jealousy in close relationships: An exchange-theoretical perspective. In P. Salovey (Ed.), *The psychology of jealousy and envy* (pp. 148–177). New York: Guilford.
- Buunk, B. P. (1995). Sex, self-esteem, dependency and extradyadic sexual experiences as related to jealousy responses. *Journal of Social and Personal Relationships*, 12, 147-153. doi:10.1177/0265407595121011.
- Buunk, B. P. (1997). Personality, birth order and attachment styles as related to various types of jealousy. *Personality and Individual Differences*, 23(6), 997-1006.
- Caldwell, J. E., Swan, S. C., Allen, C. T., Sullivan, T. P., & Snow, D. L. (2009). Why I hit him: Women's reasons for intimate partner violence. *Journal of aggression, maltreatment & trauma*, 18(7), 672-697.

- Chen, B., Vansteenkiste, M., Beyers, W., Boone, L., Deci, E. L., Van der Kaap-Deeder, J., ... & Ryan, R. M. (2015). Basic psychological need satisfaction, need frustration, and need strength across four cultures. *Motivation and emotion*, 39(2), 216-236.
- Chung, M., & Harris, C. R. (2018). Jealousy as a specific emotion: The dynamic functional model. *Emotion Review*, 10(4), 272-287.
- Collins, N. L., & Read, S. J. (1990). Adult attachment, working models, and relationship quality in dating couples. *Journal of Personality and Social Psychology*, 58(4), 644-663.
- Costa, S., Cuzzocrea, F., Gugliandolo, M. C., & Larcan, R. (2016). Associations between parental psychological control and autonomy support, and psychological outcomes in adolescents: The mediating role of need satisfaction and need frustration. *Child Indicators Research*, 9(4), 1059-1076.
- Curun, F. (2001). The effects of sexism and sex role orientation on romantic relationship satisfaction (Unpublished master's thesis). Middle East Technical University, Ankara.
- Dainton, M., & Aylor, B. (2001). A relational uncertainty analysis of jealousy, trust, and maintenance in long-distance versus geographically close relationships. *Communication Quarterly*, 49(2), 172-188.
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). The “what” and “why” of goal pursuits: Human needs and the self-determination of behavior. *Psychological Inquiry*, 11, 227-268.
- DeHaan, C. R., Hirai, T., & Ryan, R. M. (2016). Nussbaum's capabilities and self-determination theory's basic psychological needs: Relating some fundamentals of human wellness. *Journal of Happiness Studies*, 17(5), 2037-2049.
- DeSteno, D., Bartlett, M. Y., Braverman, J., & Salovey, P. (2002). Sex differences in jealousy: Evolutionary mechanism or artifact of measurement?. *Journal of personality and social psychology*, 83(5), 1103-1116.
- DeSteno, D. A., & Salovey, P. (1996). Jealousy and the characteristics of one's rival: a self-evaluation maintenance perspective. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 22(9), 920-932.

- DeSteno, D., Valdesolo, P., & Bartlett, M. Y. (2006). Jealousy and the threatened self: Getting to the heart of the green-eyed monster. *Journal of Personality and Social Psychology, 91*, 626–641.
- de Visser, R., Richters, J., Rissel, C., Grulich, A., Simpson, J., Rodrigues, D., & Lopes, D. (2019). Romantic jealousy: a test of social cognitive and evolutionary models in a population-representative sample of adults. *The Journal of Sex Research*.
- Diener, E. D., Emmons, R. A., Larsen, R. J., & Griffin, S. (1985). The satisfaction with life scale. *Journal of personality assessment, 49*(1), 71-75.
- Dijkstra, P., Barelds, D. P. H., & Groothof, H. A. (2013). Jealousy in response to online and offline infidelity: The role of sex and sexual orientation. *Scandinavian Journal of Psychology, 54*, 328–336. doi: 10.1111/sjop.12055
- Dijkstra, P., & Buunk, B.P. (1998). Jealousy as a function of rival characteristics: An evolutionary perspective. *Personality and Social Psychology Bulletin, 24*, 1158–1166.
- Dugosh, J. W. (2000). On predicting relationship satisfaction from jealousy: The moderating effects of love. *Current Research in Social Psychology, 5*, 254-263.
- Edlund, J. E., & Sagarin, B. J. (2017). Sex differences in jealousy: A 25-year retrospective. In *Advances in experimental social psychology* (Vol. 55, pp. 259-302). Academic Press.
- Elphinston, R. A., Feeney, J. A., & Noller, P. (2011). Measuring romantic jealousy: Validation of the Multidimensional Jealousy Scale in Australian samples. *Australian Journal of Psychology, 63*(4), 243–251. doi:10.1111=j.1742-9536.2011.00026.x
- Elphinston, R. A., Feeney, J. A., Noller, P., Connor, J. P., & Fitzgerald, J. (2013). Romantic jealousy and relationship satisfaction: The costs of rumination. *Western Journal of Communication, 77*(3), 293-304.
- Faul, F., Erdfelder, E., Lang, A. G., & Buchner, A. (2007). G* Power 3: A flexible statistical power analysis program for the social, behavioral, and biomedical sciences. *Behavior research methods, 39*(2), 175-191.

- Fingerhut, A. W., & Maisel, N. C. (2010). Relationship formalization and individual and relationship well-being among same-sex couples. *Journal of Social and Personal Relationships, 27*(7), 956-969.
- Fletcher, G. J., Kerr, P. S., Li, N. P., & Valentine, K. A. (2014). Predicting romantic interest and decisions in the very early stages of mate selection: Standards, accuracy, and sex differences. *Personality and Social Psychology Bulletin, 40*(4), 540-550.
- Flora, J., & Segrin, C. (2003). Relational well-being and perceptions of relational history in married and dating couples. *Journal of Social and Personal Relationships, 20*(4), 515-536.
- Guerrero, L. K. (1998). Attachment-style differences in the experience and expression of romantic jealousy. *Personal Relationships, 5*(3), 273-291.
- Guerrero, L. K. (2014). Jealousy and Relational Satisfaction: Actor Effects, Partner Effects, and the Mediating Role of Destructive Communicative Responses to Jealousy. *Western Journal of Communication, 78*(5), 586-611.
- Guerrero, L. K., Andersen, P. A., Jorgensen, P. F., Spitzberg, B. H., & Eloy, S. V. (1995). Coping with the green-eyed monster: Conceptualizing and measuring communicative responses to romantic jealousy. *Western Journal of Communication, 59*, 270-304.
- Hadden, B. W., Rodriguez, L. M., Knee, C. R., & Porter, B. (2015). Relationship autonomy and support provision in romantic relationships. *Motivation and Emotion, 39*(3), 359-373.
- Harmon-Jones, E., Peterson, C. K., & Harris, C. R. (2009). Jealousy: Novel methods and neural correlates. *Emotion, 9*, 113-117. doi: 10.1037/a0014117.
- Harris, C. R. (2002). Sexual and romantic jealousy in heterosexual and homosexual adults. *Psychological Science, 13*, 7-12.
- Harris, C. R. (2003). Factors associated with jealousy over real and imagined infidelity: An examination of the social-cognitive and evolutionary psychology perspectives. *Psychology of Women Quarterly, 27*, 319-329.

- Hazan, C., & Shaver, P. (1987). Romantic love conceptualized as an attachment process. *Journal of personality and social psychology*, 52(3), 511-524.
- Hendrick, S. S. (1988). A generic measure of relationship satisfaction. *Journal of Marriage and the Family*, 93-98.
- Hromatko, I., Fajfarić, M., & Tadinac, M. (2019). What feeds the green-eyed monster: sociodemographic and sociosexual determinants of jealousy. *Evolution, Mind and Behaviour*, 17(1), 19-28.
- Karakurt, G. (2012). The interplay between self esteem, feeling of inadequacy, dependency, and romantic jealousy as a function of attachment processes among Turkish college students. *Contemporary Family Therapy*, 34(3), 334-345.
- Kelley, N. J., Eastwick, P. W., Harmon-Jones, E., & Schmeichel, B. J. (2015). Jealousy increased by induced relative left frontal cortical activity. *Emotion*, 15(5), 550-555.
- Kemer, G., Bulgan, G., & Yıldız, E. Ç. (2016). Gender differences, infidelity, dyadic trust, and jealousy among married Turkish individuals. *Current Psychology*, 35(3), 335-343.
- Kluwer, E. S., Karremans, J. C., Riedijk, L., & Knee, C. R. (2020). Autonomy in relatedness: How need fulfillment interacts in close relationships. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 46(4), 603-616.
- Knee, C. R., Hadden, B. W., Porter, B., & Rodriguez, L. M. (2013). Self-determination theory and romantic relationship processes. *Personality and Social Psychology Review*, 17(4), 307-324, doi:1088868313498000.
- Knobloch, L. K., Solomon, D. H., & Cruz, M. G. (2001). The role of relationship development and attachment in the experience of romantic jealousy. *Personal Relationships*, 8(2), 205-224.
- Köker, S. (1991). "Normal ve Sorunlu Ergenlerin Yaşam Doyumu Düzeyinin Karşılaştırılması". Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.

- La Guardia, J. G., Ryan, R. M., Couchman, C. E., & Deci, E. L. (2000). Within-person variation in security of attachment: a self-determination theory perspective on attachment, need fulfillment, and well-being. *Journal of personality and social psychology*, 79(3), 367-384.
- La Guardia, J. G., & Patrick, H. (2008). Self-determination theory as a fundamental theory of close relationships. *Canadian Psychology/Psychologie canadienne*, 49(3), 201-209.
- Levy, K. N., & Kelly, K. M. (2010). Sex differences in jealousy: A contribution from attachment theory. *Psychological Science*, 21(2), 168-173.
- Marazziti, D., Consoli, G., Albanese, F., Laquidara, E., Baroni, S., & Dell'Osso, M. C. (2010). Romantic attachment and subtypes/dimensions of jealousy. *Clinical practice and epidemiology in mental health: CP & EMH*, 6, 53-58.
- Martela, F., & Sheldon, K. M. (2019). Clarifying the concept of well-being: Psychological need satisfaction as the common core connecting eudaimonic and subjective well-being. *Review of General Psychology*, 23(4), 458-474.
- Massar, K., & Buunk, A. P. (2009). Rivals in the mind's eye: Jealous responses after subliminal exposure to body shapes. *Personality and Individual Differences*, 46(2), 129-134.
- Massar, K., & Buunk, A. P. (2010). Judging a book by its cover: Jealousy after subliminal priming with attractive and unattractive faces. *Personality and individual differences*, 49(6), 634-638.
- Massar, K., & Buunk, A.P. (2011). Jealousy: Unconscious processes. *Netherlands Journal of Psychology*, 66, 70-77.
- Mathes, E. W. (1986). Jealousy and romantic love: A longitudinal study. *Psychological Reports*, 58(3), 885-886.
- Mathes, E. W., & Severa, N. (1981). Jealousy, romantic love, and liking: Theoretical considerations and preliminary scale development. *Psychological Reports*, 49, 23-31.

- Milyavskaya, M., & Koestner, R. (2011). Psychological needs, motivation, and well-being: A test of self-determination theory across multiple domains. *Personality and individual differences, 50*(3), 387-391.
- Mogilski, J. K., Reeve, S. D., Nicolas, S. C., Donaldson, S. H., Mitchell, V. E., & Welling, L. L. (2019). Jealousy, consent, and compersion within monogamous and consensually non-monogamous romantic relationships. *Archives of Sexual Behavior, 48*(6), 1811-1828.
- Mullen, P. E., & Martin, J. (1994). Jealousy: a community study. *The British Journal of Psychiatry, 164*(1), 35-43.
- Murray, S. L., Derrick, J. L., Leder, S., & Holmes, J. G. (2008). Balancing connectedness and self-protection goals in close relationships: A levels of-processing perspective on risk regulation. *Journal of Personality and Social Psychology, 94*(3), 429–459. DOI: 10.1037/0022-3514.94.3.429
- Murray, S. L., Holmes, J. G., & Collins, N. L. (2006). Optimizing assurance: The risk regulation system in relationships. *Psychological Bulletin, 132*(5), 641–666. DOI: 10.1037/0033-2909.132.5.641
- Muthén, L. K., & Muthén, B. (2016). Mplus. *The comprehensive modelling program for applied researchers: user's guide, 5*.
- Nannini, D. K., & Meyers, L. S. (2000). Jealousy in sexual and emotional infidelity: An alternative to the evolutionary explanation. *Journal of Sex Research, 37*(2), 117-122.
- Neal, A. M., & Lemay Jr, E. P. (2014). How partners' temptation leads to their heightened commitment: The interpersonal regulation of infidelity threats. *Journal of Social and Personal Relationships, 31*(7), 938-957.
- Parrott, W. G., & Smith, R. H. (1993). Distinguishing the experiences of envy and jealousy. *Journal of personality and social psychology, 64*(6), 906-920.
- Patrick, H., Knee, C. R., Canevello, A., & Lonsbary, C. (2007). The role of need fulfillment in relationship functioning and well-being: a self-determination theory perspective. *Journal of Personality and Social Psychology, 92*(3), 434-457.

- Petit, W. E., Knee, C. R., & Rodriguez, L. M. (2017). Self-determination theory and intimate partner violence: An APIM model of need fulfillment and IPV. *Motivation Science*, 3(2), 119-132.
- Pfeiffer, S. M., & Wong, P. T. P. (1989). Multidimensional jealousy. *Journal of Social and Personal Relationships*, 6, 181–196.
- Pichon, M., Treves-Kagan, S., Stern, E., Kyegombe, N., Stöckl, H., & Buller, A. M. (2020). A mixed-methods systematic review: infidelity, romantic jealousy and intimate partner violence against women. *International journal of environmental research and public health*, 17(16), 5682.
- Pollet, T. V., & Saxton, T. K. (2020). Jealousy as a Function of Rival Characteristics: Two large replication studies and meta-analyses support gender differences in reactions to rival attractiveness but not dominance. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 0146167220904512.
- Preacher, K. J., & Hayes, A. F. (2004). SPSS and SAS procedures for estimating indirect effects in simple mediation models. *Behavior research methods, instruments, & computers*, 36(4), 717-731.
- Preacher, K. J., Rucker, D. D., & Hayes, A. F. (2007). Addressing moderated mediation hypotheses: Theory, methods, and prescriptions. *Multivariate behavioral research*, 42(1), 185-227.
- Radjecki-Bush, C., Farrell, A. D., & Bush, J. P. (1993). Predicting jealous responses: The influence of adult attachment and depression on threat appraisal. *Journal of Social and Personal Relationships*, 10, 569–588.
- Redlick, M. (2016). The green-eyed monster: Mate value, relational uncertainty, and jealousy in romantic relationships. *Personal Relationships*, 23(3), 505-516.
- Reis, H. T., Sheldon, K. M., Gable, S. L., Roscoe, J., & Ryan, R. M. (2000). Daily well-being: The role of autonomy, competence, and relatedness. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 26, 419–435.
- Rotenberg, K. J., Shewchuk, V.-A., & Kimberley, T. (2001). Loneliness, sex, romantic jealousy, and powerlessness. *Journal of Social and Personal Relationships*, 18, 55-79. doi:10.1177/0265407501181003

- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2002). An overview of self-determination theory: An organismic dialectical perspective. In E. L. Deci & R. M. Ryan (Eds.), *Handbook of self-determination research* (pp. 3-36). Rochester, NY: University of Rochester Press.
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2017). *Self-determination theory: Basic psychological needs in motivation, development, and wellness*. Guilford Publications.
- Rydell, R. J., & Bringle, R. G. (2007). Differentiating reactive and suspicious jealousy. *Social Behavior and Personality: An International Journal*, 35, 1099-1114. doi:10.2224/sbp.2007.35.8.1099
- Rydell, R. J., McConnell, A. R., & Bringle, R. G. (2004). Jealousy and commitment: Perceived threat and the effect of relationship alternatives. *Personal Relationships*, 11(4), 451-468.
- Shackelford, T. K., & Buss, D. M. (2000). Marital satisfaction and spousal cost-infliction. *Personality and Individual Differences*, 28(5), 917-928.
- Shettel-Neuber, J., Bryson, J., & Young, L. (1978). Physical attractiveness of the "other person" and jealousy. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 4, 612-615.
- Sidelinger, R. J., & Booth-Butterfield, M. (2007). Mate value discrepancy as predictor of forgiveness and jealousy in romantic relationships. *Communication Quarterly*, 55, 207-223.
- Slotter, E. B., Lucas, G. M., Jakubiak, B., & Lasslett, H. (2013). Changing Me to Keep You State Jealousy Promotes Perceiving Similarity Between the Self and a Romantic Rival. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 39(10), 1280-1292. doi:10.1177/0146167213492427
- Smith, R. H., Kim, S. H., & Parrott, W. G. (1988). Envy and jealousy: Semantic problems and experiential distinctions. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 14(2), 401-409.
- Steis, N., Oddo-Sommerfeld, S., Echterhoff, G., Thiel, A., Thiel, J., Briem, K., ... & Stirn, A. (2019). The obsessions of the green-eyed monster: jealousy and the female brain. *Sexual and Relationship Therapy*, 1-15.

- Stenner, P. (2013). Foundation by exclusion: Jealousy and envy. In B. F. Malkmus & I. Cooper (Eds.), *Dialectic and paradox: Configurations of the third in modernity* (pp. 53–79). Oxford: Lang.
- Stieger, S., Preyss, A. V., & Voracek, M. (2012). Romantic jealousy and implicit and explicit self-esteem. *Personality and Individual Differences, 52*, 51-55. doi:10.1016/j.paid.2011.08.028
- Tagler, M. J., & Gentry, R. H. (2011). Gender, jealousy, and attachment: A (more) thorough examination across measures and samples. *Journal of Research in Personality, 45*, 697-701.
- Tang, M., Wang, D., & Guerrien, A. (2020). A systematic review and meta-analysis on basic psychological need satisfaction, motivation, and well-being in later life: Contributions of self-determination theory. *PsyCh Journal, 9*(1), 5-33.
- Thomaes, S., Sedikides, C., van den Bos, N., Hutteman, R., & Reijntjes, A. (2017). Happy to be “me?” authenticity, psychological need satisfaction, and subjective well-being in adolescence. *Child Development, 88*(4), 1045-1056.
- Uysal, A., Lin, H. L., & Bush, A. L. (2012). The reciprocal cycle of self-concealment and trust in romantic relationships. *European Journal of Social Psychology, 42*(7), 844-851.
- Uysal, A., Lin, H., & Knee, C. R. (2010). The role of need satisfaction in self-concealment and well-being. *Personality and Social Psychology Bulletin, 36*, 187-199.
- Uysal, A., Lin, H. L., Knee, C. R., & Bush, A. (2012). The association between self-concealment from one’s partner and relationship well-being. *Personality and Social Psychology Bulletin, 38*, 39-51.
- Vansteenkiste, M., & Ryan, R. M. (2013). On psychological growth and vulnerability: basic psychological need satisfaction and need frustration as a unifying principle. *Journal of psychotherapy integration, 23*(3), 263-280.
- Vansteenkiste, M., Ryan, R.M. & Soenens, B. (2020). Basic psychological need theory: Advancements, critical themes, and future directions. *Motivation and Emotion, 44*, 1–31. <https://doi.org/10.1007/s11031-019-09818-1>

- Watson, D., Clark, L. A., & Tellegen, A. (1988). Development and validation of brief measures of positive and negative affect: the PANAS scales. *Journal of personality and social psychology*, 54(6), 1063-1070.
- White, G. L., & Mullen, P. E. (1989). *Jealousy: Theory, research, and clinical strategies*. New York: The Guilford Press.
- Wood, J., Desmarais, S., Burleigh, T., & Milhausen, R. (2018). Reasons for sex and relational outcomes in consensually nonmonogamous and monogamous relationships: A self-determination theory approach. *Journal of Social and Personal Relationships*, 35(4), 632-654.
- Zadro, L., Williams, K. D., & Richardson, R. (2004). How low can you go? Ostracism by a computer is sufficient to lower self-reported levels of belonging, control, self-esteem, and meaningful existence. *Journal of Experimental Social Psychology*, 40(4), 560-567.
- Zhang, Z., & Yuan, K. H. (2018). *Practical statistical power analysis using Webpower and R*. ISDSA Press.

APPENDICES

A. ETHICAL APPROVAL FORM (STUDY 1 & 3)

UYGULAMALI ETİK ARAŞTIRMA MERKEZİ
APPLIED ETHICS RESEARCH CENTER

ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
MIDDLE EAST TECHNICAL UNIVERSITY

DUMLUPINAR BULVARI 06800
ÇANKAYA ANKARA/TURKEY
T: +90 312 210 22 91
F: +90 312 210 79 59
ueam@metu.edu.tr
www.ueam.metu.edu.tr

Sayı: 28620816 / 478

06 Eylül 2017

Konu: Değerlendirme Sonucu

Gönderen: ODTÜ İnsan Araştırmaları Etik Kurulu (İAEK)

İlgi: İnsan Araştırmaları Etik Kurulu Başvurusu

Sayın Ahmet UYSAL ve Bülent AYKUTOĞLU ;

"*Jealousy and Basic Psychological Needs*" başlıklı araştırması İnsan Araştırmaları Etik Kurulu tarafından uygun görülerek gerekli onay 2017-SOS-142 protokol numarası ile 07.09.2017 – 30.12.2020 tarihleri arasında geçerli olmak üzere verilmiştir.

Bilgilerinize saygılarımla sunarım.

Prof. Dr. Ayhan SOL

Üye

Doç. Dr. Yaşar KONDAKÇI

Üye

Yrd. Doç. Dr. Pınar KAYGAN

Üye

Prof. Dr. Ş. Halil TURAN

Başkan V

Prof. Dr. Ayhan Gürbüz DEMİR

Üye

Doç. Dr. Zana ÇITAK

Üye

Yrd. Doç. Dr. Emre SELÇUK

Üye

B. ETHICAL APPROVAL FORM (STUDY 2)

DIVISION OF RESEARCH
Institutional Review Boards

APPROVAL OF SUBMISSION

September 17, 2019

Bulent Aykutoglu
baykutoglu2@uh.edu

Dear Bulent Aykutoglu:

On September 10, 2019, the IRB reviewed the following submission:

Type of Review:	Initial Study
Title of Study:	Experiences in Romantic Relationships
Investigator:	Bulent Aykutoglu
IRB ID:	STUDY00001752
Funding/ Proposed Funding:	Name: Unfunded
IND, IDE, or HDE:	None
Documents Reviewed:	<ul style="list-style-type: none">• Experiences in Romantic Relationships - Appendix B- Cover Letter.docx, Category: Consent Form;• Experiences in Romantic Relationships - Appendix C- SONA Recruitment Script.docx, Category: Recruitment Materials;• Experiences in Romantic Relationships - Appendix A- Measures.docx, Category: Study tools (ex: surveys, interview/focus group questions, data collection forms, etc.);• HRP-503 IRB Experiences in Romantic Relationships Study.docx, Category: IRB Protocol;
Review Category:	Exempt
Committee Name:	Noncommittee review
IRB Coordinator:	Maria Martinez

The IRB approved the study on September 17, 2019 ; recruitment and procedures detailed within the approved protocol may now be initiated.

As this study was approved under an exempt or expedited process, recently revised regulatory requirements do not require the submission of annual continuing review documentation. However, it is critical that the following submissions are made to the IRB to ensure continued compliance:

C. ETHICAL APPROVAL FORM (STUDY 4)

UYGULAMALI ETİK ARAŞTIRMA MERKEZİ
APPLIED ETHICS RESEARCH CENTER

DUMLUPINAR BULVARI 06800
ÇANKAYA ANKARA/TURKEY
T: +90 312 210 22 91
F: +90 312 210 79 59
ueam@metu.edu.tr
www.ueam.metu.edu.tr

Sayı: 28620816 / 93

08 ŞUBAT 2017

Konu: Değerlendirme Sonucu

Gönderen: ODTÜ İnsan Araştırmaları Etik Kurulu (İAEK)

İlgi: İnsan Araştırmaları Etik Kurulu Başvurusu

Sayın Doç.Dr. Ahmet UYSAL ve Ar. Gör. Bülent AYKUTOĞLU;

"*Jealousy Priming and Basic Need Satisfaction*" başlıklı araştırmanız İnsan Araştırmaları Etik Kurulu tarafından uygun görülerek gerekli onay **2017-SOS-009** protokol numarası ile **08.02.2017 – 01.04.2018** tarihleri arasında geçerli olmak üzere verilmiştir.

Bilgilerinize saygılarımla sunarım.

Prof. Dr. Canan SÜMER

İnsan Araştırmaları Etik Kurulu Başkanı

Prof. Dr. Mehmet UTKU

İAEK Üyesi

Prof. Dr. Ayhan SOL

İAEK Üyesi

Prof. Dr. Ayhan Gürbüz DEMİR

İAEK Üyesi

Doç. Dr. Yaşar KONDAKÇI

İAEK Üyesi

Yrd. Doç. Dr. Pınar KAYGAN

İAEK Üyesi

Yrd. Doç. Dr. Emre SELÇUK

İAEK Üyesi

D. ETHICAL APPROVAL FORM (STUDY 5)

UYGULAMALI ETİK ARAŞTIRMA MERKEZİ
APPLIED ETHICS RESEARCH CENTER

ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
MIDDLE EAST TECHNICAL UNIVERSITY

DUMLUPINAR BULVARI 06800
ÇANKAYA ANKARA/TURKEY
T: +90 312 210 22 91
F: +90 312 210 79 59
Sayı: 28620816 / 109
www.ueam.metu.edu.tr

08 ŞUBAT 2018

Konu: Değerlendirme Sonucu

Gönderen: ODTÜ İnsan Araştırmaları Etik Kurulu (İAEK)

İlgi: İnsan Araştırmaları Etik Kurulu Başvurusu

Sayın Doç. Dr. Ahmet UYSAL ve Bülent AYKUTOĞLU ;

"Jealousy Priming and Basic Need Satisfaction" başlıklı araştırmanız İnsan Araştırmaları Etik Kurulu tarafından uygun görülerek gerekli onay 2017-SOS-009 protokol numarası ile 08.02.2018 - 30.06.2018 tarihleri arasında geçerli olmak üzere verilmiştir.

Bilgilerinize saygılarımla sunarım.

Prof. Dr. Ayhan SOL
Üye

Prof. Dr. Ş. Halil TURAN
Başkan V

Prof. Dr. Ayhan Gürbüz DEMİR
Üye

Doç. Dr. Yaşar KONDAKÇI
Üye

Doç. Dr. Zana ÇITAK
Üye

Yrd. Doç. Dr. Pınar KAYGAN
Üye

Yrd. Doç. Dr. Emre SELÇUK
Üye

E. ETHICAL APPROVAL FORM (STUDY 6)

UYGULAMALI ETİK ARAŞTIRMA MERKEZİ
APPLIED ETHICS RESEARCH CENTER

ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
MIDDLE EAST TECHNICAL UNIVERSITY

DUMLUPINAR BULVARI 06800
ÇANKAYA ANKARA/TURKEY
T: +90 312 210 22 91
F: +90 312 210 79 59
ueam@metu.edu.tr
www.ueam.metu.edu.tr

Sayı: 2017-SOS-039/192

08 MART 2017

Konu: Değerlendirme Sonucu

Gönderen: ODTÜ İnsan Araştırmaları Etik Kurulu (İAEK)

İlgi: İnsan Araştırmaları Etik Kurulu Başvurusu

Sayın Doç.Dr. Ahmet UYSAL;

Danışmanlığınızı yaptığınız doktora öğrencisi Bülent AYKUTOĞLU' nun "*Jealousy Manipulation and Basic Need Satisfaction*" başlıklı araştırması İnsan Araştırmaları Etik Kurulu tarafından uygun görülerek gerekli onay 2017-SOS-039 protokol numarası ile 08.03.2017 – 31.12.2018 tarihleri arasında geçerli olmak üzere verilmiştir.

Bilgilerinize saygılarımla sunarım.

Prof. Dr. Canan SÜMER

İnsan Araştırmaları Etik Kurulu Başkanı

Prof. Dr. Mehmet UTKU

İAEK Üyesi

Prof. Dr. Ayhan Gürbüz DEMİR

İAEK Üyesi

Yrd. Doç. Dr. Pınar KAYGAN

İAEK Üyesi

Prof. Dr. Ayhan SOL

İAEK Üyesi

Doç. Dr. Yaşar KONDAKÇI (Y.)

İAEK Üyesi

Yrd. Doç. Dr. Emre SELÇUK

İAEK Üyesi

F. MULTIDIMENSIONAL JEALOUSY SCALE SHORT FORM

Lütfen aşağıda verilen her ifadeyi dikkatlice okuyup, bu ifadelerin duygu ve düşüncelerinizi ne oranda yansıttığını 7 puanlık ölçek üzerinden değerlendiriniz (1 = Hiç katılmıyorum, 7 = Tamamen katılıyorum)

- 1 Partnerimin karşı cinsten biriyle gizlice görüştüğünden şüpheleniyorum.
- 2 Partnerimin başka birinden etkilenebileceğinden şüpheleniyorum.
- 3 Partnerimin karşı cinsten başka biriyle benim arkamdan fiziksel yakınlaşmada bulunabileceğinden şüpheleniyorum.
- 4 Partnerimin karşı cinsten biriyle yakın ilişki geliştirdiğini düşünüyorum.
- 5 Partnerimin karşı cins üyelerine bayıldığından şüpheleniyorum.

Lütfen aşağıda verilen her ifadeyi dikkatlice okuyup, bu ifadelere vereceğiniz tepkileri nasıl yansıttığını 7 puanlık ölçek üzerinden değerlendiriniz (1 = Çok mutlu olurum, 7 = Çok sinirlenirim/rahatsız olurum)

- 6 Partneriniz karşı cinsin belirli bir üyesinin ne kadar yakışıklı/güzel görüdüğü hakkında size yorum yapıyor.
- 7 Partneriniz karşı cinsten biriyle konuşmaya oldukça ilgi ve heyecan duyuyor.
- 8 Karşı cinsin bir üyesi partnerinize sürekli yakınlaşmaya çalışıyor.
- 9 Partneriniz karşı cinsten biriyle flört ediyor.
- 10 Karşı cinsten biri partnerinizle çıkıyor.
- 11 Partneriniz karşı cinsten birine sarılıyor ve öpüyor.
- 12 Partneriniz karşı cinsten biriyle çok yakın çalışıyor.

Lütfen aşağıda verilen her ifadeyi dikkatlice okuyup, bu ifadelerin davranışlarınızı ne sıklıkla yansıttığını 7 puanlık ölçek üzerinden değerlendiriniz (1 = Hiçbir zaman, 7 = Her zaman)

- 13 Partnerimin çekmecelerini, çantasını ve ceplerini karıştırırım.
- 14 Partnerimi beklenmedik bir anda yerinde olup olmadığını kontrol etmek için ararım.

- 15 Partnerimin geçmişteki ve şu anki romantik ilişkileri hakkında sorular sorarım.
- 16 Partnerime onun telefon görüşmeleriyle ilgili sorular sorarım.
- 17 Partnerime nerede olduğu hakkında sorular sorarım.
- 18 Partnerimin karşı cinsten biriyle konuştuğunu gördüğüm zaman konuşmaya dahil olurum.

G. BASIC NEED SATISFACTION AND FRUSTRATION SCALE

Please respond to each statement by indicating how true it is for you using the 7-point scale. (1= Strongly Disagree, 7= Strongly Agree) / Lütfen aşağıda verilen her ifadeyi dikkatlice okuyup, bu ifadelerin duygu ve düşüncelerinizi ne oranda yansıttığını 7 puanlık ölçek üzerinden değerlendiriniz (1 = Hiç katılmıyorum, 7 = Tamamen katılıyorum)

1. In my relationship, I feel a sense of choice and freedom in the things I undertake. / İlişkimde üstlendiğim şeylerde bir seçim ve özgürlük duygusu hissedirim.
2. Most of the things I do in my relationship feels like "I have to". / İlişkimde yaptığım çoğu şeyi "yapmak zorundaymışım" gibi hissedirim.
3. I feel that my partner also cares about me. / Partnerimin de beni önemseydiğini hissedirim.
4. I feel excluded from my relationship. / İlişkimde dışlanmış hissedirim.
5. I feel confident that I can do things well in my relationship. / İlişkimde bir şeyleri iyi yapabileceğime dair kendime güvenirim.
6. I have serious doubts about whether I can do things well in my relationship. / İlişkimde bir şeyleri iyi yapıp yapamayacağıma dair ciddi şüphelerim var.
7. I feel that my decisions in my relationship reflect what I really want. / İlişkimde kararlarımın gerçekten istediğim şeyleri yansıttığını hissedirim.
8. In my relationship, I feel forced to do many things I wouldn't choose to do. / İlişkimde yapmayı seçmeyeceğim birçok şeyi yapmaya zorlandığımı hissedirim.
9. I feel connected with my partner. / Partnerimle aramda bir bağ olduğunu hissedirim.
10. I feel that my partner is cold and distant towards me. / Partnerimin bana karşı soğuk ve mesafeli olduğunu hissedirim.
11. I feel capable as a romantic partner in my relationship. / Kendimi bir partner olarak yeterli hissedirim.
12. I feel disappointed with my performance in my relationship. / İlişkimdeki performansımın dolayısıyla hayal kırıklığına uğramış hissedirim.
13. In my relationship, I feel my choices express who I really am. / İlişkimde seçimlerimin gerçekte kim olduğumu yansıttığını hissedirim.

14. In my relationship, I feel pressured to do many things. / İlişkimde birçok şeyi yapma konusunda baskı altında hissedirim.
15. I feel close to my partner. / Partnerime yakın hissedirim.
16. I have the impression that my partner dislikes me. / Partnerimin benden hoşlanmadığına dair bir izlenimim var.
17. I feel competent to achieve my relationship goals. / İlişkimdeki hedeflerime ulaşma konusunda kendimi yetkin hissedirim.
18. I feel insecure about my abilities as a romantic partner. / Bir partner olarak yeteneklerim konusunda güvensiz hissedirim.
19. In my relationship, I feel I have been doing what really interests me. / İlişkimde gerçekten ilgimi çeken şeyleri yaptığımı hissedirim.
20. My daily activities in my relationship feel like a chain of obligations. / İlişkimdeki günlük aktivitelerim bir zorunluluk gibi gelir.
21. I experience a warm feeling with my partner. / Partnerimleyken sıcaklık hissedirim.
22. I feel the relationship I have is just superficial. / İlişkimin yüzeysel olduğunu hissedirim.
23. I feel I can successfully complete difficult tasks in my relationship. / İlişkimdeki zor işleri başarıyla tamamlayabileceğimi hissedirim.
24. I feel like a failure because of the mistakes I make in my relationship. / İlişkimde yaptığım hatalardan dolayı kendimi bir başarısızlık örneği olarak hissedirim.

H. SATISFACTION WITH LIFE SCALE

Please read each of the following items carefully, thinking about how it relates to you, and then indicate how true it is for you using the 7-point scale (1= Strongly Disagree, 7= Strongly Agree). / Lütfen aşağıda verilen her ifadeyi dikkatlice okuyup, bu ifadelerin duygu ve düşüncelerinizi ne oranda yansıttığını 7 puanlık ölçek üzerinden değerlendiriniz (1 = Hiç katılmıyorum, 7 = Tamamen katılıyorum)

1. In most ways my life is close to my ideal. / Pek çok açıdan ideallerime yakın bir yaşamım var.
2. The conditions of my life are excellent. / Yaşam koşullarım mükemmeldir.
3. I am satisfied with my life. / Yaşamım beni tatmin ediyor.
4. So far, I have gotten the important things I want in life. / Şimdiye kadar, yaşamda istediğim önemli şeyleri elde ettim.
5. If I could live my life over, I would change almost nothing. / Hayatımı bir daha yaşama şansım olsaydı, hemen hemen hiçbir şeyi değiştirmezdim.

I. RELATIONSHIP ASSESSMENT SCALE

Please read each of the following items carefully, thinking about how it relates to you, and then indicate how true it is for you using the 7-point scale (1= Strongly Disagree, 7= Strongly Agree). / Lütfen aşağıda verilen her ifadeyi dikkatlice okuyup, bu ifadelerin duygu ve düşüncelerinizi ne oranda yansıttığını 7 puanlık ölçek üzerinden değerlendiriniz (1 = Hiç katılmıyorum, 7 = Tamamen katılıyorum)

1. How well does your partner meet your needs? / Partneriniz ihtiyaçlarınızı ne kadar iyi karşılıyor?
2. In general, how satisfied are you with your relationship? / İlişkinizde ne kadar mutlusunuz?
3. How good is your relationship compared to most? / Diğer ilişkilerle kıyaslandığında, ilişkiniz ne kadar iyidir?
4. How often do you wish you hadn't gotten into this relationship? / Ne sıklıkla "keşke bu ilişki içerisinde bulunmasaydım" diye düşünürsünüz?
5. To what extent has your relationship met your original expectations? / İlişkiniz beklentilerinizi ne kadar karşılıyor?
6. How much do you love your partner? / Partnerinizi ne kadar seviyorsunuz?
7. How many problems are there in your relationship? / İlişkinizde ne kadar sorun vardır?

J. DEMOGRAPHICS

1. Age / Yaşınız:

2. Sex / Cinsiyetiniz: Female/Male/Other Kadın/Erkek/Diğer

3. Your Partner's Sex/Partnerinizin Cinsiyeti: Female/Male/Other
Kadın/Erkek/Diğer

4. Status of Your Relationship / İlişki Durumunuz: Dating/Engaged/Married
İlişkisi var/Nişanlı/Evli

5. For how long have you been involved with your partner? Please indicate the number of years and months. / Ne kadar süredir partnerinizle birliktesiniz? Lütfen ay ve yıl olarak belirtiniz ___ Year ___ Month ___ Ay ___ Yıl

K. MULTIDIMENSIONAL JEALOUSY SCALE

Please think of a person with whom you are having or have had a strong romantic/love relationship. This person is referred to as X in this questionnaire. Please rate your response to the following questions by circling the appropriate number beside each item.

*Cognitive

How often do you have the following thoughts about X?

1	2	3	4	5	6	7
Never						All the time

I suspect that X is secretly seeing someone.

I am worried that someone may be chasing after X.

I suspect that X may be attracted to someone else.

I suspect that X may be physically intimate with someone behind my back.

I think that someone may be romantically interested in X.

I am worried that someone is trying to seduce X.

I think that X is secretly developing an intimate relationship with someone.

I suspect that X is crazy about others.

*Emotional

How would you emotionally react to the following situations?

1	2	3	4	5	6	7
Not at all Upset						Very Upset

- X comments to you on how great looking someone is.
- X shows a great deal of interest or excitement in talking to someone.
- X smiles in a very friendly manner to someone.
- Someone is trying to get close to X all the time.
- X is flirting with someone.
- Someone is dating X.
- X hugs and kisses someone.
- X works closely with a someone (in school or office).

*Behavioral

1	2	3	4	5	6	7
Never						All the time

- I look through X's drawers, handbag, or pockets.
- I call X unexpected, just to see if he or she is there.
- I question X about previous or present romantic relationships.

- I say something nasty about someone if X shows any interest in the person.

- I question X about his or her telephone calls.
- I question X about his or her whereabouts.
- I join in whenever I see X talking to someone.
- I pay X a surprise visit just to see who is with him or her.

L. DAILY DIARY QUESTIONS

Lütfen aşağıda verilen her ifadeyi dikkatlice okuyup, bu ifadelerin duygu ve düşüncelerinizi ne oranda yansıttığını 7 puanlık ölçek üzerinden değerlendiriniz (1 = Hiç katılmıyorum, 7 = Tamamen katılıyorum)

1. Yaşam koşullarım mükemmeldir.
2. Yaşamım beni tatmin ediyor.
3. Bugün partnerimi kıskandım.

Bugün partnerimle etkileşimim sırasında...

1. Fikirlerimi ve düşüncelerimi paylaşmak ve gerçekleştirmekte kendimi özgür hissettim.
2. Kendimi yetkin biri gibi hissettim.
3. Anlaşıldığımı ve desteklendiğimi hissettim.

Lütfen aşağıda verilen her ifadeyi dikkatlice okuyup, bu ifadelerin duygu ve düşüncelerinizi ne oranda yansıttığını 7 puanlık ölçek üzerinden değerlendiriniz (1 = Hiç, 7 = Çok)

Bugün...

1. Partnerinizi ne kadar seviyorsunuz?
2. Partnerinizle olan ilişkinizde ne kadar mutlusunuz?
3. Partnerinizle olan ilişkinizden ne kadar doyum alıyorsunuz?

M. BASIC NEED SATISFACTION IN RELATIONSHIPS SCALE

Please respond to each statement by indicating how true it is for you using the 7-point scale. (1= Strongly Disagree, 7= Strongly Agree) / Lütfen aşağıda verilen her ifadeyi dikkatlice okuyup, bu ifadelerin duygu ve düşüncelerinizi ne oranda yansıttığını 7 puanlık ölçek üzerinden değerlendiriniz (1 = Hiç katılmıyorum, 7 = Tamamen katılıyorum)

- 1 When I am with my partner, I feel free to be who I am / Partnerimle beraberken kendim gibi olmakta özgür hissedirim.
- 2 When I am with my partner, I feel like a competent person. / Partnerimle beraberken kendimi yetkin biri gibi hissedirim.
- 3 When I am with my partner, I feel loved and cared about. / Partnerimle beraberken sevildiğimi ve önemsendiğimi hissedirim.
- 4 When I am with my partner, I often feel inadequate or incompetent. / Partnerimle beraberken kendimi yetersiz hissedirim.
- 5 When I am with my partner, I have a say in what happens, and I can voice my opinion. / Partnerimle beraberken söz hakkım vardır ve düşüncelerimi dile getirebilirim.
- 6 When I am with my partner, I often feel a lot of distance in our relationship. / Partnerimle beraberken ilişkimizde çok fazla mesafe olduğunu hissedirim.
- 7 When I am with my partner, I feel very capable and effective. / Partnerimle beraberken genellikle çok becerikli ve verimli olduğumu hissedirim.
- 8 When I am with my partner, I feel a lot of closeness and intimacy. / Partnerimle beraberken çok fazla yakınlık ve samimiyet hissedirim.
- 9 When I am with my partner, I feel controlled and pressured to be certain ways. / Partnerimle beraberken kontrol ve baskı altında olduğumu hissedirim.

N. INFORMED CONSENT FORM (STUDY 4 & 5)

Dear Participant;

You are invited to participate in a research project conducted by Bülent Aykutoğlu, a PhD student at the Department of Psychology in Middle East Technical University, Turkey and Assoc. Prof. Ahmet Uysal, also of the Department of Psychology in Middle East Technical University, Turkey. This form describes the project and what you may expect if you decide to participate.

The purpose of this research project is to explore the links between some variables in romantic relationships. In the study, you will be asked to complete an online questionnaire. It will take at most 10 minutes.

A total of 450 participants who are in a relationship for at least a month will be asked to participate in this project. Please complete this project on your own time, when you are not rushed, in a quiet place. It will take at most 10 minutes to complete.

Upon completion of this project, you will receive 0.20 \$.

Risks and Benefits

There are no anticipated risks related directly to this study. You may feel minimal discomfort in answering some of the questions. Though there are no direct benefits to participating, your participation will help the investigators better understand the nature of romantic relationships.

Voluntary Participation

Your participation in this project is entirely voluntary. You may refuse to participate or withdraw at any time (for whatever reason) without any penalty. Further, please feel free to omit or decline any questions that you would prefer not to answer.

Confidentiality

Your participation in this project is anonymous. Please do not provide any identifying information in any of the responses to be submitted to the investigators. In addition, any data you provide will be stored in a secure computer for a minimum of 5 years, per guidelines by the American Psychological Association. Only the investigators of this study and other members of our research team will have access to this data.

Publication Statement

The results of this study may be published in professional and/or scientific journals. It may also be used for educational purposes or for professional presentations. However, no individual participant will be identified.

Contact Person;

Bülent Aykutoğlu

E-mail: bulentaykutoglu@gmail.com

I have read the information above and I voluntarily agree to participate in this study.

Date

Signature

O. PRIMING INSTRUCTIONS (STUDY 4)

Jealousy Condition

Please take 2-3 minutes to think the memory of the time you were most jealous of your romantic partner. (For example: Your partner shows a great deal of interest or excitement in talking to someone of the opposite sex, or your partner is flirting with someone, ..etc.) What happened? How did you feel? Please write it down in 5-6 sentences.

Control Condition

Please take 2-3 minutes to think of your daily routine when you are with your romantic partner. Then, please write it down in 5-6 sentences.

P. DEBRIEFING FORM (STUDY 4)

The goal of this research is to explore the impact of jealousy on basic psychological needs. At the beginning of the questionnaire you completed you were asked to write down either: (a) the memory when you are jealous most; (b) your daily routine with your romantic partner; or (c) nothing at all. These were designed to “prime” your jealousy level so that we could see how it affected your responses on the rest of the study. A third of you were in the experimental condition (jealousy-relevant prime), a third of you were in the first control condition (neutral prime), and a third of you were in the second control condition (no prime).

Following the priming questionnaire, we asked you a set of questions regarding your basic psychological needs and well-being. In the context of the present work, we anticipate that basic psychological needs and well-being will be lower among those of you in the jealousy relevant prime condition than the control conditions.

Thank you so much for participating in this study. We really appreciate your help!
Have a good day!

Contact Person:

Bülent Aykutoğlu

E-mail: bulentaykutoglu@gmail.com

Q. PRIMING INSTRUCTIONS (STUDY 5)

Jealousy Condition

Please take 2-3 minutes to think the memory of the time you were most jealous of your romantic partner. (For example: Your partner shows a great deal of interest or excitement in talking to someone of the opposite sex, or your partner is flirting with someone, ..etc.) What happened? How did you feel? Please write it down in 5-6 sentences.

Exclusion Condition

Please take 2-3 minutes to think of a memory of a time you felt excluded in your relationship. (For example: Your partner goes out with friends and leave you behind, or your partner participates in something without including you .etc.) What happened? How did you feel? Please write it down in 5-6 sentences.

R. DEBRIEFING FORM (STUDY 5)

The goal of this research is to explore the impact of jealousy on basic psychological needs. At the beginning of the questionnaire you completed you were asked to write down either: (a) the memory when you are jealous most; (b) the memory when are excluded most; or (c) nothing at all. These were designed to “prime” your jealousy level so that we could see how it affected your responses on the rest of the study. A third of you were in the experimental condition (jealousy-relevant prime), a third of you were in the first control condition (exclusion prime), and a third of you were in the second control condition (no prime).

Following the priming questionnaire, we asked you a set of questions regarding your basic psychological needs and well-being. In the context of the present work, we anticipate that basic psychological needs and well-being will be lower among those of you in the jealousy relevant prime condition than the control condition.

Thank you so much for participating in this study. We really appreciate your help!
Have a good day!

Contact Person:

Bülent Aykutoğlu

E-mail: bulentaykutoglu@gmail.com

S. INFORMED CONSENT FORM (STUDY 6)

Değerli Katılımcı;

Bu çalışma ODTÜ Psikoloji Bölümü öğretim üyelerinden Doç. Dr. Ahmet Uysal'ın danışmanlığı altında ODTÜ Psikoloji Bölümü Doktora Programı öğrencisi Bülent Aykutoğlu tarafından yürütülmektedir. Bu form sizi araştırma koşulları hakkında bilgilendirmek için hazırlanmıştır.

Çalışmada romantik ilişki içerisindeki bireylerde zihinsel görselleştirmenin görev performansı üzerindeki etkisi araştırılmaktadır. Bu nedenle çalışmada sizden zihinsel görselleştirme becerileriniz üzerinde çalışmanız beklenmektedir. Araştırmacılar olarak bunun en iyi yolunun romantik partneriniz ve üçüncü bir katılımcı ile birlikte çevrimiçi bir top atma oyununu oynamanız olduğunu düşünüyoruz.

İlk olarak, çalışmada kullanılmak üzere profil fotoğrafınızı çekeceğiz ve bilgisayar yardımıyla bir anket doldurmanızı isteyeceğiz. Sonrasında sizden romantik partneriniz ve üçüncü bir katılımcı ile birlikte Cyberball isiminde çevrimiçi bir top atma oyunu oynayacaksınız. Son olarak sizden tekrar bilgisayar yardımıyla bir anket doldurmanızı isteyeceğiz. Tüm çalışma toplamda en fazla 45 dakika sürecek.

Riskler ve Faydalar

Çalışma herhangi bir risk ya da fayda içermemektedir.

Gönüllülük Esası

Bu çalışmaya katılmak tamamen gönüllülük esasına dayalıdır. Herhangi bir yaptırıma veya cezaya maruz kalmadan çalışmaya katılmayı reddedebilir veya çalışmayı bırakabilirsiniz. Çalışma esnasında cevap vermek istemediğiniz sorular olursa boş bırakabilirsiniz.

Gizlilik Esası

Çalışmaya katılanlardan toplanan veriler tamamen gizli tutulacak, veriler ve kimlik bilgileri herhangi bir şekilde eşleştirilmeyecektir. Ayrıca toplanan verilere sadece araştırmacılar ulaşabilecektir. Bu araştırmanın sonuçları bilimsel ve profesyonel yayınlarda veya eğitim amaçlı kullanılabilir, fakat katılımcıların kimliği gizli tutulacaktır.

Yayın Beyanı

Bu çalışmanın bulguları profesyonel ve akademik dergilerde yayımlanabilir. Ayrıca eğitim amaçlı ve profesyonel sunumlarda da kullanabilir. Ancak, bu durumlarda herhangi bir katılımcı bilgisine yer verilmeyecektir.

İletişim için;

Bülent Aykutoğlu

E-mail: bulentaykutoglu@gmail.com

Yukarıdaki bilgileri okudum ve bu araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul ediyorum.

İsim-Soyisim

Tarih

İmza

T. DEBRIEFING FORM (STUDY 6)

Öncelikle çalışmamıza katıldığınız için teşekkür ederiz.

Çalışmaya başlamadan önce sizden ilişkiniz ile ilgili birtakım soruları içeren bir anket paketini doldurmanızı istemiştik, bunun sebebi ilişkiniz ile değerlendirmenizi günlük hayatta, yapacağımız çalışmanın etkisi altında kalmadan yapmanızı sağlamaktı.

Çalışmanın başlangıcında, romantik ilişki içerisindeki bireylerde zihinde canlandırmanın, performans üzerindeki etkisini araştırdığımızı söylemiştik. Bu, bizim çalışmamızın esas amacını saklamak için bulduğumuz bir paravan öyküydü. Yani, size ufak bir yalan söyledik. Çalışmamızın esas amacı, romantik ilişkideki kıskançlık duygusunun, bireylerdeki temel psikolojik ihtiyaçlar üzerindeki etkisini araştırmaktı.

Bu amaçla, öncelikle siz ve partnerinizi çalışmaya birbirinizi göremeyeceğiniz odalarda katılmanızı sağladık. Sonra, size karşı cinsten/sizinle hemcins üçüncü bir kişinin partnerinizle aynı odada bulunduğunu ve oyunu online olarak birlikte oynayacağınızı söyledik. Gerçekte Cyberball oyunu offline şekilde, hareketleri önceden belirlenmiş yapay zekaya karşı oynadığımız bir oyun. Bu oyunda, yapay zeka (partneriniz ve 3. kişi olarak görünen kişiler) ya size de top atarak sizi oyuna dahil etti, ya da ilk iki atışta size top atıp, sonra kendi arasında oyunu oynamaya başladı. Yapay zekanın bu tutumunu belirleyen koşul ise, çalışmaya gelen katılımcıların rastgele atandıkları dışlama veya dahil etme grupları idi. Çalışmada partnerinin oyunu yalnızca 3. şahısla oynadığını, kendiyle oynamadığını gören katılımcılarda belirli bir miktarda kıskançlık duygusunun oluşacağını beklemekteyiz. Oyuna dahil edilen katılımcılarda ise böyle bir kıskançlık duygusunun oluşmayacağını düşünüyoruz.

Oyunu oynadıktan sonra, sizden oyun sırasında hissettiğiniz duygularla ve romantik ilişkinizle ilgili soruları içeren birtakım soruları cevaplandırmanızı istedik. Bu aşamadaki amacımız oyun oynayarak yaşadığımız değişimin bu soruları etkileyip etkilemediğini anlamaya çalışmaktı. Oyun esnasında kıskançlık duygusu yaşayan kişilerin ihtiyaç doyumlarının ve romantik ilişkilerinin negatif olarak etkileneceğini, kıskançlık duygusu yaşamayan kişilerin ise ihtiyaç doyumlarında ve romantik ilişkilerinde herhangi bir değişiklik olmayacağını düşünüyoruz.

Özellikle belirtmek isteriz ki, bu deney sırasında yaşadığınız deneyim (oyuna dahil edilme ya da dışlanma) yalnızca kısa süreli etki gösterme ihtimali olan, yapay bir

deneyimdir ve gerçek hayatla herhangi bir bağlantısı yoktur. Ayrıca bu deneyim, kesinlikle partneriniz tarafından gerçekleştirilmemiştir.

Sizden son bir ricamız olacak. Çalışmamız önümüzdeki dönemlerde de devam ediyor olacak. Çalışmamızda yukarıda belirttiğimiz detayların başka insanlar tarafından bilinmemesi ve gelen katılımcıların çalışmanın esas amacını önceden bilmiyor olmaları, çalışmanın sağlığı ve verilerin güvenilirliği için çok önemli. Bu nedenle, sizden bu deneyde yaşadıklarınızı ve deneyin amacını arkadaşlarınıza ve yakın çevrenize anlatmamanızı rica ediyoruz. Desteğiniz ve yardımlarınız için şimdiden çok teşekkür ederiz.

İyi günler dileriz,

Bülent Aykutoğlu

İletişim Adresi: bulentaykutoglu@gmail.com

U. CURRICULUM VITAE

PERSONAL INFORMATION

Surname, Name: Aykutoğlu, Bülent

Nationality: Turkish (TC)

Date and Place of Birth: 28 July 1990, Giresun

Phone: +90 536 373 19 33

E-mail: bulentaykutoglu@gmail.com

PROFESSIONAL POSITIONS

Department of Psychology, University of Houston, USA

Visiting Researcher, March 2019 – November 2019

Department of Psychology, Middle East Technical University, Turkey

Research Assistant, February 2013 – Present

ACADEMIC DEGREES

Middle East Technical University, Turkey

Ph.D in Social Psychology, 2021

Middle East Technical University, Turkey

M.S. in Social Psychology, 2015

Hacettepe University, Turkey

B.S. in Psychology, 2012

RESEARCH INTERESTS

Self-Determination Theory, Basic Need Satisfaction and Frustration, Romantic Relationships, Jealousy, Psychology of Board Games

AWARDS & ACHIEVEMENTS

2018 International Research Fellowship, The Scientific and Technological Research Council of Turkey (TUBITAK) (\$14,400.00)

PUBLICATIONS

- Gündoğdu-Aktürk, E., & **Aykutoğlu, B.** (2020). Emotional Coregulation Patterns of Romantic Partners. *Mediterranean Journal of Humanities*, 10, 39-48.
- Uysal, A., **Aykutoglu, B.**, & Ascigil, E. (2019). Basic psychological need frustration and health: Prospective associations with sleep quality and cholesterol. *Motivation and Emotion*, 1-17.
- Aykutoğlu, B.**, & Uysal, A. (2017). The Relationship between Intimacy Change and Passion: A Dyadic Diary Study. *Frontiers in Psychology*, 8, 2257.
- Cheung, I., Campbell, L., LeBel, E. P., Ackerman, R. A., **Aykutoğlu, B.**, Bahník, Š., ... & Carcedo, R. J. (2016). Registered Replication Report: Study 1 from Finkel, Rusbult, Kumashiro, & Hannon (2002). *Perspectives on Psychological Science*, 11(5), 750-764.

CONFERENCE PRESENTATIONS

- Gündoğdu-Aktürk, E., & **Aykutoğlu, B.** (2020) *Insecure Attachment and Relationship Quality among Romantic Couples: Dyadic Analysis*. Sözel Bildiri. 3. Uluslararası İnsan Çalışmaları Kongresi, Ankara, Türkiye.
- Petit, W. E., **Aykutoglu, B.**, Cunningham-Erdogdu, P. A., & Knee, C. R. (2020). *Self-determination theory and ill-being in romantic relationships: Need frustration predicts marital quality 10 years later*. Paper presented at the annual convention of the Society for Personality and Social Psychology Conference, New Orleans, LA.
- Aykutoglu, B.** (2018) *Bağlılık Gerçekten de Affetmeye Yol Açar mı? Türkiye'den Katkılarıyla Bir Replikasyon Çalışması*. Sözel Bildiri. 20. Ulusal Psikoloji Kongresi, Ankara, Türkiye.
- Aykutoğlu, B.**, & Uysal, A. (2017) *Jealousy and Basic Need Satisfaction*. Poster Presentation at International Convention of Psychological Science 2017, Vienna, Austria.
- Aykutoğlu, B.**, & Uysal, A. (2015) *The Relationship Between Intimacy and Passion in Close Relationships: A Diary Study*. Oral Presentation at 14th European Congress of Psychology, Milano, Italy.

- Gündoğdu-Aktürk, E., **Aykutoğlu, B.**, Akgönül, B. (2015) *The Relationship Between Couples' Mood and Relationship Satisfaction: A Diary Study*. Oral Presentation at 14th European Congress of Psychology, Milano, Italy.
- Ercan, N., **Aykutoglu, B.**, & Öner-Özkan, B. (2014) *Social Representations of Gezi Protests*. Oral presentation at Annual Meeting of International Society of Political Psychology, Rome, Italy.

PROJECTS WORKED IN

Project Assistant: (February 2020 – January 2021) Relationship Quality, Positive Emotions, and Grief Adjustment Among Bereaved Parents, 3501 Career Development Program, The Scientific and Technological Research Council of Turkey (TUBITAK)

INVITED TALKS

- “Jealousy, Basic Need Satisfaction, and Well-Being in Romantic Relationships” Zonguldak Bülent Ecevit University, Department of Psychology, Invited Talk, December 2018
- “Jealousy in Romantic Relationships” Cumhuriyet University, Department of Psychology, Invited Talk, December 2017
- “Romantic Relationships in Psychology” Cumhuriyet University, Department of Psychology, Invited Talk, April 2016

V. TURKISH SUMMARY / TÜRKÇE ÖZET

“Kıskançlık bir hastalık, aşk ise sağlıklı bir koşuldur. Olgunlaşmamış zihin sıklıkla birini diğeriyle karıştırır, ya da aşk arttıkça, kıskançlığın da arttığını varsayar – aslında, birbirleriyle hiç uyuşmazlar; biri diğerine nadiren yer bırakır.”

Yaban Diyarlardaki Yabancı, Robert A. Heinlein

“Kıskançlık hoş bir meziyet değildir, ancak sınırı aşmadıkça (ve tevazuyla da birleşirse), verdiği sıkıntının yanı sıra dokunaklı bir tarafı da vardır.

Gülünesi Aşklar, Milan Kundera

Kıskançlık hakkında kesin bir kanaate varmak, Robert A. Heinlein ve Milan Kundera gibi dünyaca ünlü yazarların görüşlerini okuduktan sonra dahi oldukça güçtür. Bu durum araştırmacılar için de bu şekildedir, kıskançlığın romantik ilişkideki bireyler ve ilişkiler için faydalı mı yoksa zararlı mı olduğu konusunda herhangi bir ortak noktaya varılamamıştır. Bu tezde ilk amaç, kıskançlığı Öz-Belirleme Kuramı (ÖBK) bakış açısından ele almak ve kıskançlığın ilişki doyumunu, ve buna bağlı olarak bireysel ve ilişkiyel iyi olma halini azalttığını öne süren Kıskançlık-Temel İhtiyaç Doyumu Modeli’ni önermektir. İkinci amaç da, Kıskançlık-Temel İhtiyaç Doyumu Modeli’ni kesitsel, boylamsal ve deneysel desenlerle test etmektir. Bu amaçlar doğrultusunda toplamda altı çalışma (iki kesitsel, bir günlük ve üç deney) gerçekleştirilmiştir.

Kıskançlık, genel olarak bireyin romantik ilişkisine yönelik gerçek ya da hayali bir tehdit algıladığında ortaya çıkan düşüncüler, duygular ve davranışlardan oluşan çok boyutlu bir yapı olarak ele alınmaktadır (Buunk, 1997; Pfeiffer & Wong, 1989; White & Mullen, 1989). Ancak, araştırmacılar arasında kıskançlığın bireyler ve romantik ilişkiler için faydalı mı, yoksa zararlı mı olduğu konusunda anlaşmaya varılamamıştır. Bazı araştırmacılar kıskançlığın evrensel, fonksiyonel ve uyumsal bir duygu olduğunu öne sürmektedir (Buss, 2000; Buss & Shackelford, 1997; Dugosh, 2000). Bir başka deyişle, kıskançlık bireylerin romantik ilişkilerine gelen tehditlere (örn., partnerin duygusal veya cinsel yönden bireyi aldatması) karşı algılarını ve eşlerini korumaya yönelik davranışlarını artırdığı için bireyler ve ilişkiler açısından olumlu sonuçlar

doğurabilir (Shackelford & Buss, 2000). Örneğin, boylamsal bir çalışma kıskanç bireylerin yedi yıl sonra başarılı romantik ilişkilerini (örn., birlikte yaşamak, nişanlı olmak, evli olmak) sürdürme ihtimallerinin daha yüksek olduğunu göstermiştir (Mathes, 1986). Ayrıca, bir eşli günlük çalışması bireylerin partnerlerinin eş koruma davranışlarını gösterdiğini algıladıkları günden sonraki gün ilişkilerine yönelik daha yüksek bağlılık gösterdiklerini ortaya koymuştur (Neal & Lemay, 2014). Son olarak, çok sayıda çalışma duygusal kıskançlık ve tepkisel kıskançlık -ilişkiye yönelik bir tehdit oluştuğunda ortaya çıkan anksiyete, öfke, korku, üzüntü gibi duygular- benzeri belirli kıskançlık türlerinin romantik ilişkilere faydalı olabileceğini göstermiştir (Attridge, 2013; Bringle, 1991; Buunk, 1997; Pfeiffer & Wong, 1989; Rydell & Bringle, 2007).

Öte yandan, literatürdeki çok sayıda çalışma kıskançlık ile yalnızlık (Rotenberg ve ark., 2001), düşük benlik saygısı (Mullen & Martin, 1994; Rydell & Bringle, 2007; Stieger ve ark., 2012), depresyon (Marazziti ve ark., 2010), yetersizlik duygusu (Karakurt, 2012) ve ilişkisel belirsizlik (Knobloch ve ark., 2001; Redlick, 2016; Sidelinger & Booth-Butterfield, 2007) gibi olumsuz sonuçları ilişkilendirmiştir. Ek olarak, yakın zamanda gerçekleştirilen bir FMRI çalışmasında, katılımcıların beyinlerinin korku, öfke, üzüntü ve ruminasyon ile ilişkili alanlarının, katılımcılar kendi kıskançlık deneyimlerini dinlediklerinde daha fazla aktifleştiği gözlenmiştir (Steis ve ark., 2019). Kıskançlığın romantik çiftlerin iki katılımcısı için de son derece tehlikeli sonuçları olabileceği de, yakın zamanda gerçekleştirilen bir meta-analiz çalışmasında elde edilen romantik kıskançlık ve eşler arası şiddet arasındaki yüksek ilişki bulgusu ışığında söylenebilir (Pichon et al., 2020).

Geçmişteki çalışmalar, kıskançlığın bazı kategorilerinin (örn., bilişsel kıskançlık, davranışsal kıskançlık, şüpheli kıskançlık, sahiplenici kıskançlık, kaygılı kıskançlık) ilişkiler için zararlı olduğunu ortaya koymuştur (Bringle, 1991; Buunk, 1997; Pfeiffer & Wong, 1989). Örneğin, boylamsal bir çalışmada, bilişsel kıskançlığın -bireyin partnerinin olası aldatması üzerine kurguladığı gerçekdışı düşünceler, endişeler, ve tereddütler- güvenli bağlanma, olumlu duygulanım, partnere duyulan sevgi ve ilişkideki doyum ile olumsuz; ilişkide yalnızlık ve olumsuz duygulanım ile olumlu yönde ilişkide olduğu bulgusuna ulaşılmıştır (Attridge, 2013). Benzer şekilde,

davranışsal kıskançlığın da -bireyin ilişkiye yönelik gerçek ya da hayali bir tehdit algıladığında gösterdiği davranışlar- olumsuz duygulanım ve ilişki için daha fazla alternatif gibi olumsuz sonuçlarla ilişkili olduğu bulunmuştur (Attridge, 2013).

Daha yakın geçmişte öne sürülen bir kıskançlık modeli olan Dinamik Fonksiyonel Kıskançlık Modeli (DFKM, Chung & Harris, 2018), kıskançlığın oluşma, meydana gelme ve sonuçlanma isimli üç evre içeren bir motivasyonel duruma sahip ve ilişkiye yönelik algılanan tehditleri önleyerek ilişkiyi korumaya hizmet eden spesifik bir duygu olduğunu savunmaktadır. Modele göre, farklı kıskançlık türleri (örn., bilişsel kıskançlık, duygusal kıskançlık, davranışsal kıskançlık) modelin oluşma ve meydana gelme evrelerine denk gelir, ve kıskançlık deneyiminin sonucu çeşitli bireysel ve ilişki faktörlere (örn., bağlanma stilleri, kişilik, ilişkiye bağlılık, ilişki belirsizlik) göre iyi yönde ya da kötü yönde değişim gösterir. DFKM tek boyutlu kıskançlık yaklaşımını benimser ve farklı kıskançlık çeşitleri gibi görünen yapıların tek bir kıskançlık durumunun farklı aşamaları olabileceğini, buna bağlı olarak da kıskançlığı bir bütün olarak ele almanın ilişkiye yönelik tehdidi algılamak aşamasından deneyimin sonuçlanması aşamasına kadar gerçekleşen tüm olayları değerlendirmekte faydalı olabileceğini dile getirir.

Özetle, geçmişteki çalışmalar kıskançlığın romantik ilişkideki bireyler ve ilişkiler için olumlu ya da olumsuz olabileceğini göstermektedir. Bu nedenle, araştırmacılar kıskançlık ile bireysel ve ilişki sonuçları arasındaki ilişkinin altında yatan sebepleri incelemenin, kıskançlığın etkilerini anlamamız konusundaki önemini vurgulamışlardır (Attridge, 2013; Barelds & Barelds-Dijkstra, 2007). DFKM de kıskançlığın oluşma, meydana gelme ve sonuçlanma evreleri arasında öz-değer, ilişkideki güç, güven, beklentiler ve ilişkiye verilen değer gibi aracı değişkenlerin olabileceğinden bahsetmiştir (Chung & Harris, 2018). Bunun neticesinde, yakın zamandaki çalışmalar kıskançlık duygusunun romantik ilişkideki bireyler ve ilişkiler üzerindeki etkisinde aracı rolünü üstlenen değişkenleri incelemeye yoğunlaşmıştır. Örneğin, Elphinston ve arkadaşları (2013) bilişsel kıskançlık ile gözetleme davranışlarının ilişki özelinde ruminasyonu artırdığını, bu durumun da ilişkideki mutsuzluğu yordadığı bulgusuna ulaşmıştır. Ayrıca, başka bir çalışmada kıskançlık deneyiminden sonraki ilişki doyumunda olan değişimin kıskançlığa verilen iletişimsel tepkilere bağlı olduğu

ortaya konmuştur (Guerrero, 2014). Bu durum, kıskançlık tipleri yerine altta yatan mekanizmaya odaklanmanın daha önemli olabileceğini göstermiştir. Bahsedilen bu çalışmalar kıskançlığın etkilerine yönelik mekanizmaların bazılarını tanımlasa da, kuram odaklı yaklaşımın daha geniş bir bakış açısı sunması mümkündür. Bu nedenle, bu çalışmada kıskançlık deneyimi ile bireysel ve ilişkisel çıktılar arasındaki ilişki öz belirleme kuramından faydalanılarak açıklanmıştır.

Öz-belirleme kuramı (ÖBK) bireylerin özerklik, yeterlik ve ilişkisellik adında üç adet temel psikolojik ihtiyacının olduğunu, ve bu ihtiyaçların tatmininin psikolojik sağlık ve bireysel gelişim için kritik olduğunu öne sürmektedir (Deci & Ryan, 2000). Özerklik ihtiyacı, bireyin davranışlarının gönüllülük esasına dayalı olması ihtiyacı anlamına gelmektedir. Yeterlik ise, bireyin davranışlarında kendini yeterli ve efektif hissetmesi ihtiyacıdır. Son olarak, ilişkisellik ihtiyacı kendini ait hissetme, yakınlık, ve ilişki içerisinde olma hissiyatına karşılık gelmektedir (Ryan & Deci, 2017).

ÖBK'ya göre, üç temel psikolojik ihtiyacın tatmini psikolojik sağlık ve iyi olma hali için gereklidir (Ryan & Deci, 2017; Vansteenkiste ve ark., 2020). Literatürdeki çok sayıda çalışma ÖBK'nın bu önermesini destekler nitelikte bulgular ortaya koymuş, temel psikolojik ihtiyaçların doyumunun bireylerde daha yüksek iyi olma hali ile olumlu yönde ilişkili olduğunu göstermiştir (örn., Chen ve ark., 2015; Martela & Sheldon, 2019; Vansteenkiste & Ryan, 2013). Örnek olarak, ergen bireyler arasında yakın zamanda gerçekleşen bir çalışma psikolojik ihtiyaçların tatmininin bireylerin subjektif iyi olma halini olumlu yönde yordadığını göstermiştir (Thomaes ve ark., 2017). Son olarak, temel psikolojik ihtiyaçlar, motivasyon ve iyi olma hali üzerine gerçekleştirilen bir meta-analiz çalışması yüksek seviye temel ihtiyaç doyumunun iyi olma halinin olumlu yordayıcıları ile olumlu, olumsuz yordayıcıları ile ise olumsuz yönde ilişkili olduğunu göstermiştir (Tang ve ark., 2020).

Araştırmacılar bireylerin özerklik, yeterlik ve ilişkisellik ihtiyaçlarını destekleyen romantik ilişkilerin daha yüksek ilişki kalitesine sahip olduğunu vurgulamaktadır (Knee ve ark., 2013; Knee ve ark., 2007; La Guardia & Patrick, 2008). Temel psikolojik ihtiyaçlar ile ilişkisel iyi olma hali arasındaki ilişki alanyazında başka çalışmalarda da incelenmiştir (örn., Hadden ve ark., 2015; Petit ve ark., 2017; Uysal ve ark., 2012). Örneğin, yüksek seviyedeki temel ihtiyaç doyumunu yüksek seviye ilişki

doyumunu, yüksek seviye ilişki bağlılığını, ve düşük seviye ilişki çatışmasını yordamaktadır (Patrick ve ark., 2007). Temel ihtiyaç doyumunu ayrıca yüksek seviye tartışma sonrası doyumunu ve çift bağlılığını da olumlu yönde yordamaktadır (Patrick ve ark., 2007). Ek olarak, ihtiyaç doyumunun güvenli bağlanmayı da olumlu yönde yordadığı bulgusuna ulaşılmıştır (La Guardia ve ark., 2000). Son olarak, yakın zamanda gerçekleşen bir çalışma temel ihtiyaç doyumunun eşler arası şiddete başvurma sıklığını olumsuz yönde yordadığını göstermiştir (Petit ve ark., 2017). Özetle, özerklik, yeterlik ve ilişkisellik ihtiyaçlarının tatmini hem bireysel iyi olma hali, hem de ilişkiyi iyi olma hali için son derece önemlidir.

Kıskançlık-Temel İhtiyaç Doyumu Modeli'nde, kıskançlığın bireysel ve ilişkiyi iyi olma hali üzerinde olumsuz etkilerinin olma sebebinin, kıskançlık deneyiminden sonra romantik ilişki içerisindeki bireylerin ilişkilerinde temel psikolojik ihtiyaçlarını tatmin etme ihtimallerinin daha düşük olması olduğu öne sürülmektedir. Modelde, kıskançlık çok boyutlu yaklaşım yerine, DFKM'de (bkz. Chung & Harris, 2018) olduğu gibi tek boyutlu yaklaşımla ele alınmıştır. Bundan sonraki kısımlarda kıskançlığın temel psikolojik ihtiyaç bileşenlerinin her birini nasıl etkilediği açıklanacaktır.

İlk olarak, kıskançlık duygusu, bu duyguyu deneyimleyen bireylerin özerklik ihtiyaçlarına zarar verir. Romantik ilişki içerisindeki bireyler ilişkilerine yönelik bir tehdit algılayıp kıskançlık hissettiklerinde, algıladıkları tehditin üstesinden gelebilmek adına kontrol altına alınmış bir şekilde davranmaya başlayabilirler. Örneğin, salt partnerlerinin onayını alabilmek için kendi kişilikleri ve istekleri dışında hareket etmeye başlayabilirler (Attridge, 2013). Benzer şekilde, partnerleriyle iletişimlerini esnasında daha az özgün olabilecekleri de, bireylerin kıskançlık ile başa çıkmak için inkar ve kaçınma yollarına (örn., duyguları partnerden saklama ve iletişimi koparma) başvurdukları bulgusuna dayanarak söylenebilir (Guerrero ve ark., 1995; Guerrero, 1998; Mullen & Martin, 1994). Dahası, romantik kıskançlık bireyleri daha kontrollü bilişsel süreçlere de yönlendirebilir. Örneğin, bir çalışmada bireylerin kıskançlık deneyimini yaşadıkları zaman kendilerine dair görüş ve düşüncelerini partnerlerinin daha çekici bulduğu kişilerin görüş ve düşüncelerine benzetmeye çalıştığı bulgusuna ulaşılmıştır (Slotter ve ark., 2013). Başka bir çalışmada bulunan kıskançlık yaşayan bireyin kıskanılan bireyi daha fazla kontrol ediyor hissettirdiği bulgusu da, kontrollü

bilişsel süreçlerin ilişkideki iki taraf için de geçerli olabileceğini göstermektedir (Barelds & Barelds-Dijkstra, 2007). Bu bulgulara dayanarak, kıskançlığın özerklik ihtiyacı üzerinde olumsuz bir etkisi olduğu düşünülmektedir.

İkinci olarak, kıskançlık bireylerin yeterli ihtiyaçlarına da zarar verebilir. Geçmişte yapılan çalışmalar, kıskançlığın sosyal karşılaştırmanın bir sonucu olduğunu ve bir bireyin kendisini kendisinden herhangi bir karşılaştırma kategorisinde (örn. Fiziksel çekicilik) daha yüksek seviyede gördüğü potansiyel bir ilişki rakibiyle karşılaştırması sonucunda ortaya çıktığını, bu durumun da bireyde yetersizlik hissine yol açtığını savunmaktadır (DeSteno & Salovey, 1996; Dijkstra & Buunk, 1998). Örneğin, bireylerin çekici bir rakiple karşılaştıklarında daha az çekici bir rakiple karşılaşan bireylere kıyasla anlamlı şekilde daha fazla kıskançlık rapor ettikleri ve kendilerini daha fazla korkmuş, kırılmış, kızgın ve üzgün hissettikleri gözlenmiştir (Massar & Buunk, 2010). Ek olarak, kıskançlık deneyimini tecrübe ettikten sonra erkeklerin partnerlerinin ilgisini kendi üzerlerinde tutamadıkları için kendilerine kızgın oldukları bulgusu da, yeterli ihtiyacının zarar görmüş olabileceğine işaret eden bir bulgudur (Shettel-Neuber ve ark., 1978). Ayrıca, erkekler sadakatsizlik senaryoları kullanılarak kıskandırıldıklarında, partnerlerinin aradığı duygusal yakınlığı göstermekte yetersiz oldukları hissine kapılmaktadırlar (Nannini & Meyers, 2000). Son olarak, alanyazındaki çok sayıda çalışma, kıskançlık deneyimini yaşayan bireylerin kendilerini daha alımlı ve partnerleri için daha çekici yapmaya gayret göstermeleri de yeterli duygusunu geri kazanmaya yönelik davranışlar olarak düşünülebilir (Guerrero ve ark., 1995, Guerrero, 1998; Mullen & Martin, 1994). Bu bulgular ışığında, kıskançlığın yeterli ihtiyacı doyumu ile negative yönde ilişkisinin olacağı düşünülmektedir.

Son olarak, kıskançlık bireylerin ilişkisellik ihtiyacını kendini açma ve güven duygularını olumsuz yönde etkileyerek zedeleyebilir. Romantik ilişkilerde, deneyim paylaşımı, partnere açık olma, bireyin partneri tarafından anlaşılması ve onaylandığı hissi ve karşılıklı güven duygusu ilişkisellik ihtiyacının tatmini açısından son derece kritiktir (Knee ve ark., 2013; Patrick ve ark., 2007; Uysal ve ark., 2012). Ancak, kıskançlık bu süreçleri olumsuz yönde etkilemektedir. Örneğin, geçmiş çalışmalar kıskançlığın düşük seviyedeki güven duygusu ve ilişki sürdürülmesi ile olumlu yönde

ilişkili olduğunu göstermiştir (Dainton & Aylor, 2001; Kemer ve ark., 2016). Benzer şekilde, ilişkideki belirsizliğin -bireylerin ilişkilerindeki katılımlarına ve algılarına yönelik duydukları güvenin derecesi (Knobloch ve ark., 2001) - de kıskançlık ile olumlu yönde ilişkili olduğu bulgusuna ulaşılmış olması da (Afifi & Reichert, 1996; Dainton & Aylor, 2001, Redlick, 2016), partnere yönelik güven duygusunun azalarak ilişkideki iyi olma halini belirleyen öğelerin olumsuz yönde etkileneceklerini düşündürmektedir (Murray ve ark., 2006, 2008; Uysal ve ark., 2012). Son olarak, bireylerin kıskançlık duygusunu tecrübe etmelerinden sonra, partnerleriyle iletişimi koparma, partneri görmezden gelme, partnere yönelik sözel ve fiziksel şiddete başvurma gibi yıkıcı iletişim tercihlerinde buldukları (Guerrero et al., 1995, Guerrero, 1998), buna karşın yakın geçmişte tamamlanan bir çalışmada, bireylerin ilişkisellik ihtiyaçları karşılandığında partnerlerinin olumsuz davranışlarına yönelik daha az olumsuz tepkiler gösterip, olumlu ve yapıcı tepkilere başvurdukları gözlenmiştir (Kluwer ve ark., 2020).

Bu çalışmanın temel amacı, kıskançlığın bireylerin ilişkilerindeki temel ihtiyaç doyumlarını azalttığı, ve buna bağlı olarak bireysel ve ilişkisel iyi olma halini olumsuz yönde etkilediğini öne süren Kıskançlık-Temel İhtiyaç Doyumu Modeli'ni test etmektir. Model test edilirken, kıskançlığa farklı yaklaşımların avantajlarını kullanmak adına iki farklı kıskançlık yaklaşımı (çok boyutlu yaklaşım ve tek boyutlu yaklaşım) kullanılmıştır. Çok boyutlu yaklaşım kıskançlığın farklı türlerinin -ya da kısımlarının- bireylerdeki temel ihtiyaç doyumuyla ve bireyin ve ilişkinin iyi olma hali ile ne yönde ilişkili olduğunu görmek adına faydalı olurken, tek boyutlu yaklaşım ise kıskançlığı bir bütün olarak ele alıp toplam etkiyi görmek ve konuya daha geniş bir perspektiften bakma avantajını sağlamaktadır. Çalışma 1 ve 2'de, kıskançlık ile temel ihtiyaç doyumunu değişkenleri arasındaki ilişki kesitsel desen kullanılarak incelenmiştir. Ayrıca, kıskançlığın temel ihtiyaç doyumunu üzerinden bireysel ve ilişkisel iyi olma hali üzerine olan etkisi de sınanmıştır. Bu iki çalışmada, Pfeiffer ve Wong'un (1989) çok boyutlu kıskançlık yaklaşımı kullanılmış, ve farklı kıskançlık türlerinin (örn., bilişsel kıskançlık, duygusal kıskançlık, davranışsal kıskançlık) temel ihtiyaç doyumuna ne yönde bir etkide bulunabilecekleri incelenmiştir. Çalışma 3'ten Çalışma 6'ya kadar olan çalışmalarda ise kıskançlık tek boyutlu yaklaşımla tekil bir yapı olarak ele alınmıştır. Çalışma 3'te günlük kıskançlığın günlük temel ihtiyaç doyumuna ile ilişkili

olup olmadığı test edilmiştir. Ayrıca, bu çalışmada bir önceki gün hissedilen kıskançlığın bir sonraki günün temel ihtiyaç doyumunu ve buna bağlı olarak bireysel ve ilişkisel iyi olma halini yordayıp yordamadığı da araştırılmıştır. Çalışma 4 ve 5'te, kıskançlıktaki değişimlerin temel ihtiyaç doyumunu ve buna bağlı olarak iyi olma halini etkileyip etkilemediği katılımcıların kıskançlık deneyimleri kendilerine hatırlatılarak incelenmiştir. Son olarak, Çalışma 6'da, modelin varsayımları kıskançlık değişimlemesi için Cyberball oyunu kullanılarak test edilmiştir.

Çalışma 1 ve 2: Farklı Kıskançlık Türleri, Temel İhtiyaç Doyumu ve İyi Olma Hali

Çalışma 1 ve 2'de çok boyutlu kıskançlık yaklaşımı kullanılmış, farklı kıskançlık türleri, temel ihtiyaç doyumunu ve iyi olma hali arasındaki ilişki kesitsel desen kullanılarak sınanmıştır. Genel olarak kıskançlık ile temel ihtiyaç doyumunu arasında olumsuz yönde bir ilişki beklense de, Pfeiffer ve Wong'un (1989) çok boyutlu kıskançlık yaklaşımında yer alan kıskançlık türlerinden biri olan duygusal kıskançlığın bireyler ve ilişki için olumlu olabileceği görüşü de hakimdir. Bu nedenle çalışmada bilişsel kıskançlık ve davranışsal kıskançlığın temel ihtiyaç doyumunu ve iyi olma hali ile olumsuz, duygusal kıskançlığın ise olumlu yönde ilişkili olması beklenmiştir.

Çalışma 1

Çalışma 1'in hipotezleri aşağıdaki gibidir:

H1: Bilişsel kıskançlık ve davranışsal kıskançlık, temel ihtiyaç doyumunu ile olumsuz yönde ilişkili olacaktır.

H2: Bilişsel kıskançlık ve davranışsal kıskançlık bireysel ve ilişkisel iyi olma halini temel ihtiyaç doyumunu üzerinden olumsuz yönde yordayacaktır.

H3: Duygusal kıskançlık temel ihtiyaç doyumunu ile olumlu yönde ilişkili olacaktır.

H4: Duygusal kıskançlık bireysel ve ilişkisel iyi olma halini temel ihtiyaç doyumunu üzerinden olumlu yönde yordayacaktır.

Yöntem

Örnekleme

Çalışma 1’de üniversite öğrencilerinden bir eğitim öğretim dönemi boyunca veri toplanması amaçlanmıştır. En az 1 aylık bir romantik ilişkiye sahip toplam 182 katılımcı (130 kadın, 51 erkek, 1 diğer) çalışmaya katılmıştır. Katılımcılardan 176’sı ilişki içerisinde olduğunu, 1 katılımcı nişanlı olduğunu, 5 katılımcı da evli olduğunu belirtmiştir. Katılımcıların ortalama yaşı 22.15 yıldır ($SS = 3.03$). 176 katılımcı heteroseksüel bir ilişki içerisinde olduğunu belirtmiş, 6 katılımcı ise gay ya da lezbiyen bir ilişki içerisinde olduğunu rapor etmiştir. Katılımcıların ortalama ilişki süresi de 1 ay ile 185 ay arasında değişkenlik göstermiştir ($ORT. = 19.03$, $SS = 20.42$).

Veri Toplama Araçları

Çalışmada kıskançlık ölçümü için Çok Boyutlu Kıskançlık Ölçeği – Kısa Form (Elphinston ve ark., 2011, Ek F), temel ihtiyaç doyumunu ölçmek için Temel İhtiyaç Doyumu ve Engellenmesi Ölçeği (Chen ve ark., 2015, Ek G), bireysel iyi olma hali ölçümü olarak Yaşam Memnuniyeti Ölçeği (Diener et al., 1985, Ek H), ilişkisel iyi olma halini ölçmek amacıyla İlişki Değerlendirme Ölçeği kullanılmıştır (Hendrick, 1988, Ek I). Ayrıca, katılımcıların demografik bilgileri olarak yaş, cinsiyet, ilişki türü ve ilişki süresi bilgileri alınmıştır (Ek J).

İşlem

Çalışma öncesinde Orta Doğu Teknik Üniversitesi Uygulamalı Etik Araştırma Merkezi’nden etik onay alınmıştır. Katılımcılar çalışmaya katılımları karşılığında derslerinden ekstra ders kredisi almışlardır. Katılımcılar çevrimiçi bir anket paketi yardımıyla kıskançlık, temel ihtiyaç doyumu, bireysel iyi olma hali, ilişkisel iyi olma hali ve demografik bilgileri içeren soruları yanıtlamışlardır.

Bulgular

Uygulanan korelasyon analizi sonuçları (Tablo 1), bilişsel kıskançlığın temel ihtiyaç doyumu ve bileşenleri ile olumsuz yönde ilişkili olduğunu göstermiştir. Öte yandan, duygusal kıskançlık ile ilişkisellik doyumu arasında olumlu bir ilişki bulunmuştur.

Daha sonra, kıskançlığın temel ihtiyaç doyumu üzerinden bireysel ve ilişkisel iyi olma hali ile olan ilişkisini incelemek amacıyla MPlus 6.0 yazılımı (Muthén & Muthén, 2016) üzerinden bir yol analizi gerçekleştirilmiştir. Bulgular ($\chi^2(4) = 10.45, p = .033, CFI = 0.97, RMSEA = .09, SRMR = .04$) bilişsel kıskançlığın bireysel ve ilişkisel iyi olma hali üzerinde temel ihtiyaç doyumu üzerinden dolaylı bir olumsuz etkisi olduğunu göstermiştir. Ayrıca, bilişsel kıskançlığın ilişkisel iyi olma hali üzerinde direkt bir olumsuz etkisi olduğu da gözlemlenmiştir. Öte yandan, duygusal kıskançlığın bireysel ve ilişkisel iyi olma hali üzerinde temel ihtiyaç doyumu üzerinden dolaylı bir olumlu etkisi olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Son olarak, duygusal kıskançlığın ilişkisel iyi olma hali üzerinde direkt bir olumlu etkisi olduğu bulunmuştur (Figür 2).

Çalışmada ayrıca kıskançlığın temel ihtiyaç doyumu ile iyi olma hali değişkenleri arasında aracı rolü üstlendiği ters yönlü model de yön analizi ile test edilmiş, bu alternatif modelin veri ile iyi bir uyum sağlamadığı ve orijinal modelden daha zayıf bir model olduğu sonucuna ulaşılmıştır ($\chi^2(4) = 22.24, p < .001, CFI = 0.66, RMSEA = .16, SRMR = .07$).

Çalışma 1'in bulguları yalnızca bilişsel kıskançlığın temel ihtiyaç doyumu ile ilişkili olduğunu göstermiş ve davranışsal kıskançlık ile temel ihtiyaç doyumu arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Bu nedenle bulgular H1'i kısmi olarak desteklemiştir. Ek olarak, yalnızca bilişsel kıskançlığın temel ihtiyaç doyumu üzerinden bireysel ve ilişkisel iyi olma hali ile olumsuz yönde ilişkili olması H2'yi de kısmi olarak desteklemiştir. Öte yandan, duygusal kıskançlığın ilişkisellik doyumu ile olumlu ilişki göstermesi, H3'ü kısmi olarak desteklemiştir. Son olarak, duygusal kıskançlığın temel ihtiyaç doyumu üzerinden bireysel ve ilişkisel iyi olma halini olumlu yönde yordaması H4'ü desteklemiştir.

Çalışma 2

Çalışma 2'de ilk çalışmanın bulguları daha büyük bir örnekleme tekrarlanmaya çalışılmıştır. Çalışma 1'de olduğu gibi farklı kıskançlık türleri ile temel ihtiyaç doyumu arasındaki ilişkiler incelenmiş, kıskançlığın temel ihtiyaç doyumu üzerinden

bireysel iyi olma hali ve ilişkisel iyi olma hali ile olan ilişkisi araştırılmıştır. Çalışma 2'nin hipotezleri şu şekildedir:

H1: Bilişsel kıskançlık ve davranışsal kıskançlık, temel ihtiyaç doyumu ile olumsuz yönde ilişkili olacaktır.

H2: Bilişsel kıskançlık ve davranışsal kıskançlık bireysel ve ilişkisel iyi olma halini temel ihtiyaç doyumu üzerinden olumsuz yönde yordayacaktır.

H3: Duygusal kıskançlık temel ihtiyaç doyumu ile olumlu yönde ilişkili olacaktır.

H4: Duygusal kıskançlık bireysel ve ilişkisel iyi olma halini temel ihtiyaç doyumu üzerinden olumlu yönde yordayacaktır.

Yöntem

Örnekleme

Çalışma 2'de üniversite öğrencilerinden bir eğitim öğretim dönemi boyunca veri toplanması amaçlanmıştır. En az 1 aylık bir romantik ilişkiye sahip toplam 318 katılımcı (266 kadın, 52 erkek) çalışmaya katılmıştır. Katılımcılardan 278'i ilişki içerisinde olduğunu, 11 katılımcı nişanlı olduğunu, 29 katılımcı da evli olduğunu belirtmiştir. Katılımcıların ortalama yaşı 22.24 yıldır ($SS = 4.54$). 305 katılımcı heteroseksüel bir ilişki içerisinde olduğunu belirtmiş, 13 katılımcı ise gay ya da lezbiyen bir ilişki içerisinde olduğunu rapor etmiştir. Katılımcıların ortalama ilişki süresi de 1 ay ile 231 ay arasında değişkenlik göstermiştir ($ORT. = 34.19$, $SS = 34.09$).

Veri Toplama Araçları

Çalışmada kıskançlık ölçümü için Çok Boyutlu Kıskançlık Ölçeği (Pfeiffer & Wong, 1989, Appendix K), temel ihtiyaç doyumunu ölçmek için Temel İhtiyaç Doyumu ve Engellenmesi Ölçeği (Chen ve ark., 2015, Ek G), bireysel iyi olma hali ölçümü olarak Yaşam Memnuniyeti Ölçeği (Diener et al., 1985, Ek H), ilişkisel iyi olma halini ölçmek amacıyla İlişki Değerlendirme Ölçeği kullanılmıştır (Hendrick, 1988, Ek I). Ayrıca, katılımcıların demografik bilgileri olarak yaş, cinsiyet, ilişki türü ve ilişki süresi bilgileri alınmıştır (Ek J).

İşlem

Çalışma öncesinde Houston Üniversitesi Araştırma Bölümü Enstitü Değerlendirme Kurulu'ndan etik onay alınmıştır. Katılımcılar çalışmaya katılımları karşılığında derslerinden ekstra ders kredisi almışlardır. Katılımcılar çevrimiçi bir anket paketi yardımıyla kıskançlık, temel ihtiyaç doyumu, bireysel iyi olma hali, ilişkisel iyi olma hali ve demografik bilgileri içeren soruları yanıtlamışlardır.

Bulgular

Uygulanan korelasyon analizi sonuçları (Tablo 2), bilişsel kıskançlık ve davranışsal kıskançlığın temel ihtiyaç doyumu ve bileşenleri ile olumsuz yönde ilişkili olduğunu göstermiştir. Öte yandan, duygusal kıskançlık ile temel ihtiyaç doyumu ve bileşenleri arasında olumlu bir ilişki bulunmuştur.

Daha sonra, kıskançlığın temel ihtiyaç doyumu üzerinden bireysel ve ilişkisel iyi olma hali ile olan ilişkisini incelemek amacıyla MPlus 6.0 yazılımı (Muthén & Muthén, 2016) üzerinden bir yol analizi gerçekleştirilmiştir. Bulgular ($\chi^2(5) = 19.74, p = .001, CFI = 0.96, RMSEA = .10, SRMR = .04$) bilişsel kıskançlık ve davranışsal kıskançlığın bireysel ve ilişkisel iyi olma hali üzerinde temel ihtiyaç doyumu üzerinden dolaylı bir olumsuz etkisi olduğunu göstermiştir. Ayrıca, bilişsel kıskançlığın ilişkisel iyi olma hali üzerinde direkt bir olumsuz etkisi olduğu da gözlemlenmiştir. Öte yandan, duygusal kıskançlığın bireysel ve ilişkisel iyi olma hali üzerinde temel ihtiyaç doyumu üzerinden dolaylı bir olumlu etkisi olduğu bulgusuna ulaşılmıştır (Figür 3).

İlk çalışmada olduğu gibi Çalışma 2'de de kıskançlığın temel ihtiyaç doyumu ile iyi olma hali değişkenleri arasında aracı rolü üstlendiği ters yönlü model yön analizi ile test edilmiş, bu alternatif modelin veri ile iyi bir uyum sağlamadığı ve orijinal modelden daha zayıf bir model olduğu sonucuna ulaşılmıştır ($\chi^2(4) = 129.65, p < .001, CFI = 0.74, RMSEA = .32, SRMR = .12$).

Çalışma 2'nin bulguları tüm hipotezleri desteklemiştir. Bilişsel kıskançlık ve davranışsal kıskançlık temel ihtiyaç doyumu ile olumsuz yönde ilişkili olarak bulunmuş ve H1'i desteklemiştir. Ek olarak, bu iki kıskançlık türü de bireysel ve

ilişkisel iyi olma halini temel ihtiyaç doyumu üzerinden olumsuz yönde yordamış ve H2'yi desteklemiştir. Öte yandan, duygusal kıskançlık ile temel ihtiyaç doyumu arasında olumlu yönde bir ilişki gözlemlenmiş ve H3 desteklenmiştir. Son olarak duygusal kıskançlık bireysel ve ilişkisel iyi olma halini temel ihtiyaç doyumu üzerinden olumlu yönde yordamış ve H4'ü desteklemiştir.

Çalışma 3: Günlük Hayatta Kıskançlık

Kıskançlığın temel ihtiyaç doyumu, bireysel iyi olma hali ve ilişkisel iyi olma hali ile ilişkili olduğu iki kesitsel çalışma ile gösterildikten sonra, aynı örüntülerin bireylerin günlük hayatlarında gözlenip gözlenemeyeceği de boylamsal bir günlük çalışması ile sınanmak istenmiştir. Bu nedenle Çalışma 3'te Kıskançlık-Temel İhtiyaç Doyumu Modeli 14 gün süren eşli günlük çalışması ile test edilmiştir. Çalışmada öncelikle günlük kıskançlığın günlük temel ihtiyaç doyumu ile ilişkisi araştırılmış, daha sonra bu ilişkinin yönü gecikmeli analiz kullanılarak incelenmiştir. Son olarak, kıskançlığın temel ihtiyaç doyumu üzerinden bireysel ve ilişkisel iyi olma hali üzerindeki etkisi çok boyutlu yol analizi ile araştırılmıştır. Çalışma 3'ün hipotezleri şu şekildedir:

H1: Günlük kıskançlık ile günlük temel ihtiyaç doyumu arasında olumsuz yönde bir ilişki olacaktır.

H2: Bir önceki günün kıskançlığı sonraki günün temel ihtiyaç doyumunu olumsuz yönde yordayacaktır.

H3: Bir önceki günün kıskançlığı bir gün sonraki bireysel ve ilişkisel iyi olma halini temel ihtiyaç doyumu aracılığıyla olumsuz yönde yordayacaktır.

Yöntem

Örnekleme

Çalışmaya en az 1 aylık bir romantik ilişkiye sahip toplam 74 heteroseksüel çift katılmıştır. Katılımcılar çalışma katılımları karşılığında derslerinden ekstra kredi almışlardır. Katılımcıların ortalama yaşı 21.35 yıl ($SS = 1.88$), ortalama ilişki süreleri ise 21.66 aydır ($SS = 21.88$).

Veri Toplama Araçları

Çalışmada kıskançlık, temel ihtiyaç doyumu, bireysel iyi olma hali ve ilişkisel iyi olma hali değişkenlerinin günlük ölçümleri ve demografik sorular ölçüm araçları olarak kullanılmıştır (Ek L)

İşlem

Çalışma öncesinde Orta Doğu Teknik Üniversitesi Uygulamalı Etik Araştırma Merkezi'nden etik onay alınmıştır. Çalışma oryantasyon, çevrimiçi anket paketi ve 14 günlük anketten oluşan 3 faz barındırmaktadır. Katılımcılar öncelikle oryantasyon aşamasına katılmışlardır. Bu aşamada çalışmada kullanacakları rumuzlarını belirleyip günlük anketleri ne zaman cevaplamaları gerektiğine dair bilgilendirme almışlardır. Oryantasyon aşamasından sonra katılımcılara katılımcılara yanıtlamaları için çevrimiçi anketi içeren bir e-posta gönderilmiştir. Katılımcılar bu anketi yanıtladıktan sonra bir hafta içerisinde 14 gün sürecek günlük anket aşamasına alınmıştır. Günlük anket evresi boyunca, katılımcılar her günün sonunda çevrimiçi bir anket doldurmuştur. Doldurulan ortalama anket miktarı erkekler için 13.10 ($SS = 1.41$), kadınlar için ise 13.46 ($SS = 1.02$) olarak saptanmıştır.

Bulgular

Çalışmanın ilk hipotezini test etmek amacıyla iki seçkisiz kesim noktalı ve iki seçkisiz eğim içeren çok seviyeli bir model kullanılmıştır. Bulgular günlük kıskançlık ile günlük temel ihtiyaç doyumu arasında herhangi bir ilişki olmadığını göstermiştir. ($bf = -.00$, $SE = .03$, $p = .99$, 95% CI [-.06, .06], $bm = .04$, $SE = .03$, $p = .16$, 95% CI [-.02, .10]).

Daha sonra verisetine gecikmeli analiz uygulanmıştır. Analizde günlük kıskançlık yerine bir önceki günün kıskançlığı temel ihtiyaç doyumunun yordayıcısı olarak modellenmiştir. Bulgular, erkeklerde bir önceki günün kıskançlığının bir sonraki günün temel ihtiyaç doyumunu olumsuz yönde yordadığını göstermiştir ($bm = -.07$, $SE = .03$, $p = .034$, 95% CI [-.14, -.00]). Kadınlar için ise anlamlı bir bulguya rastlanmamıştır ($bf = -.02$, $SE = .03$, $p = .46$, 95% CI [-.08, .04]).

Sonrasında bir önceki günün temel ihtiyaç doyumunun bir sonraki günün kıskançlığını yordadığı alternatif model test edilmiştir. Bulgular bir önceki günün temel ihtiyaç doyumunun bir sonraki günün kıskançlığını yordamadığını ortaya koymuştur ($bf = .02$, $SE = .05$, $p = .68$, 95% CI [-.07, .11], $bm = -.07$, $SE = .04$, $p = .11$, 95% CI [-.16, .02]).

Kıskançlığın temel ihtiyaç doyumu üzerinden bireysel ve ilişkisel iyi olma hali üzerindeki etkisini incelemek amacıyla çok seviyeli yol analizi uygulanmıştır. Analizde kişiler arası ve kişiler içi modeller olmak üzere iki model kullanılmıştır. Kişiler arası modelin sonuçları kıskançlığın temel ihtiyaç doyumu üzerinde herhangi bir etkisi olmadığını, temel ihtiyaç doyumunun ise bireysel ve ilişkisel iyi olma halini olumlu yönde yordadığını göstermiştir (Figür 4). Kişiler içi modelin sonuçları ise erkeklerde bir önceki günün kıskançlığının bir sonraki günün temel ihtiyaç doyumunu, buna bağlı olarak da bireysel ve ilişkisel iyi olma halini olumsuz yönde yordadığını göstermiştir (Figür 5).

Çalışma 4 ve 5: Kıskançlığın Ön-Hazırlanması

Kıskançlık-Temel İhtiyaç Doyumu Modeli'ne boylamsal günlük çalışmasında destek bulduktan sonra, kıskançlığın temel ihtiyaç doyumu üzerindeki etkisinin deneysel desenler kullanılarak da araştırılmasına karar verilmiştir. Bu nedenle, kıskançlıktaki değişimlerin temel ihtiyaç doyumu ve buna bağlı olarak bireysel ve ilişkisel iyi olma hali üzerinde etkisinin olup olmadığını incelemek için kıskançlığın ön-hazırlama yöntemi ile değişimlendiği iki adet çalışma yapılmıştır.

Çalışma 4

Çalışma 4 için biri deneysel (kıskançlık koşulu), ikisi kontrol koşulları (nötr ve kontrol koşulları) olmak üzere toplamda üç adet koşul oluşturulmuştur. Çalışma 4'ün hipotezleri aşağıdaki gibidir:

H1: Kıskançlık koşulundaki bireyler, nötr ve kontrol koşullarındaki bireylere kıyasla daha düşük seviyede temel ihtiyaç doyumu rapor edeceklerdir.

H2: Kıskançlık koşulundaki bireyler, nötr ve kontrol koşullarındaki bireylere kıyasla daha düşük seviyede temel ihtiyaç doyumu, buna bağlı olarak da daha düşük seviyede bireysel iyi olma hali ve ilişkisel iyi olma hali rapor edeceklerdir.

Yöntem

Örnekleme

Çalışma 4'te romantik ilişki içerisinde olan 450 katılımcıya ulaşılması planlanmıştır. Katılımcılara Amazon'un Mechanical Turk internet sayfası aracılığıyla ulaşılmış, katılımları karşılığında kendilerine ücret verilmiştir. Çalışmayı toplamda 431 katılımcı tamamlamış, ancak bunlardan 372 katılımcıya (253 kadın, 118 erkek, 1 diğer) analizlerde yer verilmiştir. Katılımcılardan 147'si ilişki içerisinde olduğunu, 48 katılımcı nişanlı olduğunu, 177 katılımcı da evli olduğunu belirtmiştir. Katılımcıların ortalama yaşı 36.05 yıldır ($SS = 12.04$). 346 katılımcı heteroseksüel bir ilişki içerisinde olduğunu belirtmiş, 26 katılımcı ise gay ya da lezbiyen bir ilişki içerisinde olduğunu rapor etmiştir. Katılımcıların ortalama ilişki süresi de 1 ay ile 594 ay arasında değişkenlik göstermiştir ($ORT. = 104.5$, $SS = 108.49$).

Veri Toplama Araçları

Çalışmada, temel ihtiyaç doyumunu ölçmek için İlişkilerde Temel İhtiyaç Doyumu Ölçeği (La Guardia ve ark., 2000, Ek M), bireysel iyi olma hali ölçümü olarak Yaşam Memnuniyeti Ölçeği (Diener et al., 1985, Ek H), ilişkisel iyi olma halini ölçmek amacıyla İlişki Değerlendirme Ölçeği kullanılmıştır (Hendrick, 1988, Ek I). Ayrıca, katılımcıların demografik bilgileri olarak yaş, cinsiyet, ilişki türü ve ilişki süresi bilgileri alınmıştır (Ek J).

İşlem

Çalışma öncesinde Orta Doğu Teknik Üniversitesi Uygulamalı Etik Araştırma Merkezi'nden etik onay alınmıştır. Katılımcılar çalışmanın tamamını bilgisayar ortamında tamamlamışlardır. Katılımcılar kıskançlık, nötr ve kontrol koşullarından birine seçkisiz olarak atanmıştır. Kıskançlık koşulunda katılımcılardan partnerlerini en çok kıskandıkları anıyı düşünüp kısaca yazmaları istenmiştir. Nötr koşulda,

katılımcılardan partnerleriyle olan günlük rutinlerini düşünüp kısaca yazmaları istenmiştir. Kontrol koşulunda ise katılımcılardan herhangi bir şey yazmaları istenmemiştir. Bu değişimlemeden sonra katılımcıların tamamından temel ihtiyaç doyumu ve iyi olma hali ile ilgili ölçekleri yanıtlamaları istenmiştir.

Bulgular

İlk hipotezin test edilmesi için tek yönlü ANOVA kullanılmıştır. Bulgular kıskançlığın temel ihtiyaç doyumu üzerinde etkili olduğunu göstermiştir ($F(2, 369) = 6.03, p = .003, \eta_p^2 = .03$). Bonferroni düzeltmesi ile uygulanan post-hoc analizleri kıskançlık koşulundaki bireylerin (Ort. = 5.23, SS = 1.30), nötr (Ort. = 5.73, SS = 1.21) ve kontrol (Ort. = 5.78, SS = 1.17) koşullarındaki bireylere kıyasla daha düşük seviyede temel ihtiyaç doyumu rapor ettiğini göstermiştir (Figür 6).

Daha sonra, çalışmanın ikinci hipotezinin sınanması adına SPSS yazılımında PROCESS programının (Preacher & Hayes, 2004; Preacher ve ark., 2007) 4 numaralı modeli kullanılarak temel ihtiyaç doyumunun kıskançlık ve iyi olma hali arasındaki aracı rolü test edilmiştir. Bulgular kıskançlık koşulunun bireysel iyi olma hali üzerinde anlamlı toplam (TE = -.45, SE = .21, $p = .030$, 95% CI = [-.85, -.04]) ve temel ihtiyaç doyumu üzerinden dolaylı (DE = -.31, SE = .10, 95% CI = [-.52, -.11]) bir etkisi olduğunu göstermiştir. Ayrıca, kıskançlık koşulunun ilişkisel iyi olma hali üzerinde de anlamlı toplam (TE = -.50, SE = .18, $p = .006$, 95% CI = [-.85, -.15]) ve temel ihtiyaç doyumu üzerinden dolaylı bir etkisi (DE = -.49, SE = .16, 95% CI = [-.80, -.19]) olduğu bulgusuna da ulaşılmıştır.

Çalışma 5

Çalışma 5'te, dördüncü çalışmanın bulguları tekrarlanmaya çalışılmıştır. Çalışma 4 ile bu çalışma arasındaki temel fark, nötr koşulunun dışlanma koşulu ile değiştirilmesidir. Bu çalışma için biri deneysel (kıskançlık koşulu), ikisi kontrol koşulları (dışlanma ve kontrol koşulları) olmak üzere toplamda üç adet koşul oluşturulmuştur. Çalışma 5'in hipotezleri aşağıdaki gibidir:

H1: Kıskançlık koşulundaki bireyler, dışlanma ve kontrol koşullarındaki bireylere kıyasla daha düşük seviyede temel ihtiyaç doyumu rapor edeceklerdir.

H2: Kıskançlık koşulundaki bireyler, dışlanma ve kontrol koşullarındaki bireylere kıyasla daha düşük seviyede temel ihtiyaç doyumu, buna bağlı olarak da daha düşük seviyede bireysel iyi olma hali ve ilişkisel iyi olma hali rapor edeceklerdir.

Yöntem

Örnekleme

Çalışma 5'te romantik ilişki içerisinde olan 450 katılımcıya ulaşılması planlanmıştır. Katılımcılara Amazon'un Mechanical Turk internet sayfası aracılığıyla ulaşılmış, katılımları karşılığında kendilerine ücret verilmiştir. Çalışmayı toplamda 444 katılımcı tamamlamış, ancak bunlardan 407 katılımcıya (299 kadın, 108 erkek) analizlerde yer verilmiştir. Katılımcılardan 145'i ilişki içerisinde olduğunu, 45 katılımcı nişanlı olduğunu, 217 katılımcı da evli olduğunu belirtmiştir. Katılımcıların ortalama yaşı 38.20 yıldır ($SS = 11.43$). 361 katılımcı heteroseksüel bir ilişki içerisinde olduğunu belirtmiş, 46 katılımcı ise gay ya da lezbiyen bir ilişki içerisinde olduğunu rapor etmiştir. Katılımcıların ortalama ilişki süresi de 1 ay ile 644 ay arasında değişkenlik göstermiştir ($ORT. = 119.74$, $SS = 117.33$).

Veri Toplama Araçları

Çalışmada, temel ihtiyaç doyumunu ölçmek için İlişkilerde Temel İhtiyaç Doyumu Ölçeği (La Guardia ve ark., 2000, Ek M), bireysel iyi olma hali ölçümü olarak Yaşam Memnuniyeti Ölçeği (Diener et al., 1985, Ek H), ilişkisel iyi olma halini ölçmek amacıyla İlişki Değerlendirme Ölçeği kullanılmıştır (Hendrick, 1988, Ek I). Ayrıca, katılımcıların demografik bilgileri olarak yaş, cinsiyet, ilişki türü ve ilişki süresi bilgileri alınmıştır (Ek J).

İşlem

Çalışma öncesinde Orta Doğu Teknik Üniversitesi Uygulamalı Etik Araştırma Merkezi'nden etik onay alınmıştır. Katılımcılar çalışmanın tamamını bilgisayar ortamında tamamlamışlardır. Katılımcılar kıskançlık, nötr ve kontrol koşullarından

birine seçkisiz olarak atanmıştır. Kıskançlık koşulunda katılımcılardan partnerlerini en çok kıskandıkları anıyı düşünüp kısaca yazmaları istenmiştir. Dışlanma koşulunda, katılımcılardan partnerleri tarafından en çok dışlandıkları anıyı düşünüp kısaca yazmaları istenmiştir. Kontrol koşulunda ise katılımcılardan herhangi bir şey yazmaları istenmemiştir. Bu değişimlemeden sonra katılımcıların tamamından temel ihtiyaç doyumu ve iyi olma hali ile ilgili ölçekleri yanıtlamaları istenmiştir.

Bulgular

İlk hipotezin test edilmesi için tek yönlü ANOVA kullanılmıştır. Bulgular kıskançlığın temel ihtiyaç doyumu üzerinde etkili olduğunu göstermiştir ($F(2, 404) = 10.50, p < .001, \eta_p^2 = .04$). Bonferroni düzeltmesi ile uygulanan post-hoc analizleri kıskançlık koşulundaki bireylerin (Ort. = 5.23, SS = 1.50) kontrol (Ort. = 5.68, SS = 1.20) koşulundaki bireylere kıyasla daha düşük seviyede temel ihtiyaç doyumu rapor ettiğini göstermiş, ancak dışlanma koşulundaki bireylerle (Ort. = 5.04, SS = 1.36) aralarında anlamlı bir fark bulunamamıştır (Figür 7).

Daha sonra, çalışmanın ikinci hipotezinin sınanması adına SPSS yazılımında PROCESS programının (Preacher & Hayes, 2004; Preacher ve ark., 2007) 4 numaralı modeli kullanılarak temel ihtiyaç doyumunun kıskançlık ve iyi olma hali arasındaki aracı rolü test edilmiştir. Bulgular kıskançlık koşulunun bireysel iyi olma hali üzerinde temel ihtiyaç doyumu üzerinden dolaylı (DE = -.28, SE = .11, 95% CI = [-.52, -.08]) bir etkisi olduğunu göstermiştir. Ayrıca, kıskançlık koşulunun ilişkisel iyi olma hali üzerinde de anlamlı toplam (TE = -.44, SE = .17, $p = .009$, 95% CI = [-.78, -.11]) ve temel ihtiyaç doyumu üzerinden dolaylı bir etkisi (DE = -.38, SE = .15, 95% CI = [-.67, -.10]) olduğu bulgusuna da ulaşılmıştır.

Çalışma 6: Kıskançlığın Değişimlenmesi

Kıskançlık çalışmalarında, kıskançlık hissiyatını ortaya çıkarmak için genellikle varsayımsal senaryolar (örn., Buunk, 1995; Dijkstra & Buunk, 1998, Tagler & Gentry, 2011). ve geçmiş anılar (örn., Harris, 2002, 2003) olmak üzere iki yöntem tercih edilmektedir. İki yöntemin de kendine has dezavantajları olsa da, kıskançlığı değiştirmek için başka bir yöntem kullanmak etik ve pratik problemler nedeniyle

oldukça zordur. Yakın zamanda, alanyazındaki araştırmalar bu konuya eğilmiş, ve yenilikçi yöntemler denemeye başlamışlardır (örn., DeSteno ve ark., 2006; Harmon-Jones ve ark., 2009; Massar & Buunk, 2009, 2010, 2011; Steis ve ark., 2018). Bu yöntemlerden biri de katılımcılara Cyberball isimli, çevrimdışı top atma oyununu oynatmaktır (bkz. Harmon-Jones ve ark., 2009). Çalışma 6'da da, Kıskançlık-Temel İhtiyaç Doyumu Modeli'ni test etmek için Cyberball oyunu kullanılarak bireylerde kıskançlık duygusu ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Çalışmada kıskançlık ve dahil etme isimli iki koşul oluşturulmuştur. Çalışmanın hipotezleri şu şekildedir:

H1: Kıskançlık koşulundaki bireyler dahil etme koşulundaki bireylere kıyasla daha düşük seviyede temel ihtiyaç doyumu rapor edeceklerdir

H2: Kıskançlık koşulundaki bireyler dahil etme koşulundaki bireylere kıyasla temel ihtiyaç doyumu üzerinden daha düşük seviye bireysel ve ilişkisel iyi olma hali rapor edeceklerdir.

Yöntem

Örneklem

Çalışma 6'da romantik ilişki içerisinde olan üniversite öğrencileri ve partnerlerinden iki eğitim öğretim dönemi boyunca veri toplanması planlanmıştır. Toplamda 140 katılımcı (70 kadın, 70 erkek) analize dahil edilmiştir. Katılımcılardan 139'u ilişki içerisinde olduğunu, 1 tanesi ise nişanlı olduğunu belirtmiştir. Katılımcıların ortalama yaşı 21.66 yıldır ($SS = 1.87$). Katılımcıların ortalama ilişki süresi de 1 ay ile 67 ay arasında değişkenlik göstermiştir ($ORT. = 18.32$, $SS = 14.95$).

Veri Toplama Araçları

Çalışmada, temel ihtiyaç doyumunu ölçmek için İlişkilerde Temel İhtiyaç Doyumu Ölçeği (La Guardia ve ark., 2000, Ek M), bireysel iyi olma hali ölçümü olarak Yaşam Memnuniyeti Ölçeği (Diener et al., 1985, Ek H), ilişkisel iyi olma halini ölçmek amacıyla İlişki Değerlendirme Ölçeği kullanılmıştır (Hendrick, 1988, Ek I). Ayrıca, katılımcıların demografik bilgileri olarak yaş, cinsiyet, ilişki türü ve ilişki süresi bilgileri alınmıştır (Ek J).

İşlem

Çalışma öncesinde Orta Doğu Teknik Üniversitesi Uygulamalı Etik Araştırma Merkezi'nden etik onay alınmıştır. Katılımcılar laboratuvara çağırılarak çalışmadaki iki koşula seçkisiz olarak atanmışlardır. Katılımcılara paravan öykü olarak deneyin romantik çiftlerde zihinsel görselleştirme ve görev performansı ile ilgili olduğu söylenmiştir. Gönüllü katılım formunu doldurduktan sonra, katılımcılar partnerler birbirlerinden ayrılmış ve farklı odalara alınmıştır. Katılımcılara partnerleri ve üçüncü bir kişi ile çevrimiçi bir top atma oyunu oynayacakları söylenmiş, ve üçüncü kişinin katılımcının partnerinin bulunduğu odada oyunu oynayacağı anlatılmıştır. Sonrasında, katılımcılar 20 top atışlık Cyberball oyununu oynamışlardır. Kıskançlık koşulundaki katılımcılara top yalnızca iki kez atılıp sonrasında katılımcılar oyunda dışlanırken, dahil etme koşulundaki katılımcılara top atışların üçte biri kadar ulaştırılmış ve katılımcı oyuna dahil edilmiştir. Cyberball oyunu sonrası katılımcılar temel ihtiyaç doyumu ve iyi olma hali ile ilgili ölçekleri yanıtlamışlardır.

Bulgular

İlk hipotezin test edilmesi için tek yönlü ANOVA kullanılmıştır. Bulgular kıskançlığın yalnızca ilişkisellik ihtiyacı üzerinde etkili olduğunu göstermiş, ($F(1, 138) = 4.13, p = .044, \eta_p^2 = .03$), temel ihtiyaç doyumu üzerinde anlamlı bir etki bulunamamıştır ($F(1, 138) = .88, p = .349, \eta_p^2 = .01$). Bonferroni düzeltmesi ile uygulanan post-hoc analizleri kıskançlık koşulundaki bireylerin (Ort. = 5.23, SS = 1.50) kontrol (Ort. = 5.68, SS = 1.20) koşulundaki bireylere kıyasla daha düşük seviyede temel ihtiyaç doyumu rapor ettiğini göstermiş, ancak dışlanma koşulundaki bireylerle (Ort. = 5.04, SS = 1.36) aralarında anlamlı bir fark bulunamamıştır (Figür 7).

Daha sonra, çalışmanın ikinci hipotezinin sınanması adına SPSS yazılımında PROCESS programının (Preacher & Hayes, 2004; Preacher ve ark., 2007) 4 numaralı modeli kullanılarak temel ihtiyaç doyumunun kıskançlık ve iyi olma hali arasındaki aracı rolü test edilmiştir. Bulgular kıskançlık koşulunun bireysel ya da ilişkiyel iyi

olma hali üzerinde temel ihtiyaç doyumu üzerinden anlamlı bir etkisi olmadığını ortaya koymuştur.

Genel Tartışma

Bu tez çalışmasının temel amacı, kıskançlığın temel ihtiyaç doyumunu, ve buna bağlı olarak bireysel ve ilişkisel iyi olma halini olumsuz yönde etkilediğini öne süreren Kıskançlık-Temel İhtiyaç Modeli'ni test etmektir. Bu amaçla yapılmış olan altı çalışmanın bulguları öne sürülen modeli desteklemiş, kıskançlığın bireylerin temel ihtiyaç doyumları üzerinden bireysel ve ilişkisel iyi olma halleri üzerinde zarar verici etkisi olduğunu ortaya koymuştur.

İlk iki çalışmada öne sürülen model, kesitsel desen kullanılarak sınanmıştır. Bu çalışmalarda kıskançlığın çok boyutlu yaklaşımından (Pfeiffer & Wong, 1989) faydalanılmış ve farklı kıskançlık türlerinin temel ihtiyaç doyumu ile ne şekilde ilişkili olduğu incelenmiştir. Geçmişte yapılan çalışmalar bilişsel kıskançlık ve davranışsal kıskançlığın patoloji ve bireysel ve ilişkisel iyi olma hali ile ilişkili olduğunu, duygusal kıskançlığın ise ilişkiye yönelik tehditlere karşı gösterilen nispeten normal ve yaygın tepkiler olduğunu savunmaktadır (Attridge, 2013; Pfeiffer & Wong, 1989). Çalışma 1 ve 2'nin bulguları da bu görüşleri destekleyici niteliktedir. Bir sadakatsizlik deneyimi sonrasında ortaya çıkan olumsuz düşünceler, kuruntular ve davranışlar bireyin kontrol edilmiş, gönüllü olmayan şekillerde hareket etmesine ve anlamlı bir ilişki içerisinde yer alıp almadığını sorgulamasına, dolayısıyla temel ihtiyaçlarının zarar görmesine neden olabilir. Buna bağlı olarak da birey, hayatında ve ilişkisinde iyi olma hissini daha az hissedebilir. Öte yandan, duygusal kıskançlığın temel ihtiyaç doyumu ile olumlu yönde ilişkili olması, ilişkiye yönelik tehditlere verilen geçici duygusal tepkilerin ilişkiye verilen değeri ortaya koyarak ilişkiye fayda sağlayabileceğini göstermektedir.

Çalışma 3'te kıskançlık – temel ihtiyaç doyumu ilişkisinin romantik çiftlerin günlük hayatlarında gözlenmesi amaçlanmıştır. Çalışma 1 ve 2'nin aksine, bu çalışmada romantik çiftleri oluşturan her iki bireyin de yer alması, kıskançlığın bireylerin kendileri kadar partnerlerine nasıl zarar verebileceğinin de araştırılmasında yardımcı olmuştur. Çalışma bulguları yakın geçmişteki çalışmalar (Pichon ve ark., 2020) ile

tutarlı olmakla beraber, yalnız erkekler için geçerli olmuştur. Ek olarak, bu çalışmada anlamlı partner etkileri de gözlenmiş, erkeklerin kıskançlıklarının kadınların temel ihtiyaç doyumunu ve iyi olma hallerini de olumsuz yönde etkilediği gözlenmiştir.

İlk üç çalışmada kıskançlık ve temel ihtiyaç doyumunu arasında güçlü bir ilişkinin olduğu ortaya koyulduktan sonra, Çalışma 4, 5 ve 6'da Kıskançlık-Temel İhtiyaç Doyumu Modeli deneysel desenlerle 3 amaç doğrultusunda test edilmiştir: (1) geçmişte yaşanan kıskançlık deneyimlerinin bireylere hatırlatılması ile ortaya çıkan kıskançlık hissiyatının temel ihtiyaç doyumunu üzerinde etkili olup olmayacağını gözlemlemek, (2) modeli güçlendirip nedensellik ile ilgili daha net şekilde konuşabilmek, (3) romantik çiftlerde kıskançlığı değiştirmek için kullanılacak etik bir deneysel yöntem ortaya koymak. İlk amaç doğrultusunda Çalışma 4 ve 5'in bulguları beklentiyi karşılamış, katılımcılara kıskançlık duygusu ön-hazırlanırken, katılımcıların daha düşük seviyede temel ihtiyaç doyumunu ve iyi olma hali rapor ettiklerini göstermiştir. Bu bulgular yalnızca geçmişte yaşanan kıskançlık deneyimlerini hatırlamanın dahi bireyler açısından olumsuz sonuçlar doğurabileceğini göstermiş ve alanyazındaki geçmiş çalışmalar ile uyum göstermiştir (Harris, 2002, 2003). Çalışma 6'da ise romantik çiftlerde kıskançlık duygusu özgün bir yöntem aracılığıyla ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Çalışmada kıskançlık değişimi başarılı olsa da, bulgular kıskançlığın temel ihtiyaç doyumunu üzerinde herhangi bir etkisi olmadığını göstermiştir. Ancak, ek analizler çok kısa süre maruz kalınan çevrimdışı bir oyunun dahi kıskançlığı ortaya çıkararak ilişkideki ilişkisellik ihtiyacına zarar verebileceğini göstermiştir.

Mevcut çalışmanın kıskançlık ve öz-belirleme kuramı literatürlerine önemli katkıları olmuştur. Alanyazında kıskançlık ve iyi olma hali üzerine çokça araştırma yer alsa da, bu iki değişken arasındaki ilişkinin altında yatan sebepleri araştıran çalışma sayısı son derece azdır. Bu çalışma kıskançlık ve iyi olma hali değişkenlerini kökleri sağlam bir kurama dayandırarak alanyazına katkı sağlamıştır. Öte yandan, mevcut çalışma öz-belirleme kuramının romantik ilişkiler ayağına da temel ihtiyaç doyumunun ilişkiyi iyi olma hali ile oldukça kuvvetli bir ilişkide olduğunu göstererek katkıda bulunmuştur.

Çalışmanın bir başka katkısı da, farklı kıskançlık türlerini ele almasıdır. Daha önceden de bahsedildiği üzere, bazı kıskançlık türleri bireyler ve ilişkiler için faydalı olabilirken, bazı türler ise zararlı olabilmektedir (Bringle, 1991; Buunk, 1997; Pfeiffer & Wong, 1989). Çalışma bulguları kıskançlığın genel anlamda olumsuz bir yapı olduğunu gösterse de, kıskançlığın bazı türlerinin bireyler ve ilişkiler adına uyum sağlayıcı bir tarafı da olabileceğini vurgulamıştır.

Bu tezin bir başka güçlü tarafı da, kıskançlık konusunu deneysel yöntemler kullanarak incelemesidir. Kıskançlık araştırmalarının en büyük sorunlarından biri, etik problemler nedeniyle kıskançlığın deneysel desenlerle incelenmesinin oldukça güç oluşudur. Mevcut çalışma Cyberball oyununu kullanarak kıskançlığın romantik çiftlerde etik olarak değişimlenebileceğini göstermiştir. Ek olarak, bu deneysel yöntem yalnızca mevcut çalışmada yer alan modeli test etmek için değil, daha farklı kıskançlık araştırmalarında kıskançlık değişimlemek amacıyla da kullanılabilir.

Mevcut çalışmaların alanyazına çok sayıda katkısı olmakla birlikte, değinilmesi gereken birtakım kısıtlılıkları da vardır. İlk kısıtlılık kıskançlığın Çalışma 3'ten Çalışma 6'ya kadar olan değişimlenmesi ve ölçümüdür. Çalışma 3'te günlük kıskançlık yalnızca bir madde ile ölçülmüştür. Ayrıca, Çalışma 4 ve 5'te kıskançlık koşulundaki katılımcılardan partnerlerini en çok kışkandıkları anı hatırlayıp yazmaları istenmiş, ancak bazı katılımcıların kıskançlık anısı yerine haset anısı yazdığı gözlenmiştir. Kıskançlık ve haset birbirinden ayrı konseptler olmasına karşın, günlük dildeki benzer kullanımları bireylerde kavramların karıştırılmasına yol açabilmektedir (Parrott & Smith, 1993; Smith et al., 1988). Bu nedenle, bireylerin geçmişte yaşadıkları kıskançlık anıları ile ilgilenen çalışmaların, kıskançlık ve haset ayrımını vurgulamaları tavsiye edilmektedir. Ek olarak, Çalışma 6'daki Cyberball oyununda, top atış sayısı katılımcıların deneysel yöntemi anlamamalarını sağlamak için 20 ile sınırlandırılmıştır. Bireylerin kıskançlık değişimlemesine maruz bırakılma süresinin artırılması deneyin gerçek amacının katılımcılar tarafından ortaya çıkarılmasına neden olabilse de, gelecekte bu yöntemi kullanan araştırmaların toplam top atış miktarını artırmaları çalışma sağlığı açısından daha avantajlı olabilir.

Çalışmanın bir başka sınırlılığı da kıskançlık – temel ihtiyaç doyumu ilişkisinde halen hangi değişkenin diğerinin yordayıcısı olduğu konusunda net bir bulguya

ulaşılamamış olmasıdır. Çalışma 1 ve 2'deki alternatif modellerin test edilen modellerden daha zayıf modeller olması, Çalışma 3'te ters yönlü modelin istatistiksel olarak anlamsız olması ve Çalışma 4 ve 5'in bulguları ilişkinin yönü hakkında ipuçları verse de, temel ihtiyaç doyumunu deneysel olarak değişimleyip kıskançlık üzerindeki etkisi incelenmeden konu hakkında kesin bir karara varmak oldukça hatalı bir yaklaşım olacaktır.

Mevcut çalışma, bünyesinde gelecekteki kıskançlık konusundaki araştırmalar için ilginç ve heyecanlı araştırma soruları barındırmaktadır. Mevcut çalışmada model test edilirken, herhangi bir demografik değişkenin etkisi incelenmemiştir. Alanyazında başta cinsiyet olmak üzere çok sayıda demografik değişkenin kıskançlık üzerindeki etkisi incelenmektedir. Bu konuda yapılacak çalışmaların demografik değişkenleri de göz önünde bulundurması faydalı olacaktır.

Öte yandan, öz-belirleme kuramı bireylerde temel ihtiyaç doyumunun önemini yanı sıra, bu ihtiyaçların aktif olarak engellenmesinin de bireylerin iyi olma halini belirleyici olduğunu savunmaktadır. Temel ihtiyaç engellenmesi olarak değinilen bu kavramın birey ve ilişkilerdeki olumsuz psikolojik çıktılar ile ilişkili olduğu savunulmaktadır. Bu nedenle, gelecekte kıskançlık-temel ihtiyaç doyumunu ilişkisinin yanı sıra, temel ihtiyaç engellenmesinin de incelenmesi ufuk açıcı olacaktır.

Sonuç olarak, bu tez çalışması Kıskançlık-Temel İhtiyaç Doyumu Modeli'ni önererek kıskançlık ve iyi olma hali arasındaki ilişkiye öz belirleme kuramı penceresinden bir açıklama getirmiş, ve bireylerin romantik ilişkilerinde kıskançlık duygusunu deneyimlemelerinin, kendilerini daha az özerk, yeterli ve ilişkisel olarak hissettirebileceğini, buna bağlı olarak da hayatlarında ve ilişkilerinde iyi olma hallerinin azalabileceğini göstermiştir.

W. THESIS PERMISSION FORM / TEZ İZİN FORMU

ENSTİTÜ / INSTITUTE

Fen Bilimleri Enstitüsü / Graduate School of Natural and Applied Sciences

Sosyal Bilimler Enstitüsü / Graduate School of Social Sciences

Uygulamalı Matematik Enstitüsü / Graduate School of Applied Mathematics

Enformatik Enstitüsü / Graduate School of Informatics

Deniz Bilimleri Enstitüsü / Graduate School of Marine Sciences

YAZARIN / AUTHOR

Soyadı / Surname : Aykutoğlu

Adı / Name : Bülent

Bölümü / Department : Psikoloji / Psychology

TEZİN ADI / TITLE OF THE THESIS (İngilizce / English): Jealousy, Basic Need Satisfaction and Well-Being in Romantic Relationships

TEZİN TÜRÜ / DEGREE: **Yüksek Lisans** / Master **Doktora** / PhD

1. **Tezin tamamı dünya çapında erişime açılacaktır.** / Release the entire work immediately for access worldwide.
2. **Tez iki yıl süreyle erişime kapalı olacaktır.** / Secure the entire work for patent and/or proprietary purposes for a period of **two years**. *
3. **Tez altı ay süreyle erişime kapalı olacaktır.** / Secure the entire work for period of **six months**. *

* Enstitü Yönetim Kurulu kararının basılı kopyası tezle birlikte kütüphaneye teslim edilecektir. / A copy of the decision of the Institute Administrative Committee will be delivered to the library together with the printed thesis.

Yazarın imzası / Signature **Tarih** / Date

Tezin son sayfasıdır. / This is the last page of the thesis/dissertation.